

Ján Kollár: Slávy dcera

Ján Kollár

Slávy dcera

Ján Kollár

Digitalizátor: Martin Odler

Copyright © 2007 Zlatý fond denníka SME

Tento súbor podlieha licencií 'Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 2.5 License'. Viac informácií na <http://zlatyfond.sme.sk/dokument/autorske-prava/>

Obsah

Pôvodná publikácia	1
Předzpěv	2
Zpěv I. Sála	5
1	5
2	5
3	6
4	6
5	6
6	7
7	7
8	8
9	8
10	9
11	9
12	10
13	10
14	10
15	11
16	11
17	12
18	12
19	13
20	13
21	14
22	14
23	15
24	15
25	15
26	16
27	16
28	17
29	17
30	18
31	18
32	19
33	19
34	19
35	20
36	20
37	21
38	21
39	22
40	22
41	23
42	23
43	24

44	24
45	24
46	25
47	25
48	26
49	26
50	27
51	27
52	28
53	28
54	28
55	29
56	29
57	30
58	30
59	31
60	31
61	32
62	32
63	33
64	33
65	33
66	34
67	34
68	35
69	35
70	36
71	36
72	37
73	37
74	37
75	38
76	38
77	39
78	39
79	40
80	40
81	41
82	41
83	42
84	42
85	42
86	43
87	43
88	44
89	44
90	45
91	45

92	46
93	46
94	46
95	47
96	47
97	48
98	48
99	49
100	49
101	50
102	50
103	51
104	51
105	51
106	52
107	52
108	53
109	53
110	54
111	54
112	55
113	55
114	55
115	56
116	56
117	57
118	57
119	58
120	58
121	59
122	59
123	60
124	60
125	60
126	61
127	61
128	62
129	62
Zpěv II. Labe, Rén, Veltava	64
130	64
131	64
132	65
133	65
134	65
135	66
136	66
137	67
138	67

---

139	68
140	68
141	69
142	69
143	70
144	70
145	71
146	71
147	72
148	72
149	73
150	73
151	74
152	74
153	75
154	75
155	76
156	76
157	77
158	77
159	78
160	78
161	79
162	79
163	80
164	80
165	81
166	81
167	82
168	82
169	83
170	83
171	84
172	84
173	85
174	85
175	86
176	86
177	87
178	87
179	88
180	88
181	89
182	89
183	90
184	90
185	91
186	91

187	92
188	92
189	93
190	93
191	94
192	94
193	95
194	95
195	96
196	96
197	97
198	97
199	98
200	98
201	99
202	99
203	100
204	100
205	101
206	101
207	102
208	102
209	103
210	103
211	104
212	104
213	105
214	105
215	106
216	106
217	107
218	107
219	108
220	108
221	109
222	109
223	110
224	110
225	111
226	111
227	112
228	112
229	113
230	113
231	114
232	114
233	115
234	115

---

235	116
236	116
237	117
238	117
239	118
240	118
241	119
242	119
243	120
244	120
245	121
246	121
247	122
248	122
249	123
250	123
251	124
252	124
253	125
254	125
255	126
256	126
257	127
258	127
259	128
260	128
261	129
262	129
263	130
264	130
265	131
266	131
267	132
268	132
269	133
270	133
271	134
272	134
273	135
274	135
275	136
Zpěv III. Dunaj	137
276	137
277	137
278	138
279	138
280	139
281	139

282	140
283	140
284	141
285	141
286	142
287	142
288	143
289	143
290	144
291	144
292	145
293	145
294	146
295	146
296	147
297	147
298	148
299	148
300	149
301	149
302	150
303	150
304	151
305	151
306	152
307	152
308	153
309	153
310	154
311	154
312	155
313	155
314	156
315	156
316	157
317	157
318	158
319	158
320	159
321	159
322	160
323	160
324	161
325	161
326	162
327	162
328	163
329	163

---

330	164
331	164
332	165
333	165
334	166
335	166
336	167
337	167
338	168
339	168
340	169
341	169
342	170
343	170
344	171
345	171
346	172
347	172
348	172
349	173
350	173
351	174
352	174
353	175
354	175
355	176
356	176
357	177
358	177
359	178
360	178
361	179
362	179
363	180
364	180
365	181
366	181
367	182
368	182
369	183
370	183
371	184
372	184
373	185
374	185
375	186
376	186
377	187

---

378	187
379	188
380	188
381	189
382	189
383	190
384	190
385	191
386	191
387	192
388	192
389	193
390	193
391	194
392	194
393	195
394	195
395	196
396	196
397	197
398	197
399	198
Zpěv IV. Lethe	199
400	199
401	199
402	200
403	200
404	201
405	201
406	202
407	202
408	203
409	203
410	204
411	204
412	205
413	205
414	206
415	206
416	207
417	207
418	208
419	208
420	209
421	209
422	210
423	210
424	211

---

425	211
426	212
427	212
428	213
429	213
430	214
431	214
432	214
433	215
434	215
435	216
436	216
437	217
438	217
439	218
440	218
441	219
442	219
443	220
444	220
445	221
446	221
447	222
448	222
449	223
450	223
451	223
452	224
453	224
454	225
455	225
456	226
457	226
458	227
459	227
460	228
461	228
462	229
463	229
464	230
465	230
466	231
467	231
468	232
469	232
470	233
471	233
472	234

---

473	234
474	235
475	235
476	236
477	236
478	237
479	237
480	238
481	238
482	239
483	239
484	240
485	240
486	241
487	241
488	242
489	242
490	243
491	243
492	244
493	244
494	245
495	245
496	246
497	246
498	247
499	247
500	248
501	248
502	249
503	249
504	250
505	250
506	251
507	251
508	252
509	252
510	253
511	253
512	254
513	254
514	255
515	255
516	256
517	256
518	257
519	257
520	258

---

521	258
522	259
523	259
524	260
525	260
526	261
527	261
528	262
529	262
530	263
531	263
532	264
Zpěv V. Acheron	265
533	265
534	265
535	266
536	266
537	267
538	267
539	268
540	268
541	269
542	269
543	270
544	270
545	271
546	271
547	272
548	272
549	273
550	273
551	274
552	274
553	275
554	275
555	276
556	276
557	277
558	277
559	278
560	278
561	279
562	279
563	280
564	280
565	281
566	281
567	282

568	282
569	283
570	283
571	284
572	284
573	284
574	285
575	285
576	286
577	286
578	287
579	287
580	288
581	288
582	289
583	289
584	290
585	290
586	291
587	291
588	292
589	292
590	293
591	293
592	294
593	294
594	295
595	295
596	296
597	296
598	297
599	297
600	298
601	298
602	299
603	299
604	300
605	300
606	301
607	301
608	302
609	302
610	303
611	303
612	304
613	304
614	305
615	305

---

616	306
617	306
618	307
619	307
620	308
621	308
622	309
623	309
624	310
625	310
626	311
627	311
628	312
629	312
630	313
631	313
632	314
633	314
634	315
635	315
636	316
637	316
638	317
639	317
640	318
641	318
642	319
643	319
644	320
645	320

Pôvodná publikácia

Ján Kollár. *Dielo I.*. Slovenský TATRAN. Bratislava. 2001. .

. Cyril. Kraus. Vybral, zostavil, úvodnú štúdiu a edičnú poznámku napísal. .

Předzpěv

Ai, zde leží zem ta, před okem mým selzy ronícím,
někdy kolébka, nyní národu mého rakev.
Stoj noho! posvátná místa jsou, kamkoli kráčíš,
k obloze, Tatry synu, vznes se, vyvýše pohled.
Neb raději k velikému přichyl tomu tam se dubisku,
jenž vzdoruje zhoubným až dosaváde časům.
Však času ten horší je člověk, jenž berlu železnou
v těchto krajích na tvou, Slávie, šíji chopil.
Horší nežli divé války, hromu, ohně divější,
zaslepenec na své když zlobu plémě kydá.
O, věkové dávní, jako noc vůkol mne ležící,
o, krajino, všeliké slávy i hanby obraz!
Od Labe zrádného k rovinám až Visly nevěrné,
od Dunaje k heltným Baltu celého pěnám:
krásnohlasý zmužilých Slavianů kde se někdy ozýval,
ai, oněmělť už, byv k ourazu zášti, jazyk.
A kdo se loupeže té, volající vzhůru, dopustil?
kdo zhanobil v jednom národu lidstvo celé?
Zardi se, závistná Teutonie, susedo Slávy,
tvé vin těchto počet zpáchali někdy ruky.
Neb kreve nikde tolik nevyžil černidlaže žádný
nepřítel, co vylil k záhubě Slávy Němec.
Sám svobody kdo hoden, svobodu zná vážiti každou,
ten, kdo do pout jímá otroky, sám je otrok.
Necht' ruky, necht'by jazyk v okovy své vázal otrocké,
jedno to, neb nezná šetřiti práva jiných.
Ten, kdo trůny bořil, lidskou krev darmo vyléval,
po světě nešťastnou války pochodmi nosil:
Ten porobu slušnou, buď Goth, buď Skýta, zasloužil,
ne kdo divé chválil příkladem ordě pokoj.
Kde ste se octli, milé zde bydlivších národy Slávů,
národy, jenž Pomoří tam, tuto Sálu pili?
Sorbů větve tiché, Obodritské říše potomci,
kde kmenové Vilců, kde vnukové ste Ukrů?
Napravo šíře hledím, nalevo zrak bystře otáčím,
než mé darmo oko v Slávii Slávu hledá.
Rci, strome, chráme jejich rostlý, pode nímž se obětné
dávnověkým tehdáž pálili žertvy bohům:
Kde jsou národové tí, jejich kde knížata, města?
jenž první v severu zkrísili tomto život.
Jedni učice chudou Evropu plachty i vesla
chystati a k bohatým přes moře vésti břehům.
Kov tu jiní ze hlubin skvoucí vykopávali rudných,
více ku počtě bohům nežli ku zisku lidem.

Tam ti neourodné rolníku ukázali rádlom.
by klas neslo zlatý, brázditi ľuno země.
Lípy tito, svätený Slávě strom, vedle pokojných
cest sadili, chládek by stlali vŭkol i čich.
Muž syny města učil stavěti, v nich vésti kupectví,
a mlad' svou učili tkávati plátno ženy.
Národe mistrovský, jakové pak máš za to díky?
Rozškľubaný hnusné zpotvořenosti věnec.
Jak včely med zavonic kradné se do oule cizího
hernou stádně a pak matku i dítky bijí:
Tak tu domu vlastní podroben pán, chytře mu vlezlý
soused ovil těžký smutně o herdlo řetěz.
Kde spanilá v zelených hájech pěla písňě Slavenka,
už hlaholem zpěvná ústa umlukla němým.
Kde z mramoru stáli hromného paláce Perŭna,
z troskotaných sloupů teď psota chlěvy dělá.
Kde k nebi své vězila staroslavna Arkona týmě,
zlomky drobí teď tam hostě cizého noha.
Rozbořené želejí zdi chrámů Retry pověstné,
kde čněli, už ryje tam hnízdo si ještěr a had.
Slávy syna k bratrům příšlého v ty kraje nezná
brat vlastní, aniže vděčně mu tiskne ruky.
Řeč ho cizá zarazí ze rtů a tváři slavenské,
zrak mu lže Slaviana, sluch klamy bolně kazí.
Neb tak přehluboko vtlačila znaky Slávy synům svým,
místo, že jich vymazat nikde nemůže ni čas.
Jak dvě řeky, spojilo když i jich vody jedno řečiště,
předce i po drahné cestě je barva dělí:
Rovně tyto zmatené násilnou národy vojnu,
až posavád loučí dvŭj očividně život.
Odrodilí synové však, své sami matce začasto
bič macechy hříšné oblizující, lají.
Nejsou ní Slaviané životem, nejsou ani Němci,
pŭl toho, pŭl toho jen jak netopýři mají.
Tak peleší v krajinách osmanské plémě helenských,
koňský na vznešené vsterkna Olympy ocas.
Tak porušil zisťný Europčan dva světy Indů,
za vzdělanost vzav jim cnost, zemi. barvu i řeč.
Národ i čest zmizeli, s jazykem bohové zde zanikli,
jen sama zůstává příroda nezměněna.
Les, řeky. města a ves, změnití své jméno slavenské
nechtěli, než tělo jen v nich, ducha Slávy není.
O, kdo přijde tyto vzbuditi hroby ze sna živého?
Kým přiveden slušný k své bude vlasti dědic?
Kdo rce to nám místo, kde cedil svou někdy za národ
krev Miliduch, kdo na něm sloup mu památky složí?
Kde hněvivý novotám, otcovskou prostotu bráně,
válčícím Slavianům Kruk po slaviansku velel.

Neb kudy vítězný máchal meč v pŕtce Bojislav
a v pokoji ŝťastnou zákony řídil obec.
Už jich více není! S rachotem surového rekovské
články jejich zhoubný láme oráče lemeš.
Stíny jejich na dvou se časů hněvající ničemnost,
ve mhle sivé těchto zřícenin upně vyjí.
Upně vyjí, že osud posavad se smířiti váhá
a vnuka krev lecjak tam hnije, tam se mění.
Jak muselo v tom by studené být k národu serdce,
jenž by tu selz jak nad kostmi milenky nelil.
Avšak umlkni tichá, na budoucnost patří, žalosti,
osluněným rozptyl mráčky myšlének okem.
Najvětší je neřest v nešťestí láti neřestem,
ten, kdo kojí skutkem hněv nebe, lépe činí.
Ne z mutného oka, z ruky pilné naděje kvitne,
tak jen může i zlé státi se ještě dobrým.
Cesta křivá lidi jen, člověčenstvo svěsti nemůže,
a zmatenost jedněch často celosti hová.
Čas vše mění, i časy, k vítězství on vede pravdu,
co sto věků bludných hodlalo, zvertne doba.

Zpěv I. Sála

1

V onom kraji, kde se květorouchá
Sála dolinami rozstřela,
po nichž někdy silná kráčela
pověstného noha Miliducha;

Sláva, že ji čas a zloba hluchá
zhanobili, k nebi úpěla,
rada bohů příjdouc zavřela
k její křivdě nakloniti ucha:

Přemítáno dlouho o náhradě,
každý z bohů vroucně rozpráví,
jeden to a druhý ono radě;

vtom cos' Lada Milku šepce hezká,
ten, ai, pannu stvořiv představí,
a sněm tichne, žasne, chválu tleská.

2

Mnohý jazyk, znělky milé, laje
vám jak upýpavým hříšnicem,
že jste jeho outlým žvanicem
košík dali, k tanci s vámi maje:

ale nač se, skřehlost oudů znaje,
starec k hebkým vtírá mladícem?
Aneb k sněžným blázen hranicem
bře roucho palčivého kraje?

Vy jste, kdo vás bez předsudku cení,
básně, kterým smysel nemizí,
při tom libých milovnice znění;

bud'ěž tedy volné tomu zvuku,
který ku slavskému pobízí
plesu vaši Hesperidky ruku.

3

Nehýřil jsem, nelakotil, nepil,
hry mi záhy přišli v nemilost,
netěšila mne ta zdvořilost,
kterou jen zvyk do života štěpil;

peněz blesk mne nikdy neoslepil,
chladným nechala mne zmužilost,
ale v bělohlavskou spanilost
veždy oči s podivem jsem vlepil:

Ještě ani neznal jsem co láska,
už se srdce v touhách rozlilo,
jestli sličná potkala mne Kráska;

božství k jiným ve kři, hromu hlase,
knihách, snách neb metlách mluvilo
krevavých, a ke mně v ženské kráse.

4

Najkrásnější nade všecky cnosti,
cnost, jenž vlastní cnosti ukrývá,
pohled, jehož krotkost stydlivá
jest jen zrádcem větší spanilosti;

serdce, jen mu trůn dej všemožnosti,
ráje po vší zemi rozsívá,
rtíky, z nichž se zdravý ozývá
v liboplynné rozum výmluvnosti:

O, kde svítíš hvězdo utěšená?
Jsi-li vskutku, drahý předměte,
či-li jen sen mamy zlatých časů?

I ne, žije! žije! Libých hlasů
struny k chvále její zavzněte,
ejhle, mně je, mně je zaslíbená.

5

Stojí lípa na zeleném luze,

plná starožitných pamětí,
ku ní, čo jen přišlo podletí,
bývala má najmilejší chůze:

žele moje, city, tužby, nouze,
nosil jsem jí tajně k odnětí,
jedenkrát v jejím objetí
takto alkám rozželený tuze:

„O, ty, aspoň ty už, strome zlatý,
zastiň bolesti a hanobu
lidu toho, kterému jsi svatý!“

Tu dech živý v listí hnedky věje,
peň se hne a v božském způsobu
Slávy dcera v rukách mých se směje.

6

Jíti-li mám světem najširším?
Mám-li státi, či-li seděti?
Jen chci cosi, než co, věděti
nelze umem denně zmatenějším;

host si kýsi hnízdo v nejtklivějším
stláti začal srdce poupěti,
bode, sladí: mám to terpěti?
Či všem výhost péčem dáti zdejším?

Hnedky selzy roním od žele,
hned jsou líce, oči veselé,
lkám a zase plesám v dobu krátkou;

poshovte jen, milí přátelé,
a vy mlučte, tváře kyselé,
nechejte mi bolest tuto sladkou.

7

Zvučně znějí zvonů hlasy svaté,
k posvickám se strojí osada,
mládež kvítím cestu vykládá,
v chrám se hernou ňadra bohem zňaté;

i mé srdce pudem divým jaté

tam mé nohy jítí nabádá,
netuše, že tu je porada,
Milka v pouta více vkuje zlaté:

Sotvy vkročím, vidím v bílé říze
letmo klečícího anjela,
ducha v nebi měl a oči v knize;

a když pohnul tvář a hlávku vznášel,
koho zděšenost má uzřela?
Tu, co ondy při lípě jsem našel.

8

Herkulesa někdy na rozcestí
dvě jsou postřetnuli osoby,
jedna Rozkoš, plná ozdoby,
druhá Práce, chtějíce ho svéstí;

tať jej vábí lahodou a leští,
tato neslibnými způsoby,
on si volil cestu chudoby
a s ní břímě těžkých prací nésti:

I mně právě to se nyní stává,
ochechule dvě mne potkali,
jméno jedné Krása, druhé Sláva;

než já, neplach, chci se deržet obou,
jako lovec, který zvětralý
zajíce dva honí jednou dobou.

9

Aneb zhořte ňadra, v plápol stlete,
jiskrou touto prudce rozžatou,
aneb zmaťte mysel přepiatou,
neb už nelze krýti, čo mne hněte;

dítě kojí kvítí, tebe kmete,
city vroucí více nematou,
muži žena outlých odplatou
cností krásný věnec štěstí plete:

Lásku-liž jen věku mladého

zval by hříchem rozum šalbou mámen,
lásku tuto srdce čistého?

Takto toužím v trudné nevoli,
ano blesk dvou liliových ramen
ústa zamkne slovem: „Nikoli!“

10

I když bloudí, ještě bývá milý
onen z vyšších letův mládenec,
jenž si skutky svými na věnec
terhá každý kvítek ušlechtilý;

a jest pravdy přítel, krásy čilý,
v lásce čisté vroucí milenec,
při tom hoří i jak vlastenec,
i jak člověk dobřezasloužilý:

Byť i těkal myšlénkami svými
někdy v říšech asnad nemožných,
nechat' mlučí nade řečmi zlými;

nenadá mu proto kvapným šklebem
nikdo vertochů a bezbožných,
leč ti, co jsou živi samým chlebem.

11

Tři mne věci, když je spatřím, k smíchu
s hněvem spojenému nukají:
Pervá, neznám, jak jí říkají,
zvíře jest, jenž hlavu nosí v břichu;

pak jsou kovy, které křídél pýchu
k letu vzavše z nebe padají,
a květ, v němž se oči kochají,
ano, smerdí přiložený k čichu:

Ale hněv se blíží k zuřivosti,
vida lidi, kterým nebije
ani k hříchu srdce, ani k cnosti;

to jsou, v kterých duše hnije živá,
hnusné bez balsamu mumie:

Nebo kdo chce žít, ať se kývá.

12

Chtěl jsem pěti králů českých trůny,
bratrů příchod, Vlastu s Libuší,
chtěl bič boží, kterak do kuší
střely klásti svoje učil Huny;

Tatry zlaté, Tokaj, ticho luny
perst se tytýž hrátí pokouší,
ale klamně vždycky do uší
Mína jen a Mína znějí struny:

Slohem prostým bajky, květy, říše
psát se jmu, než péro svévolné
tahy jiné, jiné ruka píše:

ani řeč má s vůlí kráčet neví,
a co v spolku lidí nevolné
serdce kryje, kvapný jazyk jeví.

13

Z jara nech tě světí libý chládku,
večer z větve píseň slavíka,
v létě ať se tebe netýká
Perun hněvný veda s živly hádku;

každou jeseň nech i ze zůstatku
roucha tvého zlato vyniká,
v zimě chraň tě zhouba všeliká,
strome svatý, lásce na památku:

Ží jen, dávný děde, blízkou koje
oudů i let břímě studničkou,
aniž ostré pocit' vraha zbroje!

Neb s' ty svědek, když mi ona troje
slova pervou všepla hubičkou:
Věčně, věčně, věčně, serdce moje!

14

Krásný jest zvuk, který vchovali
venku ruky samé přírody,
mněl bys', že se z křovin hospody
vlaských mistrů, chrámy z lesů stali:

krásnější ten, jemuž Múzy dali
v lidských ustech už i svobody,
kde um ve zpěvu se lahody
míchá, aby sluch i duši jali:

Ale znám zvuk jeden tichý, krátký,
než tak plný, pronikavý, sladký,
že vše jiné v něm se spojují;

slyším, slyším ho, hle, libě znící,
když si řeknou srdce milující
pervýkráte: že se milují.

15

Rád mám jeseň, tokajského moku
matku, rád i léto pěhavé,
příjemněť jsou v zimě bělavé
sanice a klouzky u potoku;

předce veždy ze všech částek roku
jaro v jeho kráse strakavé,
v jeho veselosti zpěvavé,
nejmilejší bylo mému oku:

Nyní pak se ono pro mne stalo
nejen milým, než i pamatným,
protože mi lásku darovalo;

kolikráte navrátí se zase,
zápalem a kvítím posvatným
v májovém chci světiti je čase.

16

Pahorek jest, na němž rozvaliny
hradu tráví času kolečko,
pod pahorkem hezké městečko,
v městečku dům stojí lípostinný;

na ten domek z nebes klenutiny
 najkrásnejší svítí slunečko,
 neb tam bydlí onno serdečko,
 jež Bůh Slávě určil dobročinný:

V hradě tom se strašné, v dlouhém čase,
 stonání a pláče slýchali,
 nyní ale vše jest ticho zase;

neb už zhojil křivd a ran těch hory
 Milek Slávě, jež jí zdělali,
 medvěd, lev a jiné dravé tvory.

17

Jako chodí opuštěná máti,
 když jí pomrou dcery, synové,
 každodenně v rouše smutkové
 k miláčků svých hrobům naříkati;

tak já k ní se mohu přirovnati,
 chodě k vám, o Sorbů hradové,
 Kunice, Krain, Lobdy rumové,
 nad vašimi předky plakávati:

Od vás nesu ke Sloupsku a Míšni
 svaté horkých selzí obětě,
 kde rty Němec slavskými se pyšní;

sotvaže zde city poustydli,
 vedou k Retře mne a k Vinetě
 Dervan, Mik a Bělbog zlatokřídly.

18

Není to zem ani nebe zcela,
 co se z tváře Její vyskytá,
 svatost je to v kráse zavítá,
 duše božská v outlé cloně těla;

hned mře láskou, hned zas jakby chtěla
 vzhůru létnout, city zamítá,
 do ruk běží, a!, v blesk rozlité –
 světy hvězd jí plynou vůkol čela:

Ba si, tuším, všudypřítomnosti
ode bohů samých půjčila,
anť mi veždy v očích, v obraznosti;

o, rci předce, družko rozmilá,
jsi-li trupel, až si trudu spořím,
či-li anjel, ať se tobě kořím.

19

Všecko při Ní, vůkol Ní, i na Ní
jest, jak u Vestálky, běloučké,
ode hlavy k patě samoučké,
že kdo nezná, s úctou se Jí klaní;

mé pak oko téměř se už strání
postavy té, sice hezoučké,
ale divné tak a lehoučké,
že Ji zovu českou Bílou paní:

Alabastru sama bělostnější
v rouchu, ve kvítí a kdekoli
barva bílá jest Jí najmilejší;

ale nevím posud, ohnivého
slunce-li to bělost, nebo-li
jenom bělost sněhu studeného.

20

Těžko zřítí ovšem, když se v krásy
zlaté na Tatrách den obléká,
um se tu v cit, tělo člověka
v peruť mění, na „ach!“ jeho hlasy;

mutno serdci, když mrak slunce hasí
a hrom láme dřeva stověká,
strašno, kdy rty Etna rozsmeká,
lká zem, bledne měsíc hvězdovlasý:

Předce toto všecko snadno snesu,
ale pohled Její nevinný,
tohoť nelze, leč se celý třesu;

pohled Její! O, mluč nyní, vtipe,

serdce mluv, jak jeden jediný
střely, světy, bohy do mne sype.

21

Mnoho jsem si hlavu na tom trdil,
proč jsou slavské tváře okrouhlé,
a ne tenké, hrotné, tříuhlé,
jako jiných, veždy však jsem bloudil;

ptám se Milka, on tak o tom soudil:
„Smutek, hněv a city osuhlé
způsobují tváře obdlouhlé.“
A tím na věc pozornost mou zbudil:

Neb jsem viděl, že duch veselosti,
smích a zpěvy lidský obličej
přivozují k pěkné okrouhlosti;

a kdo nezná to, že tyto cnosti
v našem národu jsou obyčej
panující ode jakživosti?

22

Snadno bylo volit Parisovi
jednu ze třech v řecké pustině,
když mu různem stáli bohyně
rozdělené krásou, mocí, slovy;

oči lehko snesou, když se nový
řádně za darem dar vyvine,
zniklý v serdci druhým pomine
oučinek, an čas i místo hová:

Ale komu dáno směle zřítí
tam, kde v těsném blesku směsice
všech krás duše, těla vůkol svítí?

Já si oči rukou musím krýti,
anť se v jedné, ona trojice
bohyň, jedním rázem na mne řítí.

23

Tolik může, hle, moc pěkné tváře!
Včera zvána byla ku balu,
a když uvedla Ji do sálu
zdvořilého ruka hospodáře;

okouznila svíc a perel záře
tak Ji, jakby byla z křišťálu,
až ples ten jen její na chválu,
hoch se každý změnil na modláře:

Jiné dívky stáli jako vryté,
aby neztratili ctitelů
bleskem krásy snad a okrasy té;

dnes pak zní už rozmluv na tisíce
o ní v chalup zděch i kaštelů,
takže pro stud nikam nechce více.

24

Maluj obraz, jenž se září hravou
na anjela strojí změnití,
duši jeho téměř spatřiti
přes jasnotu těla pronikavou;

oko musí k nebi víru zdravou,
k zemi lásku čistou svítiti,
avšak nesmí čelo zužití
na hubinku sladce usmívavou:

Dva se věnce viňtěž vůkol vlasů,
v kterých, jako barvy duhové,
kvítky chvějí věků všech a pásů:

Ale všemu tomu vdechni ženství
slavenského tahy kouzlové,
máš Ji, aspoň v chudém podobenství.

25

Láska, totiž pravá, ne ta bájná,

nikdy sama jedna nechodí,
jako z matky se z ní narodí
hned i pravda a cnost nebedajná:

kam se pohne nevinnost ji hájné,
nauka, čest i síla sprovodí,
a co náboženstvu lahodí
více nežli lkání její tajná?

Naděje a radost v tváři její,
jako ranní rosa a růže
jarokvětne, spanile se skvějí;

láska jest všech velkých skutků zárod,
a kdo nemiloval, nemůže
ani znáti, co je vlast a národ.

26

Nechápem jak, ale serdcem smělým
vyznám to, co cítím skrytého,
totiž, že mne láska celého
vítězstvím svým proměnila skvělým;

ze chladného učinila vřelým,
povolným a krotkým z přísného,
nepřestrašenlivým z plachého,
ze smutného jasným, převeselým:

Ona všecku svlékla ze mne školu,
aneb raději jen smířila
se životem rozkošně ji spolu;

takže nevím sám teď, jak jsem schodil,
či se země tato znebila,
či jsem já se celý znovu zrodil.

27

Růži rovně, když se na ousvitě
lásky dříve z rosy napije,
pak svůj slunci šarlat rozvíje,
tak je k zření onno krásné dítě;

jmění vlastních, nimiž v bolné sítě

serdce lapá, sama nečije,
před tím ruky vinné umyje
v nevinnosti, koho raní lítě:

Bezvědomě, v citech samostatných,
jako sama krása působí,
i nechce chátry křiků neposvatných;

žel jen! že čas panství sobě smělý
nad vší zemskou krásou osobí,
terhej růži, přijdou slunce střely.

28

Taký čas mi, jak dnes, ještě zcházel
zřítí v největší Ji osloně,
stála, máj se k zemi nakloně
vůkol Ní všech květů krásy sázel;

všetečný pak zefyr na Ni házel
sněhem vonných kločků z jabloně,
ona kytaru má na loně,
jejíž hru hlas leckdy doprovázel:

Zpívalat' si libě, jako morské
Sireny, ty v Čechách ondáno
nalezené zpěvy Kralodvorské;

překvapím Ji, po milostném fuku
předce přáno mi, o, novino!
políbiti kytaru i ruku.

29

Nikdo ještě lásky nevystihnul
povahu a vládu čarovnou,
Bůh sám nejvyšší ji královnou
učinil a na trůn světa zdvihnul;

potom okem všemocnosti mihnul
v říši tělesnou i duchovnou,
a ai, hned se tužbou milovnou
veškeren tvor k berle její přihnul:

Proto ona v celém světě věje,

ve hvězdách i prášku křídlatém,
jejžto větrík z květu na květ seje;

vede k sobě duše oddálené
po života běhu klikatém,
jak mne až sem k Sále olípené.

30

Nezná srdce, kdy a kde a jací
živlové chtí jeho oupadu,
v tisíce se, ve svém ouřadu
Milek svodný, oblud přebroací;

perška ztichla; libě žvaví ptáci
k procházce nás vyzvou do sadu,
ana se mi z ruky k pozadu
vykradne a stromem zatermáci:

Huj! tu příval, střely, hromy na mne,
hasím vůkol plamen hořící,
jenž se řine z každé krupě klamné;

ona v outěk, v houšti, kde se skryla,
trestati chci krásnou hříšnici,
avšak sladce křivdu odplatila.

31

Na druhý den, abych lek ten zpátky
odpomstil a srdce ukojil,
Němce ku Sále jsem nastrojil
najatého drahé za ouplatky:

by Ji střehnul, a když do zahrádky
vejde, ku mostku se připojil,
sňal jej kradmo, břehy rozdvojil
a šel, já pak jsem čekal zmatky:

Ale když tu předkem na příkoří,
jenž Ji potká, jsem se veselil,
zkusím, jaké krása divy tvoří;

nebo sotvy otevřela bránu,
Sály tok se před Ní rozdělil,

takže suchem přešla na mou stranu.

32

Milujme se nevinně a hrajme,
ciťme vroucné lásky oblahu,
ale tuto slast a přísadu,
kochanko! jen ve svých nádržích tajme;

světa s jeho jazyky se hajme,
peľníce tak Milka výstrahu,
tu má pravá láska povahu,
nechlubí se, když dvě duše zajme:

Jen ta jiným vítězství své hlásá,
jejiž matka bývá fíflenství,
vášeň aneb podzimková krása;

my dva samým zpěvcům těmto v hájku
svěřme naše šťastné tajemství,
tiť nás jistě neuvedou v bajku.

33

Ještě vás, vy medosavé včelky,
jednou od mé družky odháním,
kterou stálým ku Ní létáním
sladkosti všech pozbavíte celky;

tam si leťte, o, vy sprosté selky,
k horám květnatým a ke stráním,
mně pak nekradnite líbáním
svojím vonnou mannu u přítelky;

není toto lipka dřevokmenná,
než mnou jenom losem příznivým
pervýkráte pod ní nalezená;

nehcete-li přeč, vy nezbednice,
nuž se chraňte ostnem dráždivým
bodnout Ji v pyštěk aneb líce.

34

Nezáleží láska v surovostech
Hotentotů aneb Huronů,
ale ani v přísných Katonů,
aneb suchých Aristarchů cnostech;

já jsem zkusil, kdo jste v pochybnostech,
mně víc věřte než snům Platonů,
láska žije beze zákonů
v sladkých, avšak čistých maličkostech:

Sokratické žerty, okamihy
milostné a bavné klevety,
byť i z páně Rozvodovy knihy;

nezbedné hry, vzdorky dovádivé,
vděčné obtulky a štěbety,
toť jsou živly lásky opravdivé.

35

Hodiny jsou, a to najšťastnější,
kde nám jeden kvítek v skrytosti
více způsobuje radosti,
než křik a blesk světa najskvostnější;

hodiny jsou, a to najkrásnější,
kde nás dítě ve své žvavosti
více poučuje moudrosti,
nežli Plato a Kant najslavnější;

hodiny jsou, kde Bůh v serdci našem,
věčnost, zem i nebe přebývá
jasněji, než světy v chrámě vašem:

Tajemství však toto přetlumočí
jen ten sobě, ctí a cítivá,
komu láska bělmo sňala z očí.

36

Příroda se ze všech živlů všudy
kvítek jala stvořit nesvadlý,
v němž se v sličné změně zercadlí
nebe, země, hvězd a slunce proudy;

než um Pallas, Lada sladké pudy
místo vůně po něm rozkladli,
Kupid s Milkem lístky pokradli
točice z nich tři dny každé údy:

A vše tyto bohů větších dary
okouzlili vděky nevinně
stříbrem hlasu, hnutí lehkých čáry;

kdo Ji uzří, stane, sám se ptaje:
Jakž pak předce tato bohyně
z řeckých hájů přišla v naše kraje?

37

Divil jsem se někdy, jakby k boji
krása rozlítla ramena,
světy dva tam jedna Helena,
celý jih i sever hnala k Troji;

slečna kyne: rytíř kříž a zbroji
chápá: „Adé, krásná Božena!“
Přijde: „Hrob náš! křivda pomstěna!
Deset soků leží na souboji!“

Ted' znám, proč si polem, mořem toužil
Menelae, proč dlel s' Priame,
zač si hochu švárný dobrodružil:

Jen to neznám, či sám ještě lhavý
Perun deštěm krásu neklame,
nač tvář tato na zemi se baví!

38

O půl noci, když zem celou skrývá
tma a sněhu oděv zimavý,
cestu koná krok můj toulavý
od Té, kterou serdce moje vzývá;

ticho všudy, jen sám Tvorci zpívá
větrožalmy sever sychravý,
ano z rozterhaných laskavý
měsíc na mne oblaků se dívá:

O, lej světlo, druhu plný blesku,
nocobludným svým kahancem
na mou křivou podle Sály stezku!

Avšak chod můj není krádež, zrada,
nejsem zběhem ani vyhnancem,
vina všeho Milek jest a Lada.

39

Do dvou škol já spolu nyní chodím,
neb jsem našel školu ve škole,
žádná sice není bez bole,
v obě však se posud dobře hodím:

když se z denních prací osvobodím,
spíchám do Betany přes pole,
tam, smířiv ducha nevole,
zase zpátkem ráno rosu brodím:

V jedné škole s muži tovaryším,
v druhé s pannou, tam vtip mudrochů,
tu řeč krásy učelivě slyším;

odkud ten zisk, že když lesnatější
mravy mnoha jiných mladochů,
moje měknou zde a lahodnější.

40

Abych pak běh zrychlil kroku svého
a přitom si času uspořil,
koupil jsem si stroj, jež utvořil
v Manheime Drais roku přítomného;

jest to vůz, kůň, pěchour spolu, trého
prospěch vtip tu v jedno zatvořil,
aby člověk ni noh nemořil
a se vyhnul smerti pádu zlého;

dresina se volá od nálezce,
za půl hodiny lze přijeti
z Jeny k Lobdě v přípravě té hezce;

ona nejen lásce krátí dráhu,

než jak tělo učí držeti,
tak i ducha vždycky rovnováhu.

41

Včera večer se nás na knížecí
hvězdárně houf drahný nasbíral,
zprávce skla dal, oči protíral,
an mu z ust se učná slova mecí:

každý za ním oči na visecí
po obloze hvězdy upíral,
jen sám já jsem k zemi pozíral
na korunu tu všech světských věcí:

„I co hledíš ty tam na zem nízkou?“
Řeknou hvězdáři a přátelé:
„Hvězdu novou odkryl jsem a blízkou!“

Hned i oni zrak tam obrátili
a pak po hádce Ji umělé
za najkrašší všickni vyhlásili.

42

Dvanácte rtů někdy holubice
jedna k jazykům sto rozžala,
našim hříšným věkům přestala
přízeň boží dávat divů více:

dvě se vznesli ke mně, v jedné díce
řeči jen znějž Její pochvala,
k peánům si křidel žádala
tužba, ústa haslí, začat chtějíce:

Pelností se vnitřek puknout míní,
ano citům cestu, mezera
ode srdce ke rtům příkrou činí;

než, hle, tak se pomstí nevěra!
Jeden předmět, hodný Homéra,
srdce vzývá, slovo tuším stíní.

43

Mně už berla náměstníků chánských,
ani harem jejich netěší,
nedbám, kolik ročně z peleší
světu dává rudy Tatra bankských;

aniž se ptám, jakou z břehů manských
loupež veze koráb najtěžší?
Kolik drábů hejsek vyhřeší
ve schůzkách noc, aby strávil panských?

Aniž více vyzvědati mílo,
kde sa chová slavných k vidění
Fidiasů, Rafaelů dílo;

já mám v rukou Peru, Vlasy, Řecko,
král jsem bez vojsk, boháč bez jmění,
mně dal osud v jedné věci všecko.

44

Co jest láska? Bída nevyhnutná,
protimluv je a host nezhosný,
chladný oheň, smutek radostný,
sladká hořkost jest a radost smutná;

milá rána, trávenina chutná,
žalost smíšná a smích žalostný,
zdravá nemoc, katan milostný,
rozkošný hrob a smert neukrutná:

I já cítím, že co k ní jsem přistál,
sám jsem ut'al větev pod sebou
a lep na svá vlastní křídla schystal;

nyní padmo letmo dolů třískám,
Ikare, ach, asnad za sebou.
a v tom pádu ještě sobě výskám!

45

Hraběnko! ty skrytá pod kunickým

hradem tímto v tichém oustupu,
neklad' mi mé ptání v potupu,
co jsi, vílou? či-li duchem lidským?

Láska-li tě šípem loupežnickým
vyhnala sem z lidí zástupu,
či hněv stavěl tuto chalupu
a tě rouchem oděl poustevnickým?

Než buď kto buď, aneb od kterého
kraje koli, vy jí, Kunice,
pohostinství přejte slavenského;

jak mně ona přítulku též přeje,
když mi z očí Sála, Lužice,
Balt neb Milek teplé selzy leje.

46

Nechat' jiná šperky zlaté nosí,
tkanic šust a vonné kadidla,
na svou tváři vodky, líčidla,
na svou hlavu klade pávy, pštrosy;

ta nech Paříž, aneb Londýn prosí,
by slal krojů nových pravidla,
při níž Milku v ruce kružidla,
an ji tvořil, pohýbali losy:

Ať to, kde je chyba, vynahradí
kupec perlou, čepcem švadlena,
kde zbyť, skřínka vtipná pozahladí;

já se kochám, jak si zrostla v Tobě,
mně se líbí krása rozená,
aneb, kde jsou v shodné míře, obě.

47

Co jest slunce jitru spanilému,
měsíc noci, hvězda plavcovi,
kvítek včele, voda mřenovi,
slavíkovi hájek zpěvavému;

co jest čerstvý chládek pocestnému,

ovci tráva, křídla orlovi,
koruna a berla královi:
to jest serdci milenka má mému;

co jest jaro mezi roku díly,
perla mezi kovy drahými,
mezi větry zefyreček milý;

co jest růže mezi květinami,
palma mezi stromy jinými:
To jest Ona mezi panenkami.

48

Sláva krásou libé řeči Polku,
vděkem ozdobila Serbinku,
Slováčku pak, naši rodinku,
zpěvem ust a serdcem bez okolku;

v Rusku panství, v českou skryla holku
smělost k herdinskému oučinku,
ale každou krás těch květinku
ještě v celém chtěla míti spolku:

Káže tedy, aby podle směru
spojil Milek, její kochánek,
ony částky v jednu Slávy dceru;

proto se tu, jako v moři řeky,
divně spolu všechněch Slavjanek
objímají cnosti, krásy, vděky.

49

Nikdy takým záře šarlatová
východ nejasnila plamenem,
jaký v tomto zraku spářeném
blesk a oheň Lada vždycky chová:

Nikdy takým štětka jara nová
růže nebarvila červeném
jako v obličejí vznešeném
rdí se tuto květobrána rtová:

Aniž bylo pružnatější zlato

v luku Svatopluka tětivy,
níž svět ztřásel, jako náruč tato:

A co bájka vymyšlená říká,
ejhle, tu je skutek pravdivý,
noha, jenž se sotva země týká!

50

Jakby všechny cnosti vůkol stáli,
když Ji ruka boží tvořila,
ta puk duše v růži nosila,
ta zpěv, ta ples vedla, jiné hráli;

stroj spal ještě, jen se rtíky smáli,
houfem chasa božská kvapila,
by veň dar svůj každá vložila,
tvor vstal živý, cnosti odlétali:

Tak vše při Ní útlé, čisté, lehké,
tak vše kryje stydu opona,
že to nelze vypsát ruce křehké;

ve mně tak z Ní line oslona,
ba i ve dne, jestli při Ní sedím,
radše v slunce než Jí ve tvář hledím.

51

Jedna matka měla nebohatý
statek, na něm roli s ourodou,
soused zloděj, bydle za vodou,
přišel a vzal všechno, nestydatý;

slala syna aspoň na požatý
lán ten klasy sbírat za škodou,
a ai! na stěništi náhodou
našel ještě klas on ryzozlatý:

Totě bájka, asnad někdo zvolá,
plná šumilebých pověrek!
Neníť, bratře, nýberž pravda holá;

sláva totiž jest ta hospodyně,
klasník já a zlatý paběrek

zašlých Sorbů jest má přítelkyně.

52

Vím, že tato duše přemilná
trůn mi v přínos dáti nestrojí,
vím, že ke službě Jí nestojí
peněžitá Rothschildova měna:

dopelňuje mi však utěšená
náhrada tu ujmu obojí,
neb mne přísloví to pokojí:
Krásná panna polovice věna!

Předc' i Ona věnuje mi mnoho
darů svadebných a předmětů,
totiž celé Slavsko kraje toho;

odtud, kde břeh Sály stojí švárný,
až kde ječí moře Venetů,
co nám odňal Němec dlouhotvárný.

53

Za persten, dar od mé milostnice,
stvořil Milek z drahých kamenů,
pelných blesku jako plamenů,
v jednom celku, než dvě náušnice;

z obou stkvěl se obraz převelice
jasně složený dvou ze kmenů,
vpravo českopolských Slavenů,
serbskoruských opět u levice:

Kmenové zas po dvě větve mají,
v jejichž jantarové krůpěji
hoch se s holkou národů těch hrají;

tváře, zvyky, zbroje, odění tu
Milek vypodobnil značněji
nežli Vulkán v Achillově štítu.

54

Darmo ještě posud s Milkem brousím
střelku tuto jeho osličkou,
když tak dlouho přízeň každičkou
modlikati aneb krásti musím;

darmo kvítí na cestu Jí trousím,
darmo hnouti hledím selzičkou,
a Bůh ví, co s touto dědičkou
Dervanovou ještě dále zkusím!

Když se smlouvá, oči k zemi nese,
když se směje, to jen polhubkem,
když co dává, ruka se Jí třese;

nedobýval hradu Vlastislavky
Přemysel s tak těžkým postupkem,
jak já outlost Této upýpavky.

55

Divným učí láska lidi zprávám,
chytré beře cesty, výhybky,
co Jí samé dáti polibky
nesmím, aspoň Jejím květům dávám;

místo Ní tu lípu objímávám,
kde mi učinila výslibky,
abych ukojil své pochybky
a ten oheň zhasil, v kterém plávám:

Arci že ta náhrada jen muka,
bodejž propadla se do řeky.
nejmě v lásce, skoupost krátkoruká;

nezoufám však v tomto stavu věze,
asnad nebude tak na věky,
časem štěstí samo do ruk leze.

56

Pak-li nechceš tyto zanechat
tverdé oumysly a postupky,
tedy aspoň mezi holoubky
svoje rač mne, prosím, počítati;

a když ráno budeš volávati
holous! holous! na ně zpod houbky,
dovol, ať se v jejich zástupky
i já ještě mohu přimíchati:

Mnohem krotší nežli oni budu,
jestli slíbíš i mně hověti
v takovémto žertohravém studu;

neuslyšíš ani křídel šustek,
tak chci na loktech Tvých seděti
tichounce a cuker bráti z ústek.

57

Milku, takliž dána žluč i kráse?
To trest velký, vina maličká!
Slyš jen: vykvetla Jí růžička
na kři, pervá v tomto jarním čase;

urvati ji opovážil já se,
když tam nebyla má družička,
a hle, proto se už hněvičká
tři dny na mne v tváři, oku, hlase:

Učiň soud a pracuj na smíření,
Neb, jak Tranovský náš, jináče
sám si vezmu dostiučinění;

Milek ihned určil čas a místo,
kdo pak nepřijde, že opláče,
anť v něj hrozil šípů streliti sto.

58

Přišla sice, ale s třeskem vrátek,
do zahrady večer v besedu,
kde se při Milkově dohledu
slaviti měl smířlivosti svátek:

Dejte sobě ruky na začátek
smíru, políbení k posledu,
zněl náš ortel, a to popředu,
krádce ty, pak, hněvkyně, ty zpátek!

Ona ale dlouho se a celky
proti soudu smírce zpouzela,
až i vpeřil v serdce Jí ty střelky;

a hle tu hned bylo po nesnázce,
ba tím outlost naše zvroucněla,
nebo malý svár jest dobrý v lásce.

59

Náhoda mně bázlivému krátkou
často cestu k cíli dělala,
i dnes vítězství mi dopřála
nade touto svěhlavkyní sladkou;

Sála totiž sobě pod zahrádkou
vzývanky mé lože ustlala,
takže přinucena bývala
ke svým květům přes lavici hladkou:

Večer bylo, já jdu do zahrady
přes onuno úzkou lavičku,
a hle, Ona ven šla právě tady;

byli by jsme jistě popadali
oba ve studenou vodičku,
kdyby jsme se byli neobjali.

60

Jedenkráte, když sen tuhý sklíčil
Její unavené očinky,
polibek jsem za půl hodinky
pravoslavský dávati se cvičil;

ne jak Říman, Řek a Němec líčil
v básněch, ony vilné šibřinky,
ale čisté, řádné hubinky,
jakových zvyk bratrům Rusům žičil;

totiž takto líbal jsem svou družku:
Ode čela dolů ku brádce,
potom křížem ode ucha k ušku;

na té cestě dvakráte se přijde

k onné různoplotné zahrádce
rtíků, kde vstříc duše duši vyjde.

61

Sotvy že se směšší opováží
cit jen hnouti v Její blízkosti,
týmž, co plamen valí do kostí
zřením, zemsnost celou k prachu sráží;

zřídka přízní, vždy jen slibem blaží,
vnady kryje v roucho vážnosti,
jakby tábor z nebes výsostí
strašnou vůkol oblehnul Ji stráží:

Mně cnost kvete, kde jsem lásku rozsel,
v Cypru Vestě obět pramení,
v tváři Milka přišel vyšší posel;

takto láska předčí sama sebe,
mění vášeň v čisté tušení,
kdo zem hledá, dá mu jak mně, nebe.

62

Poněvadž řeč slavskou zde už zmaru
oddati zlí lidé věděli,
chodíváme tytýž v neděli
k službám božím spolu do Waimaru;

Rusi totiž ku věnnímu daru
carevny své dáti hleděli
ještě i ten, že tu stavěli
slavenčině hezký chrám a faru:

Tu těch zvuků uchoťšným zněním
sluch i duše naše kojíme,
jež sám Němec chválí s vyteržením;

tu já za Ni, Ona za svou matku
v společném a vroucném modlíme
bratrů se a sester ruských zmatku.

63

Nejen zvláštní v blízkost její plete
krásky příroda, zem, hájové:
I ti největší ji mužové
otočili tvoji Němcův světe!

Zde je Herder, Wieland, Schiller, Goethe,
tento v těle, oněch duchové,
v jejich středku Ona, v parkové
zahradě co růže pyšně kvete:

Sám Bůh shernul ze všech stran sem valem
všecky výbory a ozdoby
této perle za skříň, za šperk, za lem;

Kdyby vše, co vůkol ní jest, mělo
slavské srdce a řeč, všecko by
živé, mrtvé jen Jí ke cti znělo.

64

Zlatá Lado! stříbroluký Milku!
jdite od nás toho večera,
bychom zde u hrobu Herdera
s nábožností klaněli se chvílku;

od Hermana po dnes v hřích a mýlku
proti Slávě téměř veškera
padla pod jménem krev Deutschera,
dub jen jednu má k ní vonnou bylku:

Kant a Wieland nemá národnosti,
Klopstock němým, Schiller studeným
jest nám. ne ty, kněze člověčnosti;

tys' byl pervým Slávův, na vzdor zvyku,
obrácem a chvalcem vznešeným,
začež přijmi od nich čest a díku!

65

Z Vinar skerze Chotu šel já zrána

navštívit tu všech škol královnu,
totiž v Slukodole výchovnu,
založenou někdy od Salzmannů;

Filantropin byla ona zvána,
znamenat' to Lido-milovnu;
v síň, chrám, tělocvik i knihovnu
vedla vlídnost jejího mne pána:

Krásněť, díím, vše, co tu oko vidí,
ale, prosím, učte milovat
dítky ty zvlášť' najbližší jim lidi;

ústavy ty jsou jen treperendy,
dokud nečlověcky němčovat
bude Němec Slaviany a Vendy.

66

Ze všech synů, co jich koli vládný
Apol k ledné poslal stěžejí,
nejímá mé srdce silněji,
jako onen soused Hekly, žádný;

byť vůz Kairbrův zpíval, aneb zrádný
únos, Fingalovu trofeji,
stavěl karny, aneb raději
v bouř a oblak kryl svou lyru vlnadný;

plnost krásy, tužba, lásky rána
srdce téměř citem rozčeslí,
kolikrát jsem čítal Ossiana:

Dnes mi ale zpěvy tyto krásné
báseň v sobě od Ní donesli,
při níž sláva barda toho hasne.

67

Nechci zlata, nápoje a jídla,
titulů a korun žádati,
chceš-li mi však čeho dopřáti,
Slávo, matko milá! dej mi křídla;

na nichžto bych všudy, kde jsou sídla

bratrů Slavů, mohel létati,
Čechové k vám, Serbi, Chorvati,
potom kde jsou Visly, Volgy zřídla:

Tak jak motýl z květu na květ létá,
podnebím bych létal v krajinách
veškerého slavenského světa;

tou bych pastvou věčně oči bavit
a všem kmenům, po všech rodinách
zpěvem matku jako dceru slavil.

68

Škoda věru, škoda tisícera
pro vědy a lidstvo pozdější,
že kraj tento a věk nynější
nemá Gála ani Lavatera:

jaké nové nálezky a která
pravidla i výklad jasnější
soustavě by jejich někdejší
propůjčila tato Slávy dcera:

Tento rozměr všechněch oudů těla,
oči cheruba, leb slavenský,
hubičkové ústa, svatost čela:

ba i menší částky: líce, vlasy,
víčka, uši a nos helenský,
byli by jim novou školou krásy.

69

Dlouho konám už, ne bez bolesti,
onu sisyfovskou robotu,
abych vidiny mé k životu
aneb tento k oněm mohel vznést;

ale posud nelze bylo splést
ve svornou je oba jednotu,
trou, ba lámají se v třeskotu,
jako různých stromů ratolesti:

O svobodě, vlasti, národnosti

obrazy mé dávno zmizeli
v nepříjemném prachu skutečnosti;

jen vzor jeden jedinký mi časy
splnit na té zemi věděli,
totiž lidské najpěknější krásy.

70

Vy, kdo vyšších ke svým uměleckým
dílům ideálů hledáte,
severu cti křivé nekraťte.
stranným okem hovíc luhům řeckým;

bud' se novým, bud' se starosvětským
krásy vzorem radše kocháte,
sem svá zření různá obraťte,
tato jedna všechno bude všeckým:

Lidskost s božstvím, cnost a lásky plamen,
ušlechtilost tuto najdete,
jaké nezná medičejský kámen:

i mých znojů učijete tudy,
k vinám péra mého řeknete:
Velkát' to tíž pro tak slabé údy!

71

Ještě dnes mi probíhá mráz kosti,
mysle na to pervé kázání,
ješto na Její jsem nutkání
včera měl a ku své zkušenosti;

neděle to byla o věrnosti
pastýře a duše skládání,
Ona v chrámě sedí u paní
jako slunce ve hvězd společnosti:

Tu, když jazyk mladý slova láme
o tom: „Za které my skládati
věci tento zemský život máme?“

Odpust', Bože! musel z řeči svazku
pro zmatek a stud jsem nechati

poslední punkt: přátelství a lásku.

72

Taková čest, mohu říci směle,
jaková mne, nikdy básníka
ještě žádného, ni řečníka
nepotkala, ani kazatele;

nebo sotvy slunce od neděle
jednou osvítilo smertníka,
už mne Milá, kázně vlastníka,
překvapila a ji znala cele:

Tak se velmi snadno naučila
nazpamět ji slovo od slova,
jak by Její vlastní práce byla;

měl jsem se já s mojí chybou potom!
Nebo tisíckrát zeznova
překáravá zmínka byla o tom.

73

Jednou, když jsem za Sálu k Ní chodil
slavského dle zvyku v ohledy,
jda hned přede mnou, hned za sledy,
světloňoš mne do půlnoci vodil;

tam se se mnou po jezerách brodil,
po loukách tu tropil nezbedy,
až se konečně s ním ve zvědy
pustím, vída, že mi neuškodil:

Kdo si a nač postavu s', díím, změnil?
A on: „Já jsem bůžek Sorabů
bydlivších zde a mé jméno Henil;

zloboh Teut mne zaklel, vlast mi bera,
však mne od kletby i od Švábů
jeho zbaví mého lidu dcera.“

74

Jsi li zde již, odkrý věkův hroby
a rci: Který kníže, vojvoda,
aneb jaká jméno příhoda
dala Lobdě, Jeně v ony doby?

„Ve rtech Němců přešla v nezpůsoby
pravá obou jmen těch příroda,
Lobda Lobeda jest Sloboda,
Svoboda pak od bohyně Svoby;

mé jest město Gana Jana Jena,
jak i Janikulum ve Vlaších,
Janus Henil totožná jsou jména;

všecko toto z egyptského manství
převvedeno býti od našich
Mojžíšů chce ku slavskému panství.“

75

V živobytí lidském žádná změna
horší není jako v pohlaví,
když se ona outlá rozpraví
povah v něm a charakterů stěna;

ženský muž se tak, jak mužská žena
cti a štěstí svého pozbaví;
toho tam se málem zohaví,
této mnohem člověčenství cena:

Muži vůle, čin a smělost sluší,
ženě prosba, cit a mlučení,
ten buď více duchem, tato duší;

muž at' táhne nebe k cnostem dolů,
žena zemi vzhůru k blažení,
jen tak přijdou krásně k cíli spolu.

76

Nepřim, že svět ten už v sobě choval
mnohé Xantipy a Hekuby,
které nemoudře by za chlouby
krásné pletě někdo představoval;

nejeden muž tím se odstraňoval
ode lásky z bázně záhuby,
toto však jest ženská, kterou by
i sám Timon ještě zamiloval:

Z Ní se jedné cnosti blesk a krásy
na pohlaví celé odráží,
co žen bylo, jest a bude časy;

neb kdo v bližší s takou duší svazky
vstoupí, potom se mu ukáží
všickni lidé jako hodni lásky.

77

Všecky práce umí tak a dělá
jako čarodějná věštice,
hned se kvítí a hned jehlice,
hned zas péro v ruce Její bělá;

To je Sapfo, povíš, zpověstnělá,
když si sedne k básni, k muzice,
kolovrátek-li a přeslice
při Ní, ejhle, Penelope celá!

Maluje-li, tu se nadnebeská
vděka Anjeliky namane,
kucháři-li, každý host Jí tleská;

a co pak by koli uchopila,
tak Jí všecko pěkně přistane,
jak by k tomu narozena byla.

78

Není ovšem, jako mnohé Švábky,
slavně učená má milenka,
aby, lépe než svá přadenka,
znala běhy hvězd a v moři kapky;

než to ani nechci, aby žlábký
všech věd vyčerpala panenka,
jak tam Schlötzerova mudřenka,
nerád vidím já ty školské babky:

Avšak není ani jak ty panny,
mezi nimiž snad a bez snadu
duch a okus ředší bílé vrány;

zná se do knih, než i do kuchyně,
hlídá hudbu, než i zahradu,
a jest obraz pravé vzdělankyně.

79

Škoda! že co slavím já a vzývám,
vzor všech malířů a řezbařů,
proto přijít musí do zmaru,
že tak málo posluchačů mívám;

slávu s krásou Slavům odekřívám,
ale Němců řeč a Maďarů
větší díl mi mojich čtenářů
ukradli tak, že sám sobě zpívám:

Ostatní pak daleko jsou bratři,
i tam nerozumí Slavianu
Slavian, což jen více bolest jatří;

předce budu pěti Její chvály,
nebo jestliže já přestanu,
začnou hory křičeti a skály.

80

Co jsou hvězdy mezi stvořenostmi
na nebesích okem vidnými,
na něž hledí nocmi jasnými
každý člověk ale s nedbalostmi;

to jsou naše ženy s jejich ctnostmi
tervajícími a tichými,
s jejich, v lůně domu skrytými
veliké však ceny, povinnostmi:

Mužové jsou zjevy pověterné,
na jejichžto oheň chvilkový
dívá se i dítě malicherné;

ale jaké dají zemi dary?

Ne ten příjemný blesk hvězdový,
často jen třesk, puch a láry fáry.

81

Ten by vtípu zradil ochabělost,
já bych dílo začal daremné,
kdyby někdo žádal ode mne,
abych částky líčil a ne celost:

K nemožnostem ať se netře smělost;
světlo slunce jestiť příjemné,
ale zraky tomu rozemne,
kdo chce patřit přímo v jeho skvělost:

Tak též i tu: jde-li oko blíže,
málo vidí z darů velikých,
neb duch křehne, slova zmatek víže;

to však zřejmo už i z dalekosti,
žetě celá živé všelikých
Pantheon krás, umu a vší cnosti.

82

Chvalozpěv můj podobný jest tomu
Řekovi tam v dávných Athénách,
který v terhu na svých ramenách
kámen nosil z prodajného domu;

tak já světu krásu tuto v lomu
ukazují jen a v písmenách,
i tu ve slovích a ve jmenách
ujmu činím dílu nejednomu:

Šťastný ten, kdo spěšným chvátá krokem
tento div a zázrak spatřiti,
v jeho živém celku, vlastním okem;

ten sám vyzná, že by nade jinou
vedle Ní blud byl se diviti
a krás jiných chválu zval by vinou.

83

Ještě spí! O, ticho srdce hlasné,
ticho kroky, mlučte ptáčkové,
a vy, síně této duchové,
leťte k horám, zhaste slunko včasné!

Hřích by tu byl nedbat doby krásné,
nevděk minout štěstí hotové;
vůle nedli, polib růžové
krotce rtíky, polib čelo jasné!

Sotvy že se blíží ruka třesná
z tváři odkryt clony hedvábné,
anť se v pěkném schytí hněvu ze sna;

tři sta blesků na vše strany sláno,
uzří smělce, oči půvabné
sklopí, krotne, šeple: „Dobré ráno!“

84

Nejen onna růžokvětná líčka,
rtové k políbení spiknutí,
i vaz pyšný, herdlo labutí,
šťastná zlatých vlásků po něm hříčka;

čelo slunné, klidný oblouk víčka,
očí přísných vábné kynutí,
lkavý ousměch, tajná vzdychnutí,
i slov nemá sladkých polovička:

Vše mé srdce k bojům bádá chybným.
tisíc zloboh Milek spojuje
nástrah klamem navnazených slibným;

ona sama učí ujít želu,
kolikráte tělo bojuje
proti duchu, a duch proti tělu.

85

Pěkná bývá cnost i v rouchu sprostém,

kde tvář s duší stojí v odporu,
avšak třikrát hodná pozoru,
kde se krása přisestřila k cnostem;

žádné tato, ona proti zlostem
sama v sobě už má podporu,
ona k jedné, tato pokoru
k dvěma musí nésti vysokostem:

Zde Bůh spolu zbroj i zbraň i kluzké
v srdce jedno vložil bojiště;
dlí-li boj - o mlučte, persy ouzké!

Váhá-li ta, tím už zahasila
svaté nevinnosti ohniště,
tato tím už téměř zvítězila.

86

Oči! oči! modré, milostivé,
o, vy perly v květu rozvitém,
v nichž se zem i nebe s blankytem
jako v řece svítí zercadlivé;

vyznám, že jen u vás, školy živé,
cnost jsem spatřil v blesku věčitém,
ale nač ste přítom podkrytem
vlili do mne jedy oklamlivé?

Nač mi zhoubce pervé vaše zření
do dna srdce mého vhníždilo,
jenž můj život střelou smerti plení?

Avšak hodno výhost dáti zemi,
komu při pohřebu svítilo
takovými nebe pochodněmi.

87

Pravdivé jest onno přísnotvárné
starých věků i dnes vyrčení:
že je krása, zboží, umění,
ano všecko pode sluncem marné;

však bych jedno z nauky té kárné

vyňal vedle mého citění,
tak jest božské jeho vzezření,
tak jest milé, vděčné, čisté, švárné:

Krásu míním, tuto dceru boží,
když si, nebe na čas nechavši,
zemské roucho, jako panna složí;

nemůž tato, jak ty, zpráchnivěti,
nýberž bytů zdejších poznavši,
zpátkem zase, odkud přišla, letí.

88

Neuctí Tě žádná v světě jména,
nedosáhne důvtip básníře,
rytce nástroj, kytka malíře
z ruky tvorné padne zapýřená:

já jen cit mám, duše vyvolená,
zpěv můj platí dluhy v nemíře,
stud mi ústa víže u víře,
že tam budeš žalmy kůrů ctěna:

Avšak kdyby zvláštním někdo nadal
tužbu srdce mého jazykem
s nimi bych i já zde pěti žádal;

než i tak by slovo na rtech dlelo,
co má volít, zbytku v tolikém,
cnost či krásu, ducha či-li tělo.

89

Jako lípa, jenž se ve chrastině
nízké zrostem nebe dotýká,
tak tu nad sousedky vyniká
tato krásná Sorbů potomkyně,

jako Lada, jde-li před bohyně,
všechněch krásy sama polyká,
tak tu předčí tato veliká
Slávy dcera krásou nad Němkyně:

Věc to tedy k vysvětlení snadná,

proč mne ze všech těchto krásenek
německých zde nehne zhola žádná;

ať to nyní mlučkem jazyk mine,
že jen v Slávce slavský milenek
roveň k rovni, svůj se k svému vine.

90

Všecko, co jen koli nahromadil
zlého na náš národ svobodný,
buď čas, aneb osud nehodný,
buďže soused, neb syn, jenž ho zradil;

Tatar, Maďar a ten, který zhladil
půl sám z něho Němec podvodný;
všecko toto Milek lahodný
v této jedné hojně vynahradil:

A že není vzorem, na který by
i řeč cizá měla patřiti,
nejsou Její, ale naše chyby;

totiž tato, že Slav skoupozvuký
nezná, jako jiní, troubiti
s každou věcí lermo hned a hluky.

91

Dvě stě tisíc Němec při Lunkyně
zabil, třidset tisíc při hradě
Braniboře, tolik ve zradě
aneb více v poli při Děvíně;

dvakrát tisíc pět set při Demině,
v Janě rovně; Mongol v nápadě
dvadcet čtyři tisíc v hromadě
usmertiltě Slavů v Moskvě klíně;

všecko to, i u Kosovu kteří
padli, u Kalky a Varšavy,
Milek sčítav ztrátu váží, měří;

Potom formu do svých rukou chopil,
a co života, sil, postavy

bylo tam, to v tuto krásu stopil.

92

Vy pstré louky, a vy hustým nízká
křovím lemovaná oudolí,
vpleťte krásy ve své okolí,
které na vás oko Její blýská;

potok jasna, barvy nechať získá
květ a zrostu herdé topolí,
i pták sladčeji at' šveholí,
pastýř a žnec radostněji výská:

Větry, vějte voňavěji lesem,
zmnožte hry svých duchů jeskyně,
paherbkové poskakujte plesem;

nebo obraz takového rámu
jak sám jest a jaká bohyně,
takového hodna jest i chrámu.

93

By se Homer, a ten, jehož Múzy
řecké mlád'ky pěli, navrátil,
i ten, který barvy potratil
při Kampaspě, Apelles, a druzí;

onen básníř, který zpěvem hrůzy,
nimiž Dido mřela, ošatil,
až tam k tomu, jehož zachvátil
pohled Laury a hnal do Vokluzy;

i náš Záboj, a ten, který hýbal
vartyem svým hrady královské,
neb kde koho Apol ještě líbal;

všickni by se, spolek učiníce,
dílo toto nohů mistrovské
slavit jali, jiných nechajíce.

94

Odkud snesol všecku látku Milek
k slití outlé této ručičky?
Míru k článkům, k měkké teničky
hedbáv pleti, k loktům sněhu bílek?

Odkud červec k bludným tokům žilek?
Z kterých korun onny perličky
k pěti perstům? A kde tkaničky,
nimiž spojil vtípně každý dílek?

O, co rámě, nimž se skvěla Leda,
proti ní, neb kterým Angelo
k řeckým mistrům přilstítí se hledá!

Spi jen tiše, sladká ukrutnice,
co by ti už mroucí prospělo
serdce ranit, na němž ležíš, více.

95

Nejenže je kmene slavenského
kvítek opravdivý, spanilý,
jemuž ni Sas, ni Frank zavilý
nevzal ještě rázu národního;

ach, tu mnohý štěstí cítit svého
nezná, Slávie syn zbloudilý,
hanbou za řeč a rod zmužilý
dlouže tresty Boha hněvivého:

Serdce čisté jako perla rosy
skryl v div tento rozum anjelský,
v tvář a v oči nestihlého cosi;

co jen nebe výborného znalo,
s krásou šperků spolek přátelský,
slavný národ i řeč, vše Jí dalo.

96

Předkem se už té mi po hodině
serdce v tužbách sladkých rozlije,
ve které si spolu lekcie
dáváváme v naší materčině;

nebo tu jsou všechny přítelkyně
Slávy při nás, Múzy, Grácie,
k nimž i žert a smích se přivije
s rukotisky v libé míšenině:

Ona svému sorbskoluzickému
mne, já zas Ji učím nářečím
jiným, zvláště českoslovanskému;

za každou jest chybu určen trestek
hubinka. s tím ale bezpečím,
aby její neslyšáno chřestek.

97

Mnoho tisíc roků různé boje
mátli mysl světu celému,
starý čas lál času novému,
nový se smál z předků chyb a kroje;

sever pravdu, východ krásy svoje
nadverhoval jeden druhému,
země proti nebi svatému,
nebe vedlo proti zemi zbroje:

Dary v lidstvu křivou měli míru,
té chuť, smysl a vtip milostný,
této straně dali cit a víru;

aby sváry žvlů uspokojil,
v tomto tvoru, smírce lítostný,
dary světu všech a časů spojil.

98

Užřev ondy měsíc pelnoskvoucí
nade chludem verchů vzhoditi,
zdálo se mi, jak by svítiti
obličej Tvůj byl tam vidět žhoucí;

počnu, během rychlým k němu jdoucí,
slova jako k Tobě mluvíti,
ano z mého bludu strojiti
smích si slyším hory k nebi pnoucí;

v studu hněvnem serdec k hvězdám lkalo
posměch učiněný s křivdami,
za odpověď toto se mu dalo:

Zda-li neznáš, že nám nebe vzalo
najjasnější mezi sestrami,
a ji Slávě ku ozdobě slalo?

99

Jiní snadno vyvýšiti znají
v básněch velkých malé předměty,
krásnější jsou jejich klevety,
nežli skutek, který v oku mají;

naopak své chytré žerty hrají
Múzy s ducha mého výlety,
bohyni mi slali v ústřety,
ano zvuky skoupý jazyk tají:

Ba i co se z něho někdy krade,
nemá díla mého pochvaly,
Ona sama v ústa mi to klade;

předce nelze k jiným věcem tužba,
buď! by aspoň jiní poznali,
jak mi sladká v světě dána služba.

100

Nejen v kráse za vzor představití
můž se tato Slávy kněžina,
hotová jak někdy Godina
pro svůj národ všecko podstoupiti;

která, aby těžkých pozbaviti
poplatků se mohla krajina,
čistonitá, jako květina,
zvolila si město objezditi:

Tak i tato hoří vroucí láskou
ku národu, v jedné osobě
pomíchavši vlastenkyni s Kráskou:

Avšak nelze mužatkou Ji zvatí.

ana tím jen pěkný na sobě
příklad slavským ženkylům chce dáti.

101

Láska není veždy plodem snažných
záměrů a vůle následkem,
aniž běží slavným za předkem,
z titulů se směje mnohovážných;

jako chlouby, tak i soků strážných
štítí se a skrývá před svědkem,
ona není k cíli prostředkem,
ale sama cílem citů blažných:

A co najvíc hodno pozornosti
jest. že lásku svár a různice,
bol a dálka nemdlí, ale roští:

jako mrak a hromobitné moci
světlo růžopersté dennice
zjasnějšují po bouřlivé noci.

102

Při pohledě, jehož vážnou zpouru
milost libě krotí pochlebná,
tvář Ji oslavuje velebná,
jak by dnes jen zletla z nebes kůrů;

při postave pyšně pnící vzhůru,
oudů blesk a hnutí ohebná,
v stavu krásou ústa hudebná
unaviti všechných trubadúrů:

V ten čas, kdybys' klekna ucty platil
skrušnou cnostem Jejím poklonou,
oumor by tě v náruč Její sklátil;

zde, by v různých poloučili stránek,
Lada v jednom těle s Madonou
svorný sobě udělali stánek.

103

Všecky ty, jenž co jest krása, znají,
hne pleť této tváře vznešené,
na jejichž se lícech červené
v čistém sněhu růže rozplývají;

v prostředku dvě jasné světla hrají,
slunce, měsíc, v očích vtělené,
kterých oheň z vonných studené
zefyrečky ústek provívají:

Jestliže by viděti kdo z lidí
nebesa si žádal zmenšená,
tu je cele v této tváři vidí;

chtě-li by pak znáti, co by byla
tvář zas tato více rozstřená,
nebesa by z ní se rozšířila.

104

Že by toto tělo z obyčejných
živlů bylo, není k ouvěru,
ono při bedlivém výběru
musí z částek tkáno býti tejných;

asnad z rosy, libovětrů chvějných,
sněhu, červánků, mhly, etheru,
záře, oblaků a páperu
a hmot jiných outlých, čarodějných:

Mnohé vesny slili v jeden slovek
vůni květů svojich k budově
těla teto najkrasnější z děvek;

proto jde-li, neslyšeti kroku,
mluví-li, jen dech je ve slově,
dělá-li co, sotvy zřejmo oku.

105

To jest posud ještě tajemnost mi,

čím se živí tato Milenka,
světlem-li snad jako jitřenka,
či jak včelka kvítků pochoťnostmi?

Či-li žerty, vděky, toužebnostmi
jako láskohravá krásenka,
aneb jako v nebi blaženka
slávou, zpěvy, modlitbami, cnostmi?

Jí-li co, jen okusí a štipne,
píje-li, jen ústka omočí,
aneb sotvy dvě tři kapky schlipne;

jako jiní nepíje a nejí
ani skrytě, ani do očí,
a vždy předce kvete zdraví Její!

106

Kdyby to snad někdy mohlo býti,
aby pro té země ozdobu
krása, cnost a pravda podobu
lidskou ještě uvolili míti:

a jak člověk cítiti a chtíti,
mluvit, dělat v tomto způsobu,
bohmě! museli by osobu
této panny zcela na se vzíti:

Mnoho krás už viděl jsem, než platí
téměř o všech onna zkušenost:
malá chyba velkou krásu špatí;

jen tu slunce bez šplihy a mraku,
jen tu dokonalé stvořenost
dílo mému ukázala zraku.

107

Chraň Bůh! abych já snad přirovnával
jiných národů Ji ku dcerám,
buďto ku helenským heterám,
třebas za vzor Praxitel je brával;

aneb jména Ji jak Říman dával

svojim Lesbiám a Neerám,
kdežto náleželo k nádherám,
že je Thais, Lais, Aspasia zvalal:

Ani Laura, Ninon, aneb Lotta
nesmím já mou družku jmenovat,
sice z lásky hned by byla zlota;

nebo toto krásy arcidílo
jenom to a tak chce milovat,
co a jako nebe dovolilo.

108

Proti Milku, jenž mne postřeluje,
ještě bych jsem našel obránce,
asnad ve všehoji, ožance,
aneb i v tom, který outěk sluje;

ale jiné jest, co přitahuje
serdce moje k této vzývance,
to, že jako skryté ve schránce,
co den nové vnady rozvinuje:

Půvabům těm, jež jsem spatřil vloní,
takovou zná dáti omladu,
jak by nyní vseté byli do Ní:

k počtu pak těch dávných, nepřesytných,
ze dne na den čerstvou přísadu
krás a cností připojuje kvitných.

109

Darmo lidská peruť za výborem
tímto tvorů božských poletí,
k jehož tváři mnohá století
shromážděli krásu sličných forem;

jak tu řevní jeden s druhým vzorem,
jak duch viní těla odětí,
kde však nebe, velkou obětí,
učí, co by se vším mohlo zborem:

Protož, co já smělec koli tanu

v básněch krásu její slavicích,
krůpějčička to jen z Oceanu;

avšak co by Tibru, Temži, Dnistru
zníti mělo v řečech tisících,
to zni aspoň v jedné Labi, Istru.

110

Jestli jen to básnířstvím se volá,
co lež, výmyslek a třeštivost,
tak mně nepatří ta poctivost,
nebo cizá jest mi tato škola;

co já básním, to jest pravda holá,
kterou vede jasná střízlivost,
ne cit prázný aneb horlivost,
kterou zažhnou obraznosti kola:

Básně mé jsou téměř ukazadla
jen a suché těch krás rejstříky,
jejichž v oči skutečnost mi padla;

kdybych zpíval podle obyčeje,
hymny mohli by mé veršíky
a mé znělky býti epepeje.

111

Věru divná osudů to hračka
panuje v té světla nížině,
ta, hle, jest má nyní mistryně,
která byla nedávno má žáčka;

tajemství všech teď mi vykladačka,
kazatel můj, chrám i svatyně,
teď má vzývanka i bohyně,
co jen ondy byla posluchačka:

Já sem hledal u ní žert a smíchy,
ona pak jest tichý beránek,
který snímá krajů těchto hříchy;

už znám, že to víry povědění
dáno jest i lásce za článek:

Člověk míní a Bůh divně mění.

112

Letní čas byl, větřík vůně dýchal,
rozkošný den nade výřečnost,
každý do zahrady v společnost
od starého Knebla zvaný spíchal;

i já hry sa hráti neostýchal,
kde všech stavů krásná zmatečnost,
ano, v našeho se serdečnost
kruhu sám ten „Velký pohan“ míchal:

Po svačině volné byli sledy,
a když pozlatili červánky
večer, my sme vešli do besedy;

tu já říkal, Ona po mně psala,
Goetheho pak Musa Zpěvánky
do němčiny naše překládala.

113

Všecken oděv kroje německého
vzleknuvši dnes má Kochanka
řekla, ani v rouchu – Germanka
nechce od dne býti přítomného;

pak hned slala pro krajčírě svého:
„Dnes mi hotova buď kasanka,
sukně a šat celý, Slovanka
jak jej nosí času od dávného!“

Potom laible, bandy, tuchy, roky,
viklery a všechnu němčinku
podala ven chudým přes obloky;

a když oblek slavský na se vzala,
čelenku, klok, ryzu, matrinku,
závoj - stokrát krašší se mi zdála!

114

Pravě tisíc tři sta dvacet sedem
roků počítal svět křesťanský,
když dán onen zákon tyranský,
nakvašený nelidskosti jedem:

Aby Sála nemluvila dědem
daný sobe jazyk slavianský,
ale učila se germanský
blekotati hlahol za sousedem;

století pět téměř němá byla,
anť jí opět divným efata
vzývanka má usta otvořila;

pokud čtena Slávy dcery chvála
vámi, mládenci a děvčata,
teď už slavsky mluvit bude Sála.

115

Procházka je z Jeny do Gospody,
byl ples chasy v háji nedělní,
profesorové též náčelní
poctili ty zábavky a hody;

Oken, Fries, Hand, Eichstadt o původy
vsi a jména význam zřídelní
vedli dlouho rozpor herdelní:
Kollár zde! i zvertnou ke mně chody:

Velikáť mi čest to, milí páni!
posud měli los my bývati
žalující jen neb žalovaní;

teď Slav soudcem! dobře, čas jest k tomu!
Gospoda můž tak se opsati:
že zde Němec podruh, Slav pán domu.

116

V Radigastě, vsi té blízko Jeny,
ke cti bohu tomu hostinu
ustrojil jsem, pozvav družinu
mnohých Němců, vzácné muže, ženy;

pouze slavských dáno drahé ceny
jidel i vín celou rodinu,
slavská hudba i ples, cizinu
vyteřeno odtud, vyjma stěny:

Obrazy je Vendozhoubců řadem,
Medvěd, Ptáčník, Gero kráslili,
Gunther, Riddag, Ekkard za Konrádem;

přišli hosté, ověsivše hlavy
kradmo ze síně se tratili,
až ja sám jsem zůstal s dcerou Slávy.

117

Vyjel jsem dnes ráno na zelenou
louku, kde je s kvítím otava,
a hle, nová pro mne postava,
Ji zřím ženstvem slavským obstoupenou;

Hodika tu s Bernhardovou ženou,
s Božetěchou Šárka, Častava,
Svata, Petrisa a Vojslava,
Rozvitu též vidím zašlářenou:

I víc ještě sousedek a svatek,
po přeslici, meči pokrevných
bylo zde bab, prabab, ujčín, matek;

všecky Ji, co královnu svou ctíli
v poklonách a plesech ve zpěvných,
potom zmizli když můj příchod čili.

118

Na rtech těchto, srdce Tvého prahu,
v oči tyto, květy duše Tvé,
skládám sliby věčné lásky své,
Milenko má, mějž je za přísahu!

„Svět je času poddán, všeho vrahu,
nás čas tam, kde času není, zve,
i já jsem tvá, věř mi, tam i zde,
slyš to nebe a hvězd krásný tahu!“

„K vám se tomto na oblaku vznáším,
osud jsem a sám vás lituji,
pokoj slibům, než boj svazkům vaším!

Na různě teď obou porozplaším,
až vás, kdy a kde to zmlučuji,
jednou asnad sloučím k spolkům blažším.“

119

Tak teď prostě a tak jemně stojí,
ach, tak krotce a tak vznešeně,
plná ohně a tak studeně,
smělá je, a tak se předce bojí;

tak mře želem, tak se k smíchu strojí,
jasným okem tak zří zmateně,
tak chce mnoho, touží skroušeně,
tak nic nechce při vši tužbě svojí:

Aj, hle modla k tomu hotová,
jako kde dva bohové se sváří,
mezi nimi třetí hospodaří;

leť tam k Tibru s lístkem, holoubátko,
aby hned sem přišel Canova
a vzal mramor se sebou i dlátko.

120

(Jeden duch s holým mečem)

Ode Babigory v tomto rouše stínu
vlast mne s heslem sláti ráčila,
slyš, by sokyní děl nebyla;
Miluješ-li vlast svou více, či-li Mínu?

(Druhý duch s lukem nataženým)

A já z tam těch břehů, tobě známých, plynu,
tři dni šíp ten Lada ostříla,
mluv, neb chce, by jednou zkusila:
Miluješ-li vlast svou více, či-li Mínu?

Půlnoc bije. Já se z lůžka tiše vztáhnu
stana před ně různým svědomím,
meč tam, tu šíp, vlast tam, tu má přítelkyně:

Mlučím, váhám: rázem rukou v ňadra sáhnu,
serdce vyrvu, na dvě rozlomím:
„Na“, řku, „jednu vlasti půlku, druhou Míň.“

121

Nerád jsem zde, předce přichází mi
těžko místa tato nechati,
ne, že v lásce se tu kochati
lze a obchod míti s učenými,

ale že zde s kraji těmi zlými
přivyknul jsem se už hádati,
naříkati na ně, žádati,
počet z jejich vraždy nad bratřími:

Ach, zem tato krev mých bratrů pila;
litou rukou lestných zločinů,
takovou krev, jenž nic nezvinila;

a co nejvíc hodno litování,
ani potomci těch Kainů
nedali se ještě na pokání.

122

Ty, co Jenu ovlažuješ, říčko,
od ljutosti zvána Lutora,
dřív než rozloučí nás prostora
krutá, tvé se skryji ve krovíčko;

a když přijde umývati líčko
vtělená ta v kráse pokora,
nech ji rusalek tvých obora
obklíčí a mně dá znameníčko;

uneseme přeč ji v okamžiku,
Římané jak někdy Sabinky,
aneb český Břetislav svou Jitku;

odtudto bych k Sále, k Labi, k Baltu,
mořem k Dunaji, kde Serbinky,
k Váhu, navzdor komus', dcerku vzal tu.

123

Měj se dobře, Míno! ach, už kyne
zítrěk spěšně příšlý k rozchodu,
tam už odsud musím k národu,
kde se Neptun Bachu k nohoum vine;

zde máš srdce, které v lásce plyne,
v lásce vroucí, prázdné podvodu,
mějž je, věno outlé, k důvodu,
že má věrnost nikdy nezahyne:

Mysli na mne, aspoň když se růží
zápach v této stinné besídce
při měsíčku s city tvými sdruží;

srdce pak to, buď se věčně skryje,
buď se zaskví krásná dennice,
Slavům jen o Tobě nechat' bije.

124

Kam ste zmizli, ušlechtilí snové,
sladké klamy, zdání přebíhá?
Která kruté ruky odvaha
zkosila mne k této hrůze dnové?

„Preč, preč odtud!“ - heslo zhůry slove,
osud lásku v boji přemáhá,
nade branou ráje napřáhá
Cherub meč - nu sbohem houště, křové!

Tajte břehy, louky, stezky, křičky,
tajte světu, jež sme soukromě
vedli u vás vdechy, mluvy, hřičky:

Přijde-li vsak hoch sem v štěstí zrazen,
nech čte nápis tento na stromě:
„Já jsem z ráje musel, viny prázen.“

125

„Pozastav se, slunce, v Gabaonu,

ať den tento dva, tři spojuje,
a ty, kterou Ona miluje,
tichá luno, postoj v Aialonu:

ať se při tom blaženosti skonu
serdce ještě dlouho raduje!“
Tak sem nyní slovy Jozue
úpěl i já ve selz hojných ronů:

Pak sme chvěli v radosti i strachu,
jako nechávaje v loučení
trojanský svou Hektor Andromachu;

ne dny, ale stěsnili jsme týdne
spolu rozkoší i soužení,
jakových svět více neuhlídne.

126

Doba bije: člun už stojí v brodu,
veslo k spěchu zove nezbedné,
strach mne jímá, líce obledne,
ještě chvílku, volám, ku rozchodu!

Nohy rychlé znali času škodu,
rozvlasená oknem vyhlédne,
v náruč letí, v hrůze bezedné
selzou zmáčen každý stupeň schodu:

To má láska, že čím hoří výše,
jazyk služby dlužné nekoná,
upí jenom, lká a nyje tiše;

zlíbám celou: padne opona!
jmu se co stín, došed Charona:
Nu, vez tedy v onny stínů říše.

127

Dříve bude na obloze pluhem
rolník jasné hvězdy orati,
na kopřivě růže zrostati,
ovce vluka jmenovati druhem;

dříve bude země luny sluhem,

verba sladké hrozny dávati,
oheň vodu vděčně líbati,
muška slonem, velryb malým pstruhem;

dříve písni přestanou si pěti
ústa všechněch slavských děvčátek,
na Tatrách se stromy rozvíjeti;

dříve Sála tato ku pramenu
obráti svou vodu nazpátek:
Než já Tebe, Míno, zapomenu.

128

Žehnám vás už, lásky kraje zlaté,
zahrady i pole květnatá,
i vás, stromu toho bůžata,
co slib i žert náš, i selzy znáte!

I vy, hájky, až se dobře máte,
břehy, kře a věštná doupata,
kvělte vy s Ní zřídla mechatá,
i vy hory, věže, chrámy svaté!

Žehnám i vás, stíny cest mých tejně,
i vás, louky, po nichž chodili
vstříc mi Její nožky květosejné:

Chraňte klenot tento v prostředí sebe,
dokud cíl ten, co nám složili
zrádné losy, změní dobré nebe.

129

Ještě ční ten domek, políbení
buď i tobě sláno k posledu,
a už rychle nohy kupředu,
skryte očím toto těžké zření;

O, vy místa plná potěšení,
už se věčně s vámi rozvedu,
ještě okamžení k pohledu
u kraj lesa - ach, už domku není!

Nehleď zpátkem, ven, ven z tváři rovin,

uhlušte mne zvukem, ptáčkové,
hory hučte, větry dujte z křovin!

Už se sberu, jako sluší muže,
ale které srdce surové
ještě jeden pohled hanit může?

Zpěv II. Labe, Rén, Veltava

130

Ozvětež se nářkem, hory, doly,
zavzni žel můj šíře široce,
ode Rénu až tam k zátocce,
kterou Dunaj dělí na dvě poly;

ode Tater kvěl ho onen holý
chlumec, Čechů statných původce,
moře, ostrov zalkej hluboce,
na nichž měla láska chrámy, školy:

Z krajů, v kterých lásky zmizli práva,
ber se k pouštěm oněch divochů,
kde víc serdce řídí nežli hlava;

pouč mladých, kteří ještě posud
beze strasti žili, jinochů:
Že je lásky mnohem větší osud.

131

Serdce, co chceš? „Tam, tam v onu moře
zřítiti se modrou hlubinu,
tam se za hvězdami rozplynu,
z tluků těchto nové světy tvoře;

vlast, ai! v necti, lásku hněte hoře,
tam se navždy odsud vyšinu,
jednou vlast a druhou obvinu
rukou družku, zemi patou zboře.“

Tiše, tiše, vrať se do koleje
skutečnosti, tvorče vlastní strasti!
Upěj a kry světu nářecky:

Ach, tě tuším i tam v snářské slasti
tvůj by mořil živel na věky:
Trud a žel a tužba bez naděje.

132

Pak-li nové rady nebe nedá,
zoufám lásce věrné k posměchu,
kdo dal bolest, bere outěchu,
tužba žije, po naději běda!

Berzo skryla sen můj bouře šedá,
na půl cestě stojím bez dechu,
jako plavec vedle pelechu
Charybdy a kruté Scylly bředa:

Komu přál, teď tomu osud žehře,
zmizlo krátké štěstí divadlo,
ach, jak lépe zemřít bylo ve hře!

Dobrou noc! mně slunce zapadlo,
zefyrečky, aspoň vy, když zblednu,
neste popel můj tam v urnu jednu.

133

Lásko! lásko! o, ty sladký klame,
o, ty číše slastí najvyšší!
Kde se duše s duší pomísí,
v citu jednom zem i nebe máme;

o., kýž v nad tvých rychle užít známe,
skrytí světu v houšti najtišší,
dřív než vicher zhoubný přispíší,
který, jak mne, loď i veslo zláme:

Kde si, kde si, sestro bohů věčných,
hosti serdci mému nevěrný,
dítě kvítků, dárce bolů vděčných!

Já sem darmo k portu tvému spěchal,
anť mi zkvetlou orkán severný
růži vyrval, terny ostré nechal.

134

Onni rtové, jejichž vůně plynná

oheň vlila duše do naší,
že kost v těle jihne najzášší,
onni rtové jsou mých strastí vina;

tak dech loudný k chřípím nehostinná
Arabia z dálky přináší,
a když vejde v kraje najblážší
poutník, pozdě upí, horkem hyna:

Onni rtové rájských kvítků medem,
nektarem a manou tekoucí,
opili mne sladkým tímto jedem;

onni rtové, do nichž všecky Muzy
Milek svábil lukem vládnoucí,
uverhli mne v tyto věčné hrůzy.

135

Není bolest zrádné lásky pouhá,
co mé nářky smutné žalují,
mne dvě střely spolu sužují,
a to jedna horší nežli druhá;

kam jdou nohy, na století dlouhá
neštěstí a hanby vstupují,
toho lidu, s nímž mne spojují
krev a řeč a zvyků vazba tuhá:

Milek srdce, cesta trápí oko,
stíny zmařeného národu
lezti vida šíře, přeširoko:

ani k nebi obracejí prosbu,
k bratrům mimojdoucím nehodu,
a těm, co je do ní verhli, hrozbu.

136

Ai, ty Labe, proč tak selzou mutnou
měníš zlaté vluny v kaliště?
Zdaž si pilo někde z bojiště,
či-li zpláкло z kořen Horu Kutnou?

„Ne, já vinu skrývám v sobě smutnou,
záštně Slávy synů roztríště,
ach, snad více než mé řečiště
písku nosí, vraždou přeukrutnou;

břehy oba, k oustí od studnice,
věky ode časů pohanských
lkají, na mne světu žalující.“

Hřích to ovšem, avšak utři líce,
budiž jménem bratrů slavianských
milost tobě, ale nehřeš více!

137

Život jesti' rovný řece dravé,
ličo před člověkem tekoucí,
běda tomu, kdo jí v horoucí
šalbě svěří nohy nedočkavé;

postoj trochu, protři oko tmavé,
sedni na břeh, patře na jdoucí,
bys' tak zmudřel k cestě budoucí,
pervé než té sheltnou vluny žravé;

dáš-li slepým losům člunek hebký,
bys' i víc než Kolumb proploval,
ani kroku nešels' od kolébky;

hra to větrů jen a mrtvá nůše,
s níž si darmo světem střečkoval,
život má být dílo vlastní duše.

138

Takto v mysli přemítaje, veslo
spatřím vedle plouti s člunečkem,
spravované malým chlapečkem,
tiše tak, že sotvy Labe hleslo;

labutí dvě v předku jarmo neslo,
v loďce byli střelky s toulečkem,

Zlatohlávku! kam s tím krámečkem,
kdo si, dím, a co máš za řemeslo?

„Moje matka Lada a má tetka
Sláva mne sem k tobě poslali
za průvodce cesty, za nohsledka.“

Usta má, tím hnuta jsouce vabem,
Poručeno Bohu! zvolali,
a pak sem-tam bloudili jsme Labem.

139

Mělo pak to děcko v ruce pravé
mimo veslo louček s bičikem,
z plece k bedrům pásek pošikem
visel, vlásky byli kučeravé;

očka bystré, ústka láskosmavé,
v tváři zloba hraba s žertíkem
a vždy medosladkým jazykem
uměl řeči štěbetati žvavé:

Krásnoperá obou na lopatkách
třepetali sem-tam křídélka,
libost měl jen v šibřinkách a fatkách;

mocný vsak byl lotřík tak, že čeho
tkla se luku toho výstřelka,
padlo síle hned neb čárům jeho.

140

Ale hned mne u počátku plavu
rozpakove hnětli takoví,
že má prosba Milka osloví.
by loď zpátkem skroutnul ku přístavu;

proč to medle? co máš za obavu?
On mi posměvačně odpoví,
a já řku, to staré přísloví:
Pověz pravdu, probijí ti hlavu!

Nestrachuj se, dí to krásné hole,
jestliže i pravdu řekneme,
jen zlým lidem ona oči kole:

zbodřen tím: nu, myslím, teď se zpátky
nevrátím, až všechny projdeme
po-slavské ty krajiny a statky.

141

Sloupsko pyšné, hrade starých Moků,
dej mi outočiště přátelské,
jako hraběnce si Kozelské
přede stem je propůjčilo roků;

mne ne sice, jak ji, k tobě soků
pokolení vede ďábelské,
nýberž Slávy cesty poselské
a šíp Lady vrytý do mých boků:

Předce láska příčinou je zvláště
lkání mého tak, jak jejího,
když ji Sasic vězil v této baště;

než strast její rychle došla schylku,
já pak do soužení většího
padám co den, utíkaje Milku.

142

Pozdravení neste, poslů čtvero,
pánům vůkol po všech vesnicích,
řkouce, že je zítra v Lužicích
k slavným hodům čeká hrabě Gero;

zovte i těch Slavů třidcatero,
kteří žijí se mnou v různicích,
by sme při smířlivých sklenicích
hráli, pokud přijde noci šero:

Jitro svitne: hrad se celý hostmi
hned i turnaj ořmi namnožil,
strávil se den rytířskými cnostmi;

večer, když se dokonali kvasy,
zrádce hostům svým předložil
hlavy našich knížat na pospasy.

143

V procházce té když sme přešli horu,
tichá přijala nás dolina,
toto hle jest město Jarina,
plyne řeč z ust mému divotvoru:

město to jest - kráčí v rozhovoru –
věčná hanby Němců rytina,
neb zde Jindřich Druhý, meršina,
oběsil dva Slávy z Braniboru;

oběsil je pro cnost, ne pak hříchy,
že svůj národ zradit nechtěli,
proti němuž vedol on boj lichý;

nalkavše se nade zlobou moc tou,
potom zjevnou pout sme derželi,
na lužické Golgata to s poctou.

144

Kdybych jsem měl berlu stokrajinskou
v ruce. nebo pluky vítězné,
záštity bych zdělel pavezné
pro sousednost tuto nehostinskou;

od Adrie k Baltu po zem Fínskou,
na Dunaj a Labe bezmezné,
ne jak Chrobry sloupy železné,
ale zeď bych vybudoval čínskou;

hranicí tou vás bych otábořil,
o, vy bratří naši ubozí,
kterých Teuto takto upotvořil;

a když nemá co vám více bráti,
vzav už všecko, teď se nezhrozí

ještě mléko slavských persů sáti.

145

Aganippe, Pimpla nechutnala
ustům tak svých řeckých vzývačů,
ani Kastalka a z chomáčů
cotě původ Helikonských brala;

jak mne nyní tato ukochala
divotvorná studně Glomačů,
o, by jen svých hlasem hadačů
odpověď mi na otázky dala:

Prorokuj mi: přijdou-li pak ještě,
jenž by tyto lípy uvadlé
na tvých březích zotavili, deště?

A kdy, a kde Slávy kněží vstanou,
mstítí oltáře ty upadlé
a v nich bohyni svou ukydanou?

146

Do hlavního města Daleminců
šli jsme odtud, totiž do Jany,
tam, kde se svojími havrany
lítý Ptáčník vdral se do našinců;

a pak ne jak skutky křivdočinců
soudce, než jak luňák berany,
tak on tuto škertil měšťany
a přeč pobral všecko od chudinců:

Mládencům a mužům hlavy seče
mečem, ukrutník ten ztřeštěný,
ženy, dítky do otroctví vleče;

a to proč? jen pro tu velkou vinu,
že ne Němci je, než Slaveny
líbilo se stvořit Hospodinu.

147

Jako dobrý křesťan v zemi Páně
cestami když sem-tam putuje,
všudy vzácné věci spatřuje,
v Betlehemě, v Nazarete, v Káně;

z Bethanie k Naimské jde bráně,
Tábor, Jeruzalém zpytuje,
Golgata, kříž i hrob celuje,
navštíviv poušť a břeh při Jordáně:

Tak mne všecko jímá v těchto krajích,
hrady, bojiště i mohyly,
města, řeky, chrámy, stromy v hájích:

bohužel! že tam ty od pohanů
více šanoby jsou zkusili
památky, než ty tu od křesťanů.

148

Nastojte! co vidí oko moje?
Hleď, hled, řeknu mému panoši,
nahé děti, starci, jinoši
kryjí se tam za stromy a chvoje;

kdo ste, asnad vyhnancové z Troje,
či-li indiánští divoši?
Slyšavše řeč slavskou v rozkoši
plynouc, ústa otevřeli svoje:

Slavové jsme, Němci nelidé, hle,
z vlasti, z dvorů nás, ba do naha
z roucha svlékli naše oudy zkřehlé;

pohled jejich roztklivil mne k pláči,
Milek pak se stvořit nezdráhá
aspoň šaty, co jim vzali dráči.

149

Nehledám já věci zveličovat,
jak snad jisté mnějí rozumy:
nýberž mnoho ještě ze sumy
hříchů těchto krajů umenšovat;

zvyk mám radše od zamhuřovat,
nežli schválně činit výskumy,
sypu smírné kvítí na rummy
Slávy a zlost volím příplášťkovat:

Jen ty křivdy péro moje líčí,
nad kterými samo zarděné
nebe lká a člověčenství křičí;

kdo pak víru mně a Milku přičí,
ať sám spatří tyto svalené
hrůzy na náš národ holubičí.

150

V nenávist tak vrahy svého vzalo
národu už dítě Hanibal,
že se každý z cesty vyhýbal
Říman mu, když potkání se stalo;

mladosti mé krotkost nebe dalo,
mne Mars jako jeho nelíbal,
předce jedno Němče vyšibal
i já v ní, že řeč mou vysmívalo;

čím víc teď by muselo a tuto
plamenem mé srdce shořeti,
kde půl Slavská nám jest odejmuto;

než jak všudy živilům klásti hrázky
Bůh, tak u mne ráčí uměti,
oheň hněvu hasé deštěm lásky.

151

Nech jsem dobrým! Milku, já už déle
nechci tuto s tebou cestiti,
neb i mne by mohli zabiti
tito slepí Slavů nepřátelé;

anebo snad, co by ještě vele
horší bylo, Bůh rač chrániti,
i mne násilně tu zněmčiti
mohou tito Vendů němčitelé:

Co já počnu s tebou samodruhý
proti celým městům, krajinám,
tys' jen malý, střelec, třebas tuhý!

To jsou snové, on mi na to vrátí,
když pak by i škodit chtěli nám:
Komu Sláva, tomu všickni Svatí.

152

Co jsem věštil, téměř skutek bylo,
Milek mne víc neměl za snáře,
ve Vurcíně městě rychtáře
oko zlostné na nás zaškulilo;

ihned, kde most Muldy, obstoupilo
množství Švábů nás co špeháře,
jedno hejno: „v pouta, v žaláře
Vendy ty!“ a druhé: „zabi!“ vylo:

Lkáme! Vtom, ai, bohyně se z vody
s korouhví a slavským zjevila
vojskem chránit nás tu od nehody;

bylať to ta. co se v tuto řeku
před osmi sty lety hodila,
nechtíc Němců dívati se vzteku.

153

Slav i vrahům dobře činit zvyknul
tak, že pro svou velkou dobrotu
často přichází na psotu!
Takto Milek před Bichinem zkríknul:

V tomto městě, hle ten, co se spiknul
proti všem Slavů životu,
totiž Jindřich Ptáčník, chropotu
nectné smrti rukou slavskou zniknul;

Maďaři jej v boji porazili,
a když zabit chtěli útěka,
Slavové ho mužně ochránili;

Já jsem Milku na to: Milý brachu,
vždy i přílišná víc člověka
láska kráslí, než zlost plná strachu.

154

Při Lipsku, tom Sorbském malosvětu,
zřeli najředší jsme z divadel,
jeden Francouz koní ukradel
kozáku, jenž krev lil za Němce tu;

cválal na něm v najrychlejším letu
zmocniv sedla se i zubadel,
ale Slavorus náš popadel
divně onu Bonapartskou sketu:

Když už téměř z očí se mu tratí,
kozák na svém perstě zahvízdne
a kůň s jezdcem hned se k pánu vrátí;

tento pak, dluh slušný zlodějovi složiv
za šibalství ohyzdné,
hladil věrnou hřívu koníčkoví.

155

Když dál ještě přes jednu jsme hůrku
vlevo od břehů šli plaveckých,
napadne nás hlůza německých
loupežníků z města Merseburku;

ale Milek na lučišti šňůrku
napiav perstem ruk svých chlapeckých,
střelí, a tlum chertů loveckých
k nim se žene rozterhavších svůrku:

S vůdcem jejím Aesicem tu bandu
celou hnali až tam k žahadlům
peklovládné Hely do Nastrandu:

Jindřich Ptáčník vzal ty lotry zlostné
katům, šibencem, stínadlům,
aby nimi plnil Slávy cnostné.

156

Po oukazu tomto nelaskavém
duch můj pookřáti zatoužil,
teď jsem tedy cestu zakroužil
tam, kde Boso kněžským skvěl se stavem;

a kde jako biskup v jednom pravém
činu památku svou prodloužil,
takže proto aspoň zasloužil,
jestli nebyl, muž ten býti Slavem:

Neb on pervý zde psal slavská slova,
když náš národ učil „Kyrie
eleison“ a Boha ctíti znova:

na tom skutku tu má vděčně visíc
duše myslí sobě: Lepší je
jeden moudrý, nežli bláznů tisíc.

157

Pak jsme vešli v les ten hustý jako
tma, co Svatibor byl řečený,
prostřed v něm stál palouk zelený,
kde se potom vinul křivolako:

tu houf stínů: Dervan, Tungo, Drako,
Vilců král, a Mstivoj zhaněný,
Dražko zrádně v žití zbavený,
lutičtí pak vládci Dragvít, Nako:

Gostimil, Grin, Mojmír z Braniboru,
Mezidruh, Liut, Zvinek z Lubeky,
Selibur, Msta, Gněv byl v tomto zboru;

a ta všecka knížata, jichž kraje
Němci ozbjíjeli před věky,
obklíčili nás v té skrýši háje.

158

Když se s nimi do rozmluvy dáme,
jeden z nich nám podá diploma
takto znící: „Budíž vědomá
věc ta všechněm, co zde zavíráme;

že my Slávy dceru uznáváme
v tom všem dědičkou, co pohroma,
zvláště zlost nám Němců lakomá
vzala a nač nárok vždycky máme;

právo naše přenášíme na Ni,
poručenstvím tímto pečetním
nápadnicí činíc Ji a paní.“

Milek ihned po obloze světlé
letěl s písmem tímto pamětním
k onné Dafně slavské z lípy zkvětlé.

159

Pokud on se na té cestě bavit,
mnou tam ku Raxe jest vyjeto,
kde ten, jehož jméno proklete,
Gero, k Slavům oukladně se vplavil;

a pak sedemdesát obezhlavil
nevinců zde, takže pole to
dlouho leby bylo oseto,
jejichž červec řeku zakrevavil:

Nyní Sláva na tom osadila
zahradu si místě velikém,
a z hlav stromy, květy učinila:

v středku zří se hlava Stojgněvova,
pak ta, jemuž oči s jazykem
živé dřela vzteklost Geronova.

160

Svorně se až posud ještě choval
ten můj lukonosný ředitel,
ale když se jako cestitel
zpátkem vrátil, vadu rozesnoval;

nebo družku mou už nejmenoval
tak, jak jiný země bydlitel,
než, ten nevolány křestitel!
Všeslavou Ji navždy přebirmoval:

Takže jménem trojím jednu krásu,
Míny, Slávy dcery, Všeslavy
nazýváno od tohoto času:

pervé já jsem dal své milovnici,
druhé matka, třetím žvatlavý
předdával své Milek sesternici.

161

Z pahorku se na pahorky klátím
po všech, po dolinách zelených,
po městech a řekách pramenných
už tak dlouho bolest darmo tratím:

Než teď vím, jak cestu sobě zkrátím!
Na oltářích těchto kamenných,
obětnicích Slavů zmařených,
nebi žerty utáhnuté splatím:

O, vy, skály staré, hvězdonosné,
svaté pyramidy Severu,
obět má jsou tyto selzy rosné!

Neste je tam, tu je všecky složím
lité pro matku i pro dceru,
aby byli perly v trůnu božím.

162

Nazejtří, když slunce blesky v dcerku
rána, jitřenku, se linuli,
řeknu, by sme Labem popluli
ještě dále, mému Luciperku;

zavítavše tedy k Witeberku,
šli jsme hned k té černé tabuli,
o řeči kde slavské ceduli
před sto lety jmíno za titěrku:

Místo všeho pření s těmi znova
školometry se a Němčíky,
napsali jsme tam jen tato slova:

Psáno stojí: Nenávist jest vina,
nezbraňujte mluvit jazyky!
Každý národ chvaliž Hospodina!

163

Aby šli jsme Labem do Verbiny,
Milče nedalo mi pokoje,
nebo panovali rozbroje
mezi Sasy tam a Slávy syny;

císař Konrád přišel trestem viny
srovnati chtěv stránky oboje,
vyvoleno právo souboje,
a los házen byl dva o herdiny:

Němec a Slav stáli proti sobě,
udatně sic oba bojují.
ale Slav byl vítěz v malé době:

boj i pravdu měla naše strana,
předce soudcem Němcem jsou tu jí
potom ještě těžší pouta daná.

164

Ted' nám, řekli ústa mého družby,
k Jece do Vustrova jechati,
kde se ostatníkrát konati
v řeči slavské mají božské služby:

neb dán rozkaz „víc tu žádný muž by
nesměl Slavům slavsky kázati!“
Kazatel chtě mluvit, plakati
musel, potom začal plný tužby:

„Měj se tedy dobře, o ty drahá,
sladká řeči, řeči materská,
s níž nás loučí vláda slavovrahá!“

Já hned z toho vyšed svatodomu:
Bráti řeč. díím. to cnost neherská!
A či má i mocnář právo k tomu?

165

Tuto Milek na člun rukou sáhnul
a spřež jeho změnil v holuby,
které jako malé Cheruby
do lehounké přičky polské vpřáhnul;

potom velím, aby cestu nahnul
v pravou stranu, kde jsou Kašuby,
nebo kmen ten blízky záhuby
navštívíti bol mne ještě táhnul:

Přišli pak jsme přes Lupov a Lebu
k Slavům těm, když právě strojili
přípravy se jejich ku pohřbu;

i nás Němci tuto smutnou tryznu
spolu s nimi slavit prosili,
než já s kletbou hrobařů těch zmiznu.

166

Ku barbarům rodu Avarského
přišli jednou trojí poslové,
cítary se k hudbě hotové
chvěli z jejich plece vysokého;

„Kdo ste?“ - chán k nim pyšně z trůnu svého –
„Kde jsou vaše vojska, mečové?“
Pane, řeknou, my sme Slavové
ode krajin moře Baltického:

Vojnu sotvy podle jména známe,
darmo žádáš od nás pomoci,
my jen hru a zpěvy doma máme;

hráli před ním, hráli přelíbezně,
tyran na odměnu: „Otroci,
vlechte do zajetí tyto vězně!“

167

Vrátivše se zpátkem ku Odeře
zůstaneme státi prozatím,
pak pout do Štětína obrátím,
svatý ořech najíti tam věře;

Milku! povím, oči na něj vpeře,
prokaž mi vděk, však ti zaplatím,
já, hle, ovoce tu naklátím
a skerz tebe pošli Slávy dceře:

On to slíbil: ke stromu pak jdeme,
dodajíc krokům prospěchu,
bohužel, než co tu nalezneme?

Dub už do pne ořešáku vpleněn,
žalud roste místo ořechů,
a kněz dávný ve sviňáka změněn!

168

Já i Milek živé změnu tu čil,
ihned šli jsme odtud k Volínu,
kde král Dánský Erich nevinu
slavskou hrozným nelidskostem učil;

krajany své před tím městem mučil,
nahé o kůl je co zvěřinu
svázav, břitvou břicho do klínu
řezal, až i život z nich se pučil:

Serdce vyňav živým ukazoval,
a tak nikou svou i šlépějí
útočiště toto znesvěcoval;

Bože, myslím, jestli proti svým
tito lidé takto běsnějí,
cože proti cizým, proti mojim?

169

Při Kamině městě deržel stání
Milek s loďkou naší křídlatou,
tu houf ženců roli bohatou
žal a v středku jeho jedna paní;

rukávy má vyhernuté, dlaní
třímá serp a slámu nažatou,
kytli pěkně měla podpiatou,
a všem předeck vedla při dělání:

To snad Ceres? ptám se vůdce svého,
ne, ta role slavské dědictví,
Slavianka to rodu šlechtického:

ona žne jen v onom spolku bystrém
z pouhé lásky, nebo v rolnictví
Slav byl veždy pro Europu mistrem.

170

O! těch zlatých, staroslavských časů,
jenž zem tuto někdy krásili,
o nichž čisti, ač je líčili
nepřátelé, nelze bez úžasů;

klíčů, zámků, šibenic a rasů
neznali, takže se divili
velmi věcem těm, když spatřili
u svojich je němčitelů Sasů:

Neznáma jim byla lest i krádež,
žebrač, přísaha a zločinství,
rodiče a starce ctíla mládež;

všudy zpěv a vlídné obličej,
stoly veždy plné hostinství,
a teď, ouve! vše se opak děje.

171

Krajem břehů u Pomoří chodě
v rumích Slavie a rozmetu,
nad Vinetou hledám Vinetu
v různobarvé moře toho vodě;

město! jehož někdy čest a loď
kryli celou zemskou planetu,
vyviň třízubému klepetu
Neptuna se ještě ke svobodě!

Století si vzdorovalo Dánům,
a jen bohové tě stačili
přemoci, ty mořské Herkulánům!

Nešťastné si dvakrát město Slávy,
předně, ze tě vluny zničili,
pak že i vtip chce to křivohlavý.

172

O ty, ze všech najvalnější ztráto,
moře slavské, slavsky nazvané!
nebo že tvé není, Germane,
Venedický záliv, sám máš za to;

než i Balt Blat, tak jak Blaton, Bláto,
slavské slovo jest a zůstane,
i zde prýštěniny zbirané
jméno jantar od Antů snad vzato:

Slavové tu byli autochtoni,
nech už nelže Němec lichotně,
že jen vzal, co dřív mu vzali oni;

i kam přišla ruka jejich rolná,
zaujala jenom pravotně
místa prázná, opouštěná, volná.

173

Ku životu národnímu moře
právě tak, jak země potřebí,
aby dary všechněch podnebí
užití své mohel ku podpoře;

bez něho se duchem v nemotoře,
tělem v nouzi národ pohřebí,
s ním se po všem světě zvelebí,
bud'že kupčí, válčí, aneb oře:

Dobrý Bůh nám Slavům sice dal tu
cestu všechněch sil a obchodů,
na Venetském světospojném Baltu;

ale Teut, ač sám měl moře dosti,
zrušiv onen zákon národů,
vzal tím posud klíč nám vzdělanosti.

174

Tu když bárku mořem nebezpečným
z břehu pustíme a stavadla,
bouře strašlivá nás napadla,
mrak byl tři dny s nebem bezslunečným;

lámali se vichrem divoječným
vesla, plachty, kotvy, zábradla,
že i Milkovi krev ochladla,
neb se k retě cítil nestatečným:

Naděje má ale neklesala,
an mi onna Hvězda Severná
veždy jasně před očima stála;

ona byla Farus, kompas, kotva,
a když zívla propast požerná,
třímala loď, oku vidná sotva.

175

Jako Argonauti do Kolchidy,
aby zlaté rouno dostali,
Samotráckým mořem plovali,
nesouc mužně všelijaké bídy;

vlunobití tu, tam Stymfalidy,
onde býky, draky potkali:
Tak my jsme se nyní čítali
s Milkem do těch slavných herdin třídy:

On byl Jason, Orfeusa jméno
mně dal, Arkanskou pak stanici
jako rouno za cíl položeno;

by sme v nástroj nás ji vzali lodní
a pak, jako dobří dědici,
všecky Slavy sjednotili pod ní.

176

V bouři vlun a serdcotrápných citů
k výspě Rysenské loď přiběží,
kde už na prostějším zábřeží
čekal na nás běloň Svantovítů:

ozdoben byl bleskem drahých krytů,
zlatým sedlem, svílnou otěží,
když nás uzřel, hřívu naježí,
nohou dupá jako břinkot štítů:

Milek, lokaj, rukou uzdu lapil
zninoha hned toho pyšného,
i já v stremen vstoupiti jsem kvapil;

a tak v klusu, plní zvědavosti,
ostrova jsme toho celého
ohledali vzácné pamatnosti.

177

A tu přišel na um nešťastného
příklad Poláka mi Mazepy,
jak jej, pro lásku, kůň sveřepý
po Ukrajině nosil svázaného;

tu s ním běžel, divoch, do hustého
lesa, odtud pusté na stepy,
na cestu tam křivou, na slepý
chodník a v tůň plesa hlubokého:

Až jej spolu s unaveným koněm
miloserdní v poli sedláci
polapili dřív, než bylo po něm:

Bodejž jen tak, myslím, mého Milka
silní přikvačili jonáci,
aby každá třestěla v něm žilka.

178

Za dvě léta dost se dosti věru
Milek v žaláři mne navězil,
při té, se kterou mne sřetěžil
poutem lásky, teď je z nohou speru!

Takto ráno, takto ku večeru
myslím, jako bych už zvítězil,
zvláště od těch dob, co rozmezil
železný los mne a Slávy dceru:

Ale slabát' jest tu ruka zbrojná,
nebo cit můj jest cit slavianský
a má láska ne jak novokrojná;

kam se koli cestou noha má hne,
všudy onen magnet Sálanský
serdce moje silně k sobě táhne.

179

Přes ostrovu háje, přes ohyby
cest a křížných stezek pletence
pojezdili k místu studence
svatého jsme bez bludu a chyby;

kde já k Slávě věrnost jsem a sliby
obnovoval, lásku k milence,
ano ruka Lady rozence
ve vodě té lovila si ryby:

Potom načřel do nádobky zlaté,
aby zavděčil se bohovi,
když přijdeme do božnice svaté:

než dřív ještě vesti jízdu k onné
křídohoře velím Milkovi,
z níž až Sály vidno břehy vonné.

180

Pohleď, oko, na ty jasné strany,
pro něž lilos' už selz potoky,
zalet' na verch onen vysoký,
co as' dělá anděl milovaný?

Zda sem hledí, stojíc u vrat brány,
či hrou kojí osud divoký,
či list píše, či-li výtoky
léčných bylin hledá pro mé rány?

Strojí-li však kadeř u zercadla,
lká-li k nebi v svatých hodinách,
boj se pomsty, jenž by na tě padla;

líbá-li Jí patu vluna čilá,
spí-li v sadě samá v květinách,
vrať se, by tě bleskem nestrávila!

181

Někdy se i v pěkných nepravdivá
přísllovích lež krýti nestydí,
takže ten se velmi ošidí,
kdo je v žití za pravidlo mívá;

nenalézá se však více křivá
řeč snad v žádném běžném u lidí,
jak v tom přísloví: „Co nevidí
oko, ani srdce neželívá!“

Kdo to smyslel, motovidlem střelil,
ano, podle mého příkladu
opak snáže ku pravdě by čelil;

nebo já, čím nevidím Ji déle,
svaluji tím větší hromadu
na své srdce bolesti a žele.

182

Věku chudý, léta nebe sytá,
háje neourodné na bohy,
kam se verhne mladoch ubohý,
rady pilen, když ním osud zmítá?

Bardů sever, Slav měl Svantovíta,
Řek i Říman stolec třínohý,
v naše háje vešli mátohy,
naší lásce baba losy čítá:

Jenž se předtím mezi lidmi hnuli
kráse přivtělení bohové,
nám se kdesi v modru rozplynuli;

než či slušno, pověz, zištné plémě,
lze-li, recte, moudří časové:
Nebe vyhnat z jeho vlastní země?

183

Patřil však já nejen ku prostranstvím
těm, kde lásky mé jsou poklady,
an sem žádné neměl závady,
obdařen byv divným velikanstvím:

ale i tam, kde jsou pode panstvím
slavským Němců, Finů hromady,
kterak svou řeč, mravy, výsady
mají, aniž lkají pod tyranstvím:

Na slavské tam půdě Němci tyjí
vprostřed Ruska, a hle, od věků
pokojně a bez nátisku žijí:

kdo tam myslí na zruštění Němců,
jak zde na zněmčení obleků,
jazyka i jména Slavoplemců?

184

Vstaňte vzhůru, o, vy sedmispáči
desetistoletní, slavianští,
kterých připravili germanští
o národní život lidožráči;

usnuli už sami vaši dráči
Deciusové ti pohanští,
potlačovatelé tyranští,
jimž ste ušli do jeskyně v pláči:

Nastali už Teodosiusa
svobodní vám dnové vzkříšení,
osvítíl Bůh Sasa, Dána, Prusa;

už váš národ i řeč má své práva
a vám v Carigrad se vrácení
bezpečné už způsobila Sláva.

185

Jestli Slávy rummy ještě vstanou
rukou vaší příští potomci,
věřte zkušenému vědomci,
jehož usta tu k vám radu vanou:

Zříd'te obec, jedním jménem zvanou,
pevnou, ať ji cizí holomci,
svornou, až ji vlastní lakomci
nezbourají novou zase ranou;

oudy mnohé, hlavu jednu mějte,
vyrostlou však z těla vašeho,
černé s bílým nikdy nemíchejte;

to nás cestou posud vedlo křivou,
vy se chraňte bludu našeho
a vlast stvořte čistou, tervanlivou.

186

Přímo odtud hnáno ku Arkoně
na plac jedné krásné rovinky,
kde se právě letní ožinky
provodili v hlučném lidu shoně;

byli rádi, když jsem sedna z koně
k nim šel, onny dobré lidinky,
míchal jsem se v jejich hostinky,
hry a zvyky do trávy se skloně;

v konci svátku panny písňě pěli,
král a šlechta vedli honitbu,
ženci bohům obět přinášeli;

a žrec velkým kleče za koláčem,
říkal pronikavou modlitbu,
s vděčným srdcem než i s horkým pláčem.

187

„Svantovíte, Bože čtverohlavý!“
byli slova toho šedivce,
„přijmi dík z ust tvého horlivce
za rok štědrý i den tento hravý;

chraň i dále, dárce požehnavý,
pole, města, dítky, příznivce,
dej nám štěstí, počas rozsívce,
Němcům srdce lidské, rozum zdravý:

Aby pode pláštěm náboženstva
nepáchali v našem národu
porobu, lest, křivdy, ukrutenstva:

uslyš nás, ty, jenž si světla pramen!“
Tu vstal, do chrámu jda v průvodu
kněz ten, a lid všecken volal: „Amen!“

188

Já té Němců přisvědčiti haně
nechtěv, díím: I což vám dělají,
že se onen stavec nehájí
zde tak zjavně naříkati na ně?

Tu lid začal v každé lkáti straně:
Ach! kraj, chrámy, krev nám heltají,
pod křížem nám hlavy stínají,
berou těžké desátky a daně:

a co ještě horšího jest, to je,
že nám vyřezují jazyky
z našich ust a cpají do nich svoje;

slovem, nemá tolik bílé křídý
verch ten v naší výspě veliký,
jenž by mohla vypsati naše bídy.

189

Odtud chodník vinoucí se tence
zavede nás pěšky loukami
k Rugevítu, sedmi hlavami
vládnoucím, totiž do Karence;

vlaštovky tu modlu na vzor věnce
hnízd ozdobili budkami,
přišli vrabci v to a válkami
vyhnali ty krotké opeřence:

Milek ostře křivdu tuto křeše,
vy ste násilníci, vrabcové,
Parom do vás! vlaštovičky tiše:

Nediv se, já povím tomu chlapci,
tu máš podobenstvo: Slavové
vlaštovky ty jsou, a Němci vrabci.

190

V tomže městě s těkavostí stejnou
ke druhému chrámu cestíme,
v kterém Porenuta spatříme
s modlou jeho pětiobličejnou;

a když pilně na každou věc tejnou,
řezby, sloupy, kouty hledíme,
pode sochou škříni zočíme
a v ní knihu starou, čarodějnou:

Ihned vzal sem tuto slavskou Vedu,
než sám neznav čísti, odbude
ruka má ji Milku ku přehledu;

on čte, tuto polsky v běžném spěchu:
Pokud svět jest, světem nebude –
tam zas česky: Tenkrát Němec Čechu –

191

Poručil sem se těm ostrovanům
k pevnině se opět odbera,
kde sme přišli ještě zvečera
do Chotkova na noc k městským pánům;

než zlá noc to, ano k nebe stanům
tak, že zněla zem ta veškera,
smutný hlas vyl z jejich jezera:
Pomsta, pomsta, pomsta Sasům! Dánům!

Šli sme ráno tam: Ai, vodou tělo
plává, které provaz okolo
herdla, vlasy mořem s'até mělo;

pro věrnost je zhanobil a svalil
v louž tu danský biskup Absolo,
když Lev kraj, on toto město pátil.

192

Mezi dvěma ohni pálicími
stáli tuto naši předkové,
z jedné strany vedli Dánové,
z druhé Němci boje s ubohými:

oba tiskli daněmi je svými
jako plémě peněz hladové,
Herkul padne v pūtce takové,
kde se musí práti se mnohými:

Přes moře si ruky podávali
oba kmenové ti germanští,
jak by národ nám a řeč tu vzali;

učte, z toho příkladu co plyne
pro vás, kmenové se slavianští:
Vrána vráně oko nevykline!

193

Pří potoku Páně, čili Peně,
paní s pannami nás potkala,
jedna lála, druhá plakala,
třetí zpátkem zřela zarmouceně;

za nimi stráž: „Preč, preč bezedleně!“
s metličkami v ruce volala,
cožpak pleť ta, díme, zpáchala?
divíce se zvláště jedné ženě:

Siritha to dcera Svenonova,
stráže se šupem tím mluvila,
manželka co byla Gotschalkova;

Dánka tato s těmi dvořankami
tak nám krále i nás zněmčila,
že už, běda! téměř konec s námi.

194

Zbořeniště pusté! Retry slavné,
v jehožto zde sedím chrastinách:
Jako na truchlivých svalinách
Marius tam Karthaginy dávné;

devět bran, most, ostrov, pleso plavné,
Radohost tvůj, řezby v kontinách,
ai, jak živě se mi v hlubinách
malují mé obraznosti bavné!

Kýž jsem nyní Thebským Amfionem,
hned by skákali ti rumové
stavitelským, ve zdi, pod zákonem!

Kýž jsem nyní Deukalionem,
ze všech kamenů těch Slavové,
Slavenky že stali by se honem!

195

Vyšedše ven z města za ohradu,
Milek zdaleka už zavoní:
Na rychlém že běží černoni
cestou kdosi pro zpáchanou zradu;

a hle, zůstal viset za svou bradu
Absolon ten pode jabloní,
byl to ukradeném na koni
saský biskup Burkhard z Halberstadu:

Všeckcn našich Lutiků kraj boře,
Retru spálil, domy drancoval,
uzmul z chrámu Radhoštova oře;

proto musel tři dny tu se káti
lupič ten, a když si odsnoval
kudly, pěšky domů putovati.

196

Mnoho lidé, zvláště nevlastenci,
o těch ukrutnostech troubili,
jež prej na křesťanech tropili
Vendi v Retře, v Braniboře, v Lenci;

jak je v obět, ozdobené věnci,
bohům svým a modlám pálili,
aneb jinak živé mučili
bolestmi, co lítí zaslepenci;

jako nimi jati, žalářeni,
aneb loupežové neřádni
po moři a zemi provozem;

možno! než v tom byli učitelé
nejlepší a mistři příkladní
sami Němci jim. jich tlačitelé.

197

Od jezera Tolence jsme jeli
do museum v Nových Střelicech,
kde jsme vykopané v Přilvicech
slavské bůžky s Milkem uviděli;

kteří, tkniti ním, hned oživěli,
sem-tam běhající v policech,
a nám o městech a vesnicích
starých časů mnoho rozprávěli:

Jeden leccos mluvil o Lotaru,
druhý o Ottovi z Bamberku,
třetí lál všech slavských kmenů sváru;

a když těmto podobnými slovy
rozhovor náš přišel k závěrku,
Milek dechnul - opět byli kovy.

198

Ale jedna modla, jak ty, mřítí
nechtěvši, nám strachu nahnala,
nebo nejen živá zůstala,
než i takto počne hovořiti:

Už čas přišel! už ven musím jíti!
Už jsem dosti dlouho čekala!
A pak skla i dvěře lámala,
když jsme ji zde chtěli zatvořiti;

posléz předce, však jen s prací snažnou,
poštěstilo se nám uspati
bohyni tu velkou, přísnou, vážnou;

vešedše, hned: Kdo to? či ji pozná?
Jdu se chtivě Milka zeptati,
a on, ach! to Nemesis je hrozná.

199

Mezi Němcem rozdílů a Slavem
ještě neuzřel jsem většího,
jako přišedše dne dnešního
k Malachovu při soumraku tmavém;

loupežní tu Němci, Přibyslavem
obleženi, z města zdejšího
byli do domovu vlastního
propuštění, při životu zdravém:

Vertislav pak nevinný brat jeho
okraden, jat, potom oběšen
ode Lva byl tuto německého;

nebyl to Lev, ale lita šelma,
pravil Milek skutkem předěšen
tím a zbaven pojatosti bělma.

200

Navštívení krátké dovolte mi
i vy, Přibyslava synové,
ač pak pro vás onni zvukové,
nimiž mluvím, dávno jsou už němi;

ale města tato s jejich všemi,
pyšní Meklenburku domové,
jsou jak Vendů starých zbytkové,
posud ještě na Slávie zemi:

Přijmitež mne tedy, ei, však vy ste
najstarší a samá knížata,
pošlá ještě z kreve slavské, čisté:

a zas mohou, jako Němci z Vilců
tak, by rovná byla odplata,
Slavové se státi z poněmčilců.

201

Divnými můj nápady mi stále
Milek cesty nechut' osolil,
zvlášť pak nyní slova hlaholil,
o nichž já sám přemýšlel jsem dále;

já bych, řekol, všechněm Slavům krále
z tohoto tu kmene vyvolil,
avšak jen tak, aby odvolil
němčiny se dřív on dokonále:

To by byla i krev pravoslavská,
i rod panovnický v Europě
najstarší, co větev Přibyslavská;

ach, co jednou vzal čas všebořitel,
nevzkřísí, díím já řeč uchopě,
to nám žádný Slavů jednotitel!

202

Jsem-li zde už, sám jsem k sobě pravil,
Stargrad také ještě neminu,
šli sme: A ai, skvostnou hostinu
k vítání nás Těšmírův dům slavil;

abych pak se Milka zlého zbavil
aspoň v tuto pěknou hodinu,
káži: Ty ven zůstaň, zlosynu!
Já šed jej jsem v dvoře pozůstavil:

Než když dvěře zatevřeny byli,
bouchá, prosí, pláče, mazňátko,
že stud i hněv líce moje kryli;

potom když hod náš i spolek shlédnul,
rozbiv okno, jako ptačátko
vbrekna v jizbu, na mé plece sednul.

203

Od Těšmíra dále na Vagrie
levou stranu jdeme do Plonu,
abych složil dlužnou poklonu
stínům onné slavské Lukrecie;

jejíž cnosti kýsi Teutonie
zlosyn učinil zde ouhonu,
o, že jméno její v záclonu
nevděčná nám skryla historie!

Než krev pomsty toho násilníka
na jezera březích vylitou
posud vidí oko pocestníka:

ana s kreví Buthue se míchá
zněmčilce, co s duší zarytou
boj se vésti s matkou neostýchá.

204

Zanechavších sotvy Plonský chotár
potkali nás tu z Čech harfeník,
z Turce olejkář a pláteník
z Otavy, pak od Trenčína drotář;

Chlapci! dí můj vtipný pranovotář,
já chci nyní býti hudebník,
vůdce náš nám bude louteník,
tam jest Alberk, jehož původ Lotar:

Byvše k němu s hudbou přivedeni,
hrad ten celý tak sme zříceli,
nezůstal že kámen na kameni;

přimušení, proti lidství právům,
Slavové jej stavět museli
na slavianské půdě, proti Slavům!

205

Neděle nám svatá přemilostně
různé osvítila rozcestí.
hd se. kudy jdeme, peřestí
po vesnicech novým rouchem skvostně;

do Lubeky tiše jen a sprostně
putujeme vprostřed náměstí,
tu nám povyk v uši zachřestí,
lid a kněžstvo kasali se zlostně:

Byli pak jsou z křesťanských tu Němců
biskup Gerold s bratrem Konrádem,
Helmold mnich a jiní z cizozemců;

a když konec byl jich k Slavům křiku,
Přibyslav, hnut jejich příkladem,
tuto hřimal zpátkem filipiku:

206

„Pane! slova tvá jsou opravdivá,
než proč sami na ně nedbáte?
Hle, nám cestu pravou hlásáte,
anť jest ovec vašich cesta křivá;

poroučíte srdce milostivá,
a náš národ z kůže zdíráte,
loupeže a vraždy pácháte,
díla o nás spisujete lživá:

Posíláte vojska, drábů, dvorských,
kteří tak nás lítě lotrují,
že nám lépe do vlun jíte mořských;

od Traveny až kde Peny lože,
knížata nás vlasti zbavují
a cti lid váš - polituj se, Bože!“

207

Vzdělaní tím, do evropského
kolébky jsme vešli kupectví,
která byla tu hned v sousedství,
totiž v lůnu domu měšťanského;

slula Hansa, ale vendického
počátku dle jistých svědectví,
zde pak sídlo své a knížetství
měla i sklad zboží rozličného:

Slavové ji první založili,
ale nedědil syn za otcem,
zisk a čest si Němci přivlastnili;

Virgili! náš národ roven tobě,
i on mnohých věcí původcem
jest, an chválu jiný připsal sobě.

208

Druhého dne časem ranní doby
cestu k Raniberku konáno,
tak verch kosti slavských nazváno,
zavražděných rukou Saské zloby;

nestačilo totiž, když jen hroby
pro předky tu naše kopáno,
celé hory potom děláno
z nich, a tyto jmíno za ozdoby;

když už syt byl oheň, zem, hlad ptáků,
moře slavskou kreví opilé,
hromaděno kosti do oblaků;

a, by zlost svou očím světa skryli,
za vůdce Slávy zněmčilé
k vykořenění všech vyvolili.

209

K omluvě svých hříchů namítali,
i to Němci jsou a mnichové,
že prej křesťanskému Vendové
náboženstvu zde se opírali;

věřím! neb jim skutkem zhyžďovali
dar ten božský sami dárcové,
proč pak ode jiných Slavové
žádali křest, nejen vděčně vzali:

Chorvati šli s prosbou ku Římanům,
Moravan a Rusů vládnoucích
kmen slal posly ku Carigradčanům;

než ti tu se nebožátka báli
Danaů i dary nesoucích,
anť jim všecko, i sám dar ten, brali.

210

Práznot' jest to nade pohanskými
Vendy láni Němce ruhače,
nebo zdali potom jináče
nakládal i s Vendy křestěnými?

Zda los jejich zlepšil, nesnesnými
daněmi je více netlače,
či jim v řeč a národ neskáče
nohami i potom nelidskými?

Před i za tím rovné byli činy,
neb, hle, Ratibora křesťana
zavraždil Dán s osmi jeho syny;

dobře to už dávnost hodnověrná
řekla: Mouřína a havrana
barva veždy zůstane jen černá.

211

Kdyby každou žádost, předsevzetí,
aspoň jměné v lepších hodinách,
chtělo v těchto zemských nížinách
nebe splnil k vůli svojich dětí;

ne jak Herodias hlavy stětí,
ani panství v cuzých krajinách,
jen bych žádal v Němců dějinách
vymazali jedno čtyrstoletí:

Totíž čas ten smutný člověkovi,
v němž se d'álo Vendů ničení,
od Karla až ku Jindřichu Lvovi;

ten tam začal, tento dílo skonál,
takže národ náš v tom mučení
roků téměř půltisíce stonal.

212

Nač prej mír já věcmi těmi ruším,
budou mnozí Němci mysliti,
lépe bylo by to zakryti,
nežli sverbot působiti uším:

dobře! než bud' svoboda všem duším,
co vám volno bylo činiti,
nám bud' aspoň volno mluviti,
menšíť tento hřích než onen, tuším:

Vy ste kradli, my se nesnášeli,
váš byl meč, krev naše v bouři té,
surovost vy, my jsme sprotnost měli;

Vy se tedy za zlé serdce vašich
předků oněch nyní hanbite,
a my opět za zlý rozum našich!

213

Převelikou škodu způsobilo
ovšem toto Slavů zněmčení,
ono Němcům mravné hnětení,
nám pak hmotnou ztrátu učinilo;

avšak předce rouhání by bylo
proti světa toho řízení,
kdyby proto naše kvílení
všetečně se s Bohem právotilo:

Děj ten smutný s jeho časy zlými
má nám sloužiti jen k silnému
podnětu, ne k pomstě nad jinými;

on ať jedním z prostředků těch sluje,
nimiž odrodilé k novému
národy Bůh žití probuzuje.

214

Hodná zmínky snad i pošetilá
případnost ta bude, která mě
v městě Raceburku ve chrámě,
kam jsme s Milkem vešli, přikvačila:

Podobizna krásná tuto byla,
zlaté jablo majíc za známě,
já jda uchopím ji za rámě,
Míno, zkřiknu, Míno roztomilá!

Milek smál se nad tím do rozpuku,
Co se řečtáš? díím já v nevině,
a on: Tot' ne tvá choť, přeč tu ruku!

V kráse obou sice rovnost živá,
ale tato Lada bohyně
matka má jest a zde sluje Siva.

215

Když se zatím nohy naše znova
další cestu konat zaberou,
povím vůdci svému s důvěrou:
Já bych rád šel nyní do Lemgova;

tu on, sotvy slyšav tato slova,
otočil hned mhly mne zástěrou,
a ai, nad Labem a Vezerou
do kraje jsme chvěli Clemenova:

Přijdouc k městu čteme: „Slavská brána.“
Probůh, řeknu, vprostřed Německa
kým a kdy jsou tato slova psána?

Šli sme a pak přítel můj mi zprávy
v domě svém dal ptání na všecka,
že on, kraj i město štěp jsou Slávy.

216

Nyní ani slova nezpomenu,
Milek čte mi to už na čele,
že bych žádal, nechav přítele,
k Amsterdamu jíti blízko Rénu;

proto, tuše cíl a jeho cenu,
sehnal hned ty divné chumele
a tak řídil vozík uměle,
že sme přímo vletli do Nardenu:

Kde já množství kvítí holandského,
zvláště tulipánů harlemských
nakoupiv, jdu k hrobu Komenského;

a hrob nimi ozdobil jsem celý:
Přijmi čest těch darů pozemských,
řku, ty muži boží, přeměly!

217

U všech nových národů i dávných
chválu měli vážní předkové,
i my, vlastenci a bratrové,
slavme slavně slávu Slavov slavných;

jméno i prach svojich mužů hlavných
ctí Vlach, Němec, Francouz, Anglové,
i my, vlastenci a bratrové,
slavme slavně slávu Slavov slavných.

Sloupy Řek a Říman obelisky
dědům stavil, plné mistrovství,
Chynčan klade na hroby jejich blysky;

šetři otců i ty, čáko mladá
matky Slávy, v jejímž království
slunce boží nikdy nezapadá.

218

Nezdálo se mi to ještě dosti,
nýberž velice mne bolelo,
že to tělo slavské leželo
v cizí zemi tu a vyhnanosti;

jako Mojžíš Jozefovy kosti
z Egypta, kam nebe velelo,
tak mé srdce tyto zachtělo
přenést v kraj slavské národnosti:

„Mýlíš se,“ dí vtom a ke mně běží
Milek s hříčkou lehkých poletů,
„Slavskáť jest to zem, kde muž ten leží;

Slavové zde v času oddáleném
domovali pode Venetů
belgických a armorických jménem.“

219

Při tom městě, jako ranní zoře
rumenec když kryje řěřavý,
viděli jsme popel krevavý
barvit celé Německé to moře;

Což to, volám, otázky si tvoře,
což to zase, Bože laskavý?
A tu rybář jeden všímavý
přišel ke mně toto odhovoře:

„Ode čtyř set roků, milý pane!
co prach Husův veržen do Rénu,
voda tato červcem tímto plane;

Rén se celý v krev a popel hustí
při Konštanci vedle Bodenu,
a nám krev tu dává jeho ústí.“

220

Parolod' tu zase Milek skoval,
by jsme šli té věci na stopu,
pustil v krevavou tu potopu
ji a z moře Rénem vzhůru ploval;

nedlouho, ai, plamen vyblukoval
od země až nebes do stropu,
který šíře celou Evropu
jiskrami a bleskem napelňoval:

My jsme pout k té uspíšili stránce,
uzřevše pak obraz hranice,
víme, že jsme přišli do Konštance;

oheň ten přej století tu svítí
a Rén, moře, řeky, studnice
nemohou jej nijakž zahasiti.

221

I nás tak ten plamen v oči páčil
a pral jiskry v serdce, na tělo,
že nám dlíti při něm nelzelo,
ač už noční mrak se na zem valil;

když pak let náš k Dunaji se vzdálil,
i zde světlo to nám hořelo
tak, že Řezno v blesku leželo,
jak by Vulkán lávou byl je zalil:

Spustivše se k němu na břeh řeky,
jdeme onen klášter hledati,
v kterém leží Rostislava svleky;

dvanáct hodin znělo z věže k uchu,
najda rakev začnu volati:
Prociť, zjev se, zaklínám tě, duchu!

222

Tu se víko rakve starobylé
samo sebou dvíhá s tichostí
a šust větra v kryptě schramostí,
mertvec v plachtě přede mnou stál bílé;

postavy byl velké, ušlechtilé,
obličej se barvil bledostí,
řetězy mu k zemi od kostí
řinčeli už ryzou téměř zhnílé:

Místo očí prázdné jamky byli,
ústa: „Kdo si? v jakém vyslanství
přišel si sem?“ ke mně promluvili;

krajan tvůj jsem, řku já, povězže mi,
kníže náš a dárce křesťanství,
proč ty ležíš v této cizí zemi?

223

„Jeden král, tam z toho pokolení,
které nikdy Slavům nepřálo,
připravil mne sočně o málo
to, co měl jsem z dědictví a jmění;

pak mne do pout, k soudu, do vězení,
k smrti záští jeho tahalo,
potom spáchat na mne kázalo
horší nad smert, očí vyloupení;

Při mém soudu tři jsem viděl strany,
Němců dvě a třetí Němcovým
mečem k tomu hnané slavské many;

Ptám se soudců: Co má byla vina?
,Kalils' vodu,' vždyť, já odpovím,
Dunaj teče z Řezna do Děvína!“

224

Umlukel s tím, nádra zastonají,
zmizí, rozplynův se ve blysky,
tu sám Milek pouští na pysky:
„Ale co ti lidé s vámi mají?

Svobodu vám za hřích pokládají,
vaše jméno terč jich úhryzky,
a své hřichy, mordy, nátisky
herdinstvím a právem nazývají!“

Mluč, já povím, mluč, ty štěbetníku,
a chod' domů už, já do vlasti
Dunajem jdu, za vozbu měj díku!

Ne! ne! z toho Slavotrápska jdeme
ještě k Veltavě, dí, do slasti,
tam, kde květ všech Slavů nalezneme.

225

Dílem sladký přímus námluvy té
mého průvodce a kočího,
dílem pudy srdce vlastního,
změnili běh cesty příležitost;

i jdou tedy k Česku naše hbité
větrokoně z kraje zdejšího,
pode námi řeky hadího
toků, města a vsi rozmanité:

Nebo let náš onním Slavskem běží,
vůkol Rezatu a Rednice,
kde teď Vircburk, Bamberg, Barait leží;

Nastojte! tam vše už poněmčeno,
jenže téměř každé vesnice
Slav a Vend a Vind nám znělo jméno.

226

Když se nade Norimberkem hnula
vozba: Postoj! káži Milkovi,
totě vzácné město Slavovi,
jak by duše má je pominula?

Zde, hle, znikla někdy Zlatá bulla,
díka čtvrtému buď Karlovi,
tomu slavské řeči otcovi,
jehož vůle k Němcům takto slula:

„Vy, co nade Slávy panujete,
králi, volenci a knížata,
i řeč jejich znejte, mluvte, ctěte!“

Ovšem! dí tu Milek vtípem božským,
to už věci žádá podstata,
pak jde dále k horám Krakonošským.

227

U pomezí, když jsem z vozu zkročil,
spatřil vysoké jsem dubisko,
na jehožto větvích chlapisko
sedě blízkou na Slávii bočil;

kolikráte krásu její zočil,
omdlel, slintal, dostal kašlisko.
„Hle to jest bůh Němců Tuisko,“
tak mi Milek do otázky skočil:

On chtěl Slávu najperv ženou, nyní,
když mu košem dala, mudruje
učiniti svou ji otrokyní;

než i láska, i hněv šálí darmo,
dříve soka závist zmorduje,
než by nesla sousedka to jarmo.

228

Jak tě vítat, selzou, či-li zpěvem?
Jako matku, či jak macechu?
Země, plná cti i posměchů,
slavná přízní bohů jako hněvem;

hrady tvé se sov a plazů chlévem,
kraje pastvou stali Nečechů,
lev ti silný slouží za věchu,
smert a mdloba vězí pod oděvem:

Tecte mutné selzy do Veltavy,
jako déšť a blesky z oblaků,
nesouc heslo toto dítkám Slávy:

Nechte svár, co hrob už vlasti vyryl,
slyšte národ, ne křik Feaků,
váš je Hus, i Nepomuk, i Cyril.

229

Třebas teplé selzy z očí leji
po těch hájech tu a rovinách,
předce plesám v duše hlubinách
víc a více každém při kročeji;

všudy dobře, doma najlěpěji,
Parom po všech všudy cizinách!
Ach, mně ve Slavianských krajinách
sama zem už voní příjemněji:

Pro mne nejsou cesty světoběžné,
příchod, kde nás nikdo nečeká,
odchod, při němž nelká srdce něžné,

lidé, s nimiž řeč nás nespojuje,
budoucnost ni dávnost daleká,
taková pout vyhnanství mi sluje.

230

I sám Milek přišel ku veselší
mysli, raduje se velice,
když jsme z onné Slavů kostnice,
Germanie, vyšli k cestě delší;

plesal, škeřil zoubky sněhu bělší,
pyšné rozpávil své letice,
slovem, tu hned ode hranice
kohout na svém smetisku byl směšší:

Ba i se mnou, vyjasnivše čelko,
novou provodilo šálenost
toto milé, krásné strašidelko;

radost nám i jaro povýšilo,
české hory měli zelenost,
po loukách se kvítí rozbarvilo.

231

Jako plavec radostivě tleská
k břehům vůni odtad nesoucím,
kde se Indus rouchem kvetoucím
skvostně šatí, co choť kmentem hezká:

Tak mým sladce rozkoš mnohobleská
serdcem proletěla třesoucím,
když jsem hlas tvůj uchem žádoucím
slyšel opět, milá řeči česká!

Třikrát šťastných, jenž tě mají, vnuků,
dědictví všech jiných dávnější,
plné síly, krás i libozvuků!

O, že jedno předce smutně hrozí,
to, že v této zemi krásnější
jazyk mají nežli srdce mnozí.

232

Kam se medle zástup tento shání?
„To jde všecko k zřídům Karlovým,
vy též, tuším?“ a nač odpovím:
„Ejhle, k zpěvům slavné Catalani!“

Vpravo slečny sedí, vlevo páni,
síň se zlatí hmotem gázovým,
vyjde vprostřed s věncem bobkovým,
začne, všechněch oči, uši na ni:

Lustry hasnou, stanou vřítí vary,
dámy mdlejí, Gabrielky, Mary
palmy zhůry na ni metají;

i já tleskám, ano se mi zívá;
Co to? díma a Mentor podtají:
Mína z duše, tato z měšce zpívá.

233

Žaluj, serdce, pustým těmto hradům,
nedej smutku ducha týrati,
lásce studno k lidem volati,
upěj tedy cestám, řekám, sadům:

Hlas tam obrať oném ku pokladům,
jež jsem v dálce musel nechati,
ba i těm se pokus vyrvati,
jako trapným Laokoon hadům:

Pahorky ty zapomeň a města,
které tím se více zblíží,
čím dál vede oči od nich cesta;

jako jelen poraněný brokem,
když se nohy ujít snažují,
spěšnějším smert chvátá za ním skokem.

234

Cestu konám, měst a silnic hluky
lásku dusím, Múzu zaháním,
smíchem ve dne, v noci hněváním
(žluči skoupá!) krotím serdce muky;

sám být nesmím, city onna, zvuky
tato vnuká, co se odstráním,
lesy panny mněje, makáním
Mínu hledám, a jsou jedle, buky:

Tak je všecko u mne v odporu,
skrývám se sám i sám hledám sebe,
leď jsou líce, oheň žíly střebe;

v duši hřímá, čelo klidem jasním,
jiní naschvál, já jen navzdoru,
jiní v chyžkách, a já cestou básním.

235

Jako koráb Noe po potopě
na Araratě si spočinul,
tak i náš, když na Říp doplynul,
konav cestu dlouhou po Europě;

zatím kouzly jakovési stropě
Milek pravou rukou pokynul,
tu se otec Čech k nám přivinul,
selzami ten verch svůj celý kropě:

Potom zalkal, že se střásla země,
a tak smutný, téměř hněvlivý,
z chlumu toho zmizel zase němě;

předčili však mnohem tato pustá
mlučenlivost a hněv horlivý
výmluvnosti ciceronská usta.

236

Z veršku toho sem-tam šíře jsme se
na památná místa dívali,
tu jsme Budeč starý hledali,
onde Peruc při studnici v lese;

pak či Panna výš, či Baba nese
hlavu v Troskách, jsme se hádali,
vlevo Stadice jsme poznali,
vpravo Mělník v povětrí se třese:

Kde lid český bydlí, jasno bylo,
než kde Němci aneb zněmčenci,
tam se všudy nebe oblačilo;

potom zase naší cestou pěšky
šli jsme dále jako vlastenci
v tovaryšství jedné hezké Češky.

237

Osoba ta putující s nami
byla sice krásy vznešené,
ale roucho měla zhyzděné
všebarvými vůkol záplatami;

caparty a kusy se špinami,
darmovisy, prýmy upstřené
byli ze všech krajin vlepené
s velkými té paní poškvěrami;

když se v studu od nás oddálila,
šeptám: Zjev mi, bůže křídlaté!
kdo by divná matrona ta byla?

To jest, dí on, sama Česká země
zosobněná, a ty strakaté
hadry jsou v ní cizozemců plémě.

238

Skryl se Říp a Libušina dvora
zlaté sídlo téměř spatřeno,
ano, náhle slunce zatměno,
serdce strach a nohy jala vzdora:

Kde jsem? kam jdu? a co za potvora
tam své kostmi věncí temeno?
Čí krev, hroby? - a vtom zakleno
hromem z Krakonošů: „Bílá hora!“

Zpátkem noho z hory nade každou
černost tmavých nocí černější,
Medea to česká s dítek vraždou!

Milek selzy z oka mého zetře,
k Veltavě pak cestou přímější
neseme se v libědchnoucím větře.

239

V letu tomto nové vidění zdá
mně se, ve vojenském obleku
totiž dolů horou v outěku
maďarská tu valná pádí jízda;

Milek shůry posměch na ni hvízdá,
dole Němci tepou ve vzteku,
a pak dohnavše až po řeku
do Veltavy metali ji hnízda:

Od Vallonů ti a od Bavorské
zbeři hnaní co prach uskoci
Maďaři jsou z bitvy bělohorské,

Betlen Gábor slal je od Budína
na bojiště Čechům k pomoci,
a ti prohry pervá byli vina.

240

Tožť jest onna veleslavná Praha,
ty zdi, hrady, věže obrovské,
onno místo Čechů královské,
krásné jako Slávy dcera drahá;

tam ten jest hrob Otokara, Braha,
Vojtěcha a Vlasty rekovské,
tu most, dílo Karla mistrovské,
na němž pěla Muza z Budče nahá:

Už tvé berly zlatoleské zhasli,
a meč tupne při své štěrbíně,
před nimž Tatry, Balt i Řím se třásli;

předce věčným Slávy budeš chrámem,
pěknobřehá Němců sokyně,
zvítězivši v přemožení samém.

241

Avšak než jsem vešel, smlouvu psanou
s Milkem učinil jsem před Prahou,
přísnou pečetí a přísahou,
by on se mnou nešel, stverzovanou;

on to splnil, a hned přede branou
přetvořil se s chytrou rozvahou
v holoubka a nebes podlahou
proletoval město obou stranou:

Téměř měsíc přítomnost svou taje,
čekal na mne, chudák, po domích,
po věžech a chrámech sedávaje;

ale divno, tak znal dobře zemce
od cizinců dělit lakomých,
nesednul že nikdy na dům Němce.

242

Ký to člun tak rychle vluny dáví,
proč tak krotne pod ním Veltava?
V předku Milčat chasa létavá
s praporci a vůkol oblak tmavý;

tuším Lada narození slaví,
či snad k novým světům příprava?
Probůh! práznát' lázeň-šatlava.
Zuzanka se s králem na břeh plaví:

Jdi jen, jdi jen, děvče muže směšší,
tak tě vodiž Cypru vládkyňě,
bys' ho šťastně, kam si žádá, nesla:

až ho oddáš, obrať zpátkem vesla,
já zde počkám, hezká plavkyňě,
ach! než cesta naše bude delší.

243

Dobrý Milek po Praze mne vodil
denně od rána až k večeru,
kde dům slavný, řídkost, nádheru
znal, tam letmo na střechnu se hodil;

způsobem tím najperv doprovodil
on mne k Slovanskému klášteru,
kdež tu bohopustu veškeru
s podivem i s omerzou jsem schodil:

Divil jsem se nákladku a dílu
této slavské řeči svatyně,
jevící chuť Karlovu i sílu:

merzelo mne, že i tuto panství
ustoupiti Sláva cizině
musela a jíti ve vyhnanství.

244

Když jsem takto s osudem já horce
nelítostivým se hašteřil,
Milek za Veltavu naměřil
křídla a mne vedol k Daliborce;

tu mne očar hudby divotvorce
jakéhosi v uši udeřil,
a když aby se mi sdůvěřil,
kdo jest, prosím, on mi smutně to rce:

Dalibor jsem, naučil mne husti
mister nouze; a vtom ku zemi
z okna motouz pro almužnu spustí;

dav mu ji, ach! myslím, rovnou mírou,
jako tebe nouze houslemi,
tak mne láska obdařila lyrou.

245

Byv tou hudbou drobet obveselen
šel zasa do města jsem starého,
a hle, konec mostu pražského
zřím, an stojí zlatorohý jelen;

chtěl on na most, ale Milek vtělen
rychle v obraz lovce českého,
měří po něm z luku silného
a on do vod padnul podestřelen:

O, jak se mé srdce potěšilo,
že se proroctví to s hrůzami
oněch časů od nás odvrátilo;

v kterých přej měl snáze tuto divý
jelen se zlatými rohami
viděn býti, než Čech opravdivý.

246

Znám sic mnohou ušlechtilou hlavu,
jakých v cizině snad nemnoho,
chlouby pronárodu onoho,
jenž má slávu jména, řeči, mravů;

než kdo jest jim přednost dáti v stavu?
Aniž haňme chválou někoho,
ačť bych já znal předce jednoho,
jenž jest - ale srdce všechněch Slavů:

Ty všech vděkyň spolu pěstoun, chován,
buď ti dána, tichý Genie,
čest ta, které nám si nabyt: Slovan!

Byť i vyschlo lože Veltavino,
tvoje, dokud stane Slávie,
jméno, Mladon, vděčně bude jmíno.

247

U Mladona, když já na rozkoše
přátelské zván, jsem se radoval,
co za kousek Lel mi ukoval?
Letěl k Sále nade Krakonoše;

navrátiv se v larvě listonoše,
do příbytku směle vburcoval
a mne psaní jakés' daroval,
nikdo, jen já, nepoznal to hoše:

S papírem ten list byl zlatokrajným
ode Slávy dcery v obálce
zeleno a s pečetěním tajným:

hosté těmi rozplesaní činy
odměnili toho zchytralce,
podavše mu koflík Mělničiny.

248

Blízek nebe nechci více lkáti
hluchým žele mého nížinám,
tebe, českých bohů, zaklínám,
Olympe a knížat byte zlatý!

Divy s' tropil: ei, rač důkaz dáti,
přelož mne, kam ruky vypínám,
leťte s ním, kaž těmto zbořinám,
jako Šemík, jak sloup Římu vzatý:

Vstaňte z mrtvých, skroť můj svými kouzly
osud krutý, věštná Libuše,
protni, Žižko, mečem jeho uzly;

jestli tentýž, předků ohluše
hlasy osud, k tobě, Slavů slávo,
vnukům nechal aspoň lkáti právo!

249

K tohoto se hradu vystavení
celé země sběhla podstata,
ruky lid dal, šperky knížata,
jméno Sláva, Sion přirození;

mistrů věčných dílo už se mění,
barvy schnou i sloupy ze zlata,
jejich zlomky verhnou dí'ata
v řeku, jenž se hněvně vůkol pění:

Časů tvář zde lítě zuří chmurná,
chlum, kde nebe někdy v palácích
bydlelo, jest nyní Čechů urna;

který anjel čeká rozkázání,
aby troubil jednou v oblacích
takovému prachu z mrtvýchvstání?

250

Hřích je ovšem velký vražda vzteklá,
krádež, zrada, žhářstvo, otravy,
hodny, aby mečem popravý
krev a duše z těla jejich tekla;

i lež, pýcha, závist, svod a směklá
chlipnost číhající na mravy,
a jak slují onny ohavy
přišlé na zem z horoucího pekla:

Však znám draka s tváří černochudou,
proti němuž tyto úlomky
hříchů ještě sněhu bělší budou;

ten sám loupí, repce, učí zlému,
bije sebe, předky, potomky,
a zní: Nevděk ku národu svému.

251

Nuže! pokud srdce mladé bije,
hled'me štěstí vlasti laskavé,
bdící probuzujte dřímavé,
teplí chladné, živí vše, co hnije;

věrní zrádné pošlapejte zmije,
štedří haňte oči šilhavé,
pilní zběř tu, která krevavé
mozole jí a pot bratrů pije:

Krásněji se nikdo nehonosí
smělým čelem jako vlastenec,
jenž v svém serdci celý národ nosí;

a to pravém, nebo i on složí,
ať se směje tomu třestěnc,
za své ovce počet ruce boží.

252

Pracuj každý s chutí usilovnou
na národu roli dědičné,
cesty mohou býti rozličné,
jenom vůli všickni mějme rovnou;

bláznovství jest chtítí nemistrovnou
rukou měřit běhy měsíčné,
jako k plesu nohy necvičné
pokoušeti pro pochvalu skrovnou:

Lépe činí ten, kdo těží s málem,
stoje věrně na své postati,
velkýť je, buď sluhou nebo králem;

často tichá pastuchova chyžka
více pro vlast může dělati
nežli tábor, z něhož válčil Žižka.

253

Nepřipisuj svaté jméno vlasti
kraji tomu, v kterém bydlíme,
pravou vlast jen v srdci nosíme,
tuto nelze bít ani krásti;

dnes neb zítra vraha zemi másti
a lid v jarmě jeho vidíme,
předce, když se duchem spojíme,
vlast je celá v každé svazku části:

Vzácný ovšem citu nevinnému
jest i háj ten, řeka, chalupa,
kterou praděd nechal vnuku svému:

ale meze vlasti nerozborné,
jichž se bojí tknouti potupa,
jsou jen mravy, řeč a myslí svorné.

254

Když jsem já sám v sobě toto říkal
v soumrak při Jezerce studnici,
holoubek mne v sejčka kuklici
šustem křídel ze sna toho zmykal;

strašně, jak by příval z tuče stříkal,
letěl k staroměstské radnici
a tu k rozloučení na špici
dvadecet sedemkráte zakuvikal:

Šíře dále ku slyšení byla
ona smutných zvuků písnička,
až i zmatek žvlů způsobila:

vicher dul a země v třesu vyla
tak, že ve Vídni tím hlavička
Štěpánské se věže nakřivila.

255

Chvála Bohu! že už vymizeli
omni přeneš'astní časové,
v kterých někdy naši předkové
náboženstvím národ zabíjeli:

třeštěnců už sváry oněměli,
i hry svatáčků a bludové,
na půdě své vlasti Čechové
osemdesát bojů vyterpěli;

mezizdi, co loučili nás, hynou,
takže z rozličných si ovčinců
ruky slavské přívětivě kynou;

kýž jen nebe nešle novou z pekla
Eris mezi kmeny našinců,
jenž by zas meč v srdce Slávy vtekla.

256

Jaro zniká, sněhy plaší slunce,
zeťyr loutky nese trávnikům,
strom už stínem hová poutníkům,
slavík zpívá z květového trůnce;

tam laň plesá, onam křepké junce,
zde se niva směje rolníkům,
motýl k sadu, kachně k rybníkům,
zlatá spíchá včela ku medunce:

Vše se těší, kochá, líbá, skáče,
všudy láska, žerty, lahoda:
Jen mne tisknou tužby, vzdechy, pláče;

jen mne nejmou jara ani léta,
nehne slunce ani příroda,
co mne zbavil osud duše světa.

257

Čekej tamto nad Šumavou málo,
slunce zlaté, jdoucí k západu,
ach, už tebe jen mi náhradu
v dálce této nebe zanechal;

jak si se mi v štěstí sladce smálo,
tak teď mírni jeho poradu,
pozdrav i Ji tam, i zahradu,
v níž si s nami plesalo i lkalo:

Avšak ještě na mne louče svojich
pramenů skloň, aby pobrali
tam k Ní tyto řeky očí mojich;

když tam přijdeš, rozkaž, aby záři
blesky tvé k Ní pervé spíchali
zlíbati Jí rtíky, oči, tváři.

258

Zval mne ještě Milek vpravo, vlevo,
ve své vysokosti nebeské,
ukazoval též i na veské
přátely, hrad Tábor, Rabské dřevo;

ano, aby vše mi bylo jevo,
chtěl mne vésti všudy po České:
ale odpusť, prosím, nehezké
zpouře mé, o krásná Slávy děvo!

Najperv káral Milek sám mou vinu,
že jsem nechtěl více cestiti,
potom ptal se přísně na příčinu;

já díím, to jsou důvodové lehčí
k pochopení; neb zde básniti
jak chci, nesmím, a jak smím, tak nechci.

259

Předce zdálo se nám po pořádku
i Dvůr Králové a Šumavu,
Českou Lípu zřítí, Sázavu,
a pak jíti k Dobroslava statku;

Měhoděk! díím potom mému mládku
vzavšímu zas lidskou postavu,
navštívme teď už i Moravu,
onnu vážnou slavských biblí matku:

Ona, ač jest nyní dějoprázna,
druhdy byla v panství široká,
slavské řeči pilná, v boji rázná;

Milek vděčne té mé rady požil
a mne na temena vysoká
hory Radošť v měkou trávkou složil.

260

Pervý zrak náš padel k Holomouci,
kde jsme množství velké Tatarů
jako roje much a komárů
uviděli na křesťany jdoucí:

Tu je začne vítěz jeden tlouci,
snad to Winkelried jest Švejcarů?
Španělů Cid? Huňad Maďarů?
Ne, to Slávě patří jméno skvoucí!

Jaroslav on Hvězdohorský sluje,
jenž zbiv najperv vůdce samého,
potom vojsko celé rozptyluje;

a byť i svět nebyl dosti vděčným,
předce skutku toho slavného
Hostejnov tu svědkem bude věčným.

261

Tam se v Bruně ve hrob uložilo
tělo otce Slavů učených,
moře zásluh jeho vznešených
na Evropu celou působilo;

zvláště český jazyk zpovinnilo
k činění mu díky skroušených,
an se tři sta roků ztracených
tímto mužem jemu navrátilo:

Zrozen v Uhřích; bydlel v Čechách;
spatřil Rusko, Polsko; zemřel v Moravě,
aby tak náš celý národ sbratřil;

proto zde si, potomkové jeho,
přisahajte lásku ke Slávě,
nebo toť jest oltář Dobrovského.

262

Z chlumu toho když tak ohlíženo
okem naším vůkol to i to,
ai, hvězd osem stojí rozlito
nade hradem, jemuž Králic jméno;

v každé hvězdě název uviděno,
tam Strejc, Albert, Hodic, Kapito,
Ephraim, Caepolla tu vyryto,
Jesenský tam, Eneáš tu čteno:

V středku měsíc blesku líbezného
stál, a záře liter prýštila
ŽEROTÍN se z něho;

nad nimi pak všemi jasnost silná
slunce na vzor knihy svítla,
v nížto psáno bylo: Šestidílná!

263

Únor jihne, Staré Šallerovce
ve snách nočních spali na břehu,
Taja hučí, zespod od sněhu
rozbouřená, zhůry od ledovce;

voda rostouc domy, skály, ovce
nese dolů v prudkém náběhu
a už slyšno v matném rozlehu
navet lidská lkání, jeky, slovce:

Pomoc! pomoc! do oblaků znělo,
když pak retování z blízkosti
nešlo, tedy z Ruska přiletělo:

kozáci tři člun tu uchopili,
a ti, bez prosby i vděčnosti,
sto padesát lidí ochránili.

264

Kdo to stojí s tělem obnaženým
tamto v tuhé zimě na ledě?
Nehrad z Růžoskály! nehledě
tam, dí Milek hlasem popuzeným;

kdo to běží s okem vyloupeným
v Děvčí hrad tam, zhaněn škaredě?
Cyrek! oba k Čechům ve vědě
dějopisné přislouchají ctěným:

Na lově je javše Rakoušané,
nutili buď hrady pustiti,
buďto nesti trýzně jmenované;

oni oba, příklad pro potomstvo,
byli hotovější voliti
muky těla nežli věrolomstvo.

265

Když tak po všech místech znamenitých
zříme z této hory homolné,
až tam na krajiny okolné,
až tam do vod Visly pramenitých;

na březích té řeky rozložitých
kozlátka se páslo svévolné,
neřády a skoky zápolné
v nezbednostech čině potočitých:

Na to orel s dvěma orlicemi
přiletěvše, slabé zvířátko
rozdrápali na tré s oudy všemi:

Co to, zhýknu, za divadlo nové?
A můj druh dí: Onno kozlátka
Polsko jest a orli mocnářové.

266

Ai, jak pyšně tvůj se zlatověžný
Kremel, Moskvo svatá, blyskoce!
Jak stkví dávno se a vysoce
krásou města celý sever sněžný!

Než hle, Sláva, najperv palác něžný
Roztopšínův ohněm ztroskoce,
potom v celém městě široce
sype jiskry, vatří plamen běžný:

Pověz, medle, matko jasnočelá:
Jaké příčiny tě museli
k takovému skutku pobízeti?

„Světlo slepcům rozžati jsem chtěla,
by už předce jednou viděli,
kdo jsem já a co jsou moje děti!“

267

Slávie! ó Slávie! ty jméno
sladkých zvuků, hořkých památek,
stokrát rozervané na zmatek,
aby vždycky více bylo ctěno;

od Uralů Tatrám na temeno,
v pouštích, kde má rovník počátek,
až kde slunka mizí dostatek,
království jest tvoje rozloženo!

Mnohos' nesla, avšak křivdy činů
nepřátelských všecky přežila,
ba i špatný nevděk vlastních synů:

tak, když jiní snadno v půdě měké,
ty si trůny sobě tverdila
na století rumích dlouhověké!

268

Od Athosa k Trigle, k Pomořanům,
ode Psího k poli Kosovu,
ode Carigradu k Petrovu,
od Ladogy dole k Astrachanům;

od kozáků ku Dubrovničanům,
od Blatona k Baltu, Ozovu,
ode Prahy k Moskvě, Kyovu,
od Kamčatky až tam ku Japanům;

Ural, Tatra, Volga, řeka Savská,
a všech hor i krajin okolek,
kde se koli mluva slyší Slavská:

Zaplesejte, bratří, i vy, i já,
líbejme se při tom vespolek,
to, hle, vlast je naše: Všeslávia!

269

Všecko máme, věřte moji drazí
spoluvlastenci a přátelé!
To, co mezi velké, dospělé
v člověčenstve národy nás sází;

zem i moře pod námi se plazí,
zlato, stříbro, ruky umělé,
řeč i zpěvy máme veselé,
svornost jen a osvěta nám schází!

Dejte nám tu, s duchem všeslavosti,
a ai, národ máte viděti,
jaký nebyl ještě v minulosti;

v prostředku se mezi Řekem, Břitem,
naše jméno bude blyštěti
na sklepení světa hvězdokrytém.

270

Slavové! vy ducha nesvorného,
živí v rozbrojích a hryzotě,
jdite všickni spolu jednotě
od uhlí se učít řeřavého;

ve hromadě svazku společného
dokud to jest, hoří v teplotě,
hasne každý uhel v samotě,
odervaný ode druha svého:

Učiňte tu radost milé matce,
Rusi, Serbi, Češi, Poláci,
žíte svorně, jako jedno stádce!

Tak vám vojna lidožerná vládce,
tak vlast nerozterhnou chytráci,
a váš národ pervý bude v krátce.

271

Nač by proto srdce naše chladlo,
nač se pohřížilo v truchlotu,
že sme našli práznou pustotu,
kterou žádné netklo ještě rádlo?

Vítězství to nechci, jenžby padlo
z nebe dolů na zem bez potu,
volím chudou směs a mrákotu,
aby svět byl, kde nic předtím vládlo:

Arci, že jdou jiní cestou hladší,
těžce my a pozdě za nimi,
tím jsme ale a náš národ mladší:

my, co jiní dokázali, známe,
než to skryto přede jinými,
co my v knize lidstva býti máme.

272

Stíny Lauritasů! Svatopluků!
Jak vás možno z hrobu vyvésti?
by ste uviděli neřesti
národu a hanbu svojich vnuků;

netoužících ani střely luků
ke svobodě vzíti do pěsti,
ani okovů svých bolesti
krotiti hrou vlastní řeči zvuků:

Plémě Penna ledva pomstu tutlá,
škřipně onen řetěz terhaje,
nímž je víže ruka matky outlá;

nám krev milou cizý žízeň chlastá,
a syn, slávy otců neznaje,
ještě svojím otroctvím se chvastá!

273

K jakémuže ústí na sirotčím
člunku tom můj život přijechá?
Nikde pokoj, nikde útěcha,
břeh se terhá se mnou, kam jen kročím;

národ můj jest zarputilý otčím
a vlast nepříznivá macecha,
proto, jako syn jenž zanechá
rodičů dům, po světě se točím:

Za obě ty ztráty hledali šel
aspoň v lásce jsem si náhradu,
ale z deště pode žlab jsem přišel;

a v těch bídách duše starostlivost
žádný jiný lék a poradu
nenalézá, jenom terpělivost.

274

Neletí tak orel prudkým letem,
ani včela jarních po kvítkách,
ani na rychlých Rus kibitkách,
jak já s Milkem celým slavským světem:

u Ladogy jsme dnes, před doupětem
Vavle, na Kynastu vyhlídkách,
zítra u Čekonů při kytkách
Olympu, neb v Čechách s Řepočetem:

Odtud jdeme, kde Raniberk, Retra,
Sviata lípa, zámek Sklabinský,
k litině pak velikanské Petra;

Torun, kde jsou kosti Koperníka,
prahy Dněpru, chobot Chvalinský,
Zrin, Plač - to vše rázem v oku zniká.

275

Nasytivše oči, kam teď? radu
máme s Milkem plnou rozpaků,
a vtom, jako vodič, z oblaků
přikvitne k nám Radhost od západu;

Bůh ten vedol najperv přes zahradu
Konileskou nohy diváků,
potom do okolí Hanáků,
naposledy k rumům Velehradu:

Zatím Milek větrošatý řekne:
Podme ještě slyšet šalmaji
Valachů a zpěvy jejich pěkné:

uzřevše pak Tatru vínorodou,
pokračovali jsme k Dunaji
dále cestou naší zemovodou.

Zpěv III. Dunaj

276

Nyní že se valně serdci mému
písně zlatorýmé vylíte,
když se k místu tomu blížíte,
kde sloup slávy stkví se Sobieskému;

ať jej všemu světu křesťanskému,
Stambulu i Mekce hlásíte,
zvláště před očima deržíte
Špřevě tam, tu Istru nevděčnému:

Korouhvi pak, kterou syn ten Slávy
měsíci vzav, kříži věnoval,
tento nápis neste do Varšavy:

„O, by celá Europa to znala,
že ji trůn ten někdy retoval,
který ona potom stroskotala.“

277

Co to za div nad Dunajem vstává,
jest to asnad Křiván rohatý,
či-li Lomnice štít lednatý,
či-li Matry hromojizvá hlava?

Či hluk ptactva po obloze plává,
či snad Babel zkříšen proklatý?
Ne, to Děvín čumí skalnatý
nešťastného sídlo Rostislava!

Zticha, řeko, nes mou lodi sličnou,
přej se podívati poutníku
dobře na tu pevnost nebetyčnou:

Ženám ke cti, mužům k hanebnosti
stojíš zde, ty velký pomníku
slavské síly, než i nesvornosti.

278

Tatranskou když Břetislavu zříme,
večer stíny sypal v přírodě,
tu bouř vluny metá do lodě,
ano Milek unavený dříme;

toneme, hej! procit', Pobratime!
Tak dům v strachu jemu lahodě,
on vstav, za ruku mne po vodě
vede, až se břehu dopídíme:

Sotvy že den odkryl noci roušku,
šli jsme najperv Česko-Slovenskou
v tomto městě navštíviti Crušku;

pak jsme oči Tatrou révovlasou
pásli, jenž mou duši mládenskou
čtyři léta šlechtila zde krásou.

279

V lesku rosou zperleného jitra,
v listošeptých hájkův shovoru,
šli jsme, ano v našem obzoru
rozvine se staré město Nitra;

já hned, bolest zniklou v serdci přitra,
kráčím spěšně onnu na horu,
která svatá sluje Soboru
zhubenému cuzým hostem zchytra:

A tu skal jsme velkých nanosili,
potom oltář podle obřadu
Staroslavů z nich jsme vystavili;

Milek oheň rozžal, já pak víno,
med a klasy v obět nakladu;
že ten zápal šíře uvidíno.

280

Slavský národ rovným se mi zdává
pokojnému býti potoku,
který ve zdlouhavém pokroku,
ale silně k cíli svému plává;

jestli hory v běhu nalezává,
teče rovinami po boku,
a tu ráje tvoří v homoku,
městům liché požehnání dává:

Naproti pak jiní národové
jsou zas valným proudem podobní,
třeskem, pleskem cesty troucím nové;

než když zmiznou vluny jejich mutné,
ach, tu po nich lidé chudobní,
louky bahna a vsi rupy smutné.

281

Mnohé ovšem ještě práce naše
jsou a duch k nim třeba alkejský:
tu lev musí padnout nemejský,
který vraždy v národu nám páše:

tamto vepeř a pes, co se kaše
proti řeči naší, zlolejský;
tu had má s'at býti lernejský,
tam chlév dlužno čistit Augiáše:

Neštit' me se však těch Herkulových
skutků, často sama velikost
předsevzetí dodává sil nových;

ani nade štěstím nezoufejme,
k Tatře i hor slavských všelikost
přeložíme, jenom víru mějme!

282

O, by, dím, když duch můj tak se choulil,
naši různí slavští kmenové
byli zlato, stříbro, kovové,
já bych ze všech jednu sochu ulil;

Rusko bych sem v její hlavu skulil,
dřík pak byli by v ní Lechové,
ramena a ruky Čechové,
Serbsko bych sem ve dvě nohy půlil:

Menší větve, Vindy, Lužic dvoje,
Chorvatů kmen, Slezů, Slováků
roztopil bych v odění a zbroje:

před tou modlou klekati by mohla
celá Evropa, anť oblaků
vyšší, krokem svým by zemi pohla.

283

Onny kraje, kde jsem s neprospěchem
pokoj srdce prohrál s nadějí,
všudy před mou cestou kráčejí,
domy, veršky i s luk jejich dechem;

besídka i zřídlo pod ořechem,
zahrádka, kde kvítky pyšněji,
chrám i věže ode veřejí
k hálce krytá břechtany a mechem;

než i truchlé zámeků oněch rummy,
na nichž Kazislavů vyryli
věčný sobě nápis nerozumy;

i ta řeka, jejíž vluny divé
ona krotí, aby nezmyli
s hříchem dávným snad i cnosti živé.

284

Hory, hory, slyšte, hory skalné,
vstupte verstvou hora na horu,
stavějte mi řebřík v prostoru,
z níž bych uzřel onno srdce dálné:
Hory, hory, slyšte, hory skalné!

Řeky, řeky, slyšte, řeky valné,
dřív než jdete v moře oboru,
slitujte se, neste úkoru,
neste Jí tam tyto selzy kalné:
Řeky, řeky, slyšte, řeky valné!

Proč ste ztichli, vějte k Ní mé vzdechy
z dálky této, vějte, větrové,
rozdujte své lkáním mojím spěchy:
Proč ste ztichli, vějte k Ní mé vzdechy!

Zchvaťte mne k Ní, aneb běžte pro Ni,
buď už sami tajní duchové,
nech bouř a tma a strach kroky honí,
zchvaťte mne k Ní, aneb běžte pro Ni.

285

Ani oudol Tater těchto tichá
kolem hradbou chlumu věnčená,
chlumů, jejichž hlava zelená
v oblaků se a hvězd cesty míchá;

ani Pison, jehož v Eufkrat spíchá
voda ze žil zlatých prýštěná,
ani štáva v léčné vařená
dílní, kde sám Vulkán oheň dmýchá:

Nic mne před mou nemaž skryti strastí,
nic mým nedá persům ochlady,
není v světě pro mé rány mastí;

co jsou Tempe, vzav jim nymfek zjevy?
bez pastýřek co jsou Arkady?
co jsou ráje, v kterých není Evy?

286

Tu jsem někdy pervou cítil radost,
záři Tater spatřiv zardělou,
tu všem vinšům písni veselou
každá louka učinila zadost:

Nyní žravou v serdci nosím žádost,
vlastní žel svůj lkáti nesmělou,
ach, kdo by mi onnu zmizelou
mohel ještě navrátiti mladost?

Serdce samo dává věcem barvu,
smíchy klade na rty starobě,
na tvář mladi pláč a šedin larvu:

ono na máj mění nahý leden,
snáší stohy zlata chudobě,
a má, kde chce, peklo, aneb Eden.

287

Na hor chlummy, na najvyšších čela
skalin lezu před svou nesnází,
z břehu k spádům, z hlubin na srazy,
jako serna střelcem ovdovělá;

však mne i tam tráplivého smělá
Milka ruka ještě sprovází,
perstem chytrým líčíc obrazy,
jak by Ona před očima chvěla:

Klid' se, zběhu šalný, vzdorně řkoucí
kráčím na kraj příkré sterminy,
tu tě, tu vás verhu nádra žhoucí!

Už už padám, kleje lidi, bohy,
Anť, ó dive! v lůnu roviny
stát se najdu, neuraziv nohy.

288

Rcite, ženci, co tam se serpečky
klásky v poli žnete hebounké:
Zdaž ste jedné hezké hezounké
s věncem zlatým neuzřeli žnečky?

Pastýřové, kteří na kopečky
ovce vyvádíte bělounké:
Zdaž ste jedné hezké hezounké
neviděli někde pastýřečky?

Asnad vy ste, drozdi, holubinky,
skály, zřídla, křové rozvítí,
slyšeli hlas onné krásné Pinky?

Šetříte-li lkání lásky cnostné,
povězte mi, kde je k najítí,
zahanbite losy nelítostné!

289

O, co by tě, srdce, této hnětné
vazby v světě ještě zbavilo,
již si sto mil posud nosilo
k Tatrám zpěvným ode Sály květné?

Jako ptáče, když se v ošemetné
ruky pacholete chytilo,
byť se do povětří vzdálilo,
nit mu všudy křídla derží letné:

Do tmy hor se, mezi hvězdy kryji,
honem běžím, lezu potichu,
všudy zní řetěz u noh čiji;

a bychť byl i vyrván tomu lovu,
co pak? ach, tu ještě pohřichu!
šel bych sám se přivázati znovu.

290

V meziříčí tom, kde rozložilo
švárné městečko se Mošovce,
v dávnosti prej sluli Snášovce,
tam mi nebe vlast mou vyznačilo;

v horní straně jeho nasadilo
přirození bučí, jalovce,
v dolní role a pstré pokrovce
luk i kutin trávných rozšířilo:

Tam jsem spatřil svět, se v Mači hrával,
vodu ze studně pil Královské,
z Tlusté cit a z Dřínku krásu sával;

kraj ten s městem tak se Milku líbil,
i lid, hry a zpěvy venkovské,
že mu věčnou čest a lásku slíbil.

291

Zlatokřídlec ten a jeho střely
taktéž počal se tu líbiti
kráskám turčanským, že lapiti
sílu jej a zaderžati chtěli;

když se bránil, ony radu měli
všecky spolu, co tu činiti,
pak šli velikou síť uviti,
kterou nade Turcem rozestřeli:

Ode Lisce k Žárům nočním mrakem,
od Budiše k horám Sučanským,
zakryli kraj celý květným sakem;

ale Milek rozumu se chytě,
ušel Dupnou k stranám Trenčanským,
a tak minul Didonek těch sítě.

292

Kdo ctí národ, všeho si rád všímá,
co mu národ v paměť uvodí,
ves, kde muž se velký narodí,
hrob, jenž drahé kosti v sobě třímá;

proto i mne od Beskydů přímá
cesta ku Dunaji sprovodí,
na jehož se pravém nachodí
břehu mnoho, co cit Slava jímá:

Krásným Váhem tedy beze dlení
do Rábských sme Ďarmot vrazili,
Dobrovského místa narození;

a tu vroucí, já i lásky bůže,
dík jsme osadě té činili,
že nám dala na svět toho muže.

293

Když pak loďka naše idylickým
Dunajem zas dále pospíchá,
dohoníme tu Lva Jindřicha
s Přibyslavem, králem Obodritským;

onen kál se a kryl za poutnickým
spolkem do žíně a kožicha,
ale tento hned se přimíchá
jako Slav k nám serdcem nepokrytým:

„Kde ste se tu vzali a kam jdete?“
Tak my, a on: „Pan Lev podával
mnoho Slavů, teď jej vina hněte;

pokoje víc v celém Sasku nemá,
proto cestu tuto vypravil
pro odpustky do Jeruzalema.“

294

Padni na zem, koleno, hle, brána
města toho stojí před nami,
svatými v němž někdy nohami
Vojtěch kráčel, kázav Krista Pána;

tu křest vylil Slav ten na Štěpána
krále biskupskými rukami,
tu ním pohanská tma s modlami
maďarského lidu rozehnána:

Ostříhome! aspoň ty uč nyní
vděčnosti lid tento svedený
k synům dárců toho dobrodiní,

vzácnějšího, než jsou dyně Matry,
než jest Taty mramor červený,
než jest víno, zlato celé Tatry!

295

Zlatohřivé novou nastoupiti
koně Phoeba šli dne okliku,
když se dále mému vozníku
do onné vsi líbí odplaviti,

kterou nelze Slavům vysloviti,
Ůřom v maďarském zní jazyku,
jehož význam v našem slovníku
pelyněk se může tlumočiti:

Zdaleka už, z jedné kaple krásné,
zpěvu harmonie mistrovná
zněla v naši řeči libohlasné:

Neb tam ruská kněžna odpočívá,
jménem Alexandra Pavlovna,
chor pak její mladou smert tu zpívá.

296

Když sme přišli do Budína, právě
rumy chrámu našli v pevnosti,
v kterých hrob a v květu mladosti
kostlivec byl o královské slávě:

perlovec se na jeho stkví hlavě,
tělo kryli kmentu skvostnosti,
lidé z daleka i z blízkosti
hádali se, kdo to, nelaskavě:

Než ty pře tak Milek porozvázal:
Že chrám Žigmunda jest svatého,
Jeroným kde Pražský někdy kázal;

tělo pak že Kunhuta jest naše
z Poděbrad, krev Jiří slavného,
Češka a choť krále Matiaše.

297

Od Dunaje přišlo v běhu přímém
cestu k Balatonu konati,
Pylades můj uměl dělati
rozkošnou ji rozmarem a šprýmem:

Ale když jsme stáli před Vesprýmem,
tak se prudce začal hněvati,
že to místo hrozil zdrúzhati
deštěm střel svých, plamenem a dýmem:

Odkud k hněvu příčinu, díím, bereš?
Ha! rce, kde trůn krále Slavského
stál, teď stojí Slávy tam dereš!

Dárce jména vsi a vládce domů,
Perune, ty z nebe svatého,
či už nemáš blesku víc a hromů?

298

Říkáte mi: „Že to zákon káže,
by Slav v Uhřích řeč svou pochoval!“
Dobře, než kdože jej ukoval?
Lidé! Či to více než Bůh váže?

Zákon boží národům všem záže
mír a spravedlivost zvěstoval,
a to, aby každý miloval
vlastní jazyk nade všecko dráže:

Můž-li lidská božskou, časná věčnou,
konečná, leč s pýchou neslušnou,
proměnit vůli nekonečnou?

A co tvor víc milovat má skumný,
či vlast malou, mertvou, bezdušnou,
či-li národ velký, živý, umný?

299

Bože! Bože! který dobře mínil
veždy s národy si všechněmi:
Ach, už nikdo není na zemi,
kdo by Slavům spravedlivost činil!

Kde jsem chodil, nárek bratrů stínil
všudy veselost mé duše mi,
o, ty soudce nade soudcemi,
prosím: Cože tak můj národ zvinil?

Křivda se mu, velká křivda děje,
žalobám pak se a zármutu
našemu svět rouhá aneb směje;

aspoň v tom nech moudrost tvá mi svítí:
Kdo zde hřeší? či kdo křivdu tu
dělá? či kdo tuto křivdu cítí?

300

Zavzni ještě zvuky slavianskými,
vlasti Privinova spanilá,
vlasti Kocelova, zuhřilá
už ach! nade břehy Blatonskými:

By hrad onen zase s předky svými
a v něm svatyně ta ožila,
kterou někdy ruka světla
Methodova řády křesťanskými:

Vezmi, kraji, i mne v lůno svoje,
a vy, lázně jeho pověstné,
zmýte ze mne všechny strasti moje;

obzvláště ty rány bolestné,
které jedna Sála duši mojí
způsobila, nechat' druhá hojí.

301

Letem, jakým na rejdišti Britan
sotvy s koněm běží ve cvále,
ode Blatona se oddále,
letěl Milek se mnou do Korytan;

tu byl v širém poli slavně vítán
jeden sedlák sedě na skále,
s pompou jako sluší na krále,
před ním kníže, jemuž zákon čítán:

Tento nejen rolnickým byl šatem
oděn, než i dostal poliček,
dřív než uzřel na trůnu se zlatém;

a to proto, aby kníže znalo,
že se panovnických stoliček
právo vládcům z rukou lidu dalo.

302

Jak je vyřknu při spatření tebe,
Bělehradě, město slavenské,
jak je vyřknu, tyto vlastenské
city, které matou samy sebe?

Co ti dalo najdražšího nebe,
národ, řeč, zem, krásy panenské,
to vše Turků plémě vojenské,
jako Dunaj tuto Sávu, střebe:

Tuto Sávu, nad níž z jedné strany
já zde stojím, ano na druhé
bič snad plete Baša na křesťany;

ale terp jen švihy toho biče,
přijde Vila v časy nedlouhé,
přijde Šarac Marka Kraleviče!

303

Podiv, podiv se tam nad oukazem
novým, Milce ke mně volalo,
hledím, a ai, serdce hýbalo
hrůzou se a kosti třáslí mrazem:

dvoje mužů, Slav a Turek, na zem
z převysoké věže padalo,
náručí tam toho mykalo,
tímto tuto hněvně celým srazem:

Kdo to a zač sebe obětuje?
Ptám se já mé cesty zprávčího,
a on takto věc mi vysvětluje:

Dugovič jest rek ten s myslí čackou,
Turka mece, sadit chtícího
koňský ocas na věž Bělehradskou.

304

Ještě oučel dávno pěstovaný
měl bych, ale cesta nerovná!
Jíti tam, kde onna královna
všech hor našich, Athos prokopaný:

tam, kde chová poklad nepřebnaný
slavských rukopisů knihovna,
spelni, řeknu slova povlovná,
tuto žádost Milku ke mně slaný!

Neradno teď, poví, ku maňasům
těm se Mahomedským blížití,
nechejme to příznivějším časům;

ale tak moc povýšil mi zračnou,
že jsem celou mohel spatřiti
zde tu Horu svatou, nadoblačnou.

305

A tu když mi všecko dokonále
ukázal můj vůdce maloučký,
drželi sme spolu rozloučky,
aby každý sám už kráčel dále;

já jsem díky připojené k chvále
jemu vzdával, on mně naučky,
potom, vzav jej oblak lehoučký,
k Slávy dceře nesol k sorbské Sále:

Mně byl Mentor on a Čičerone,
Čičisbeo Jí, a pošťárik
oběma nám v lásce bezouhonné;

já pak lásky i cest po rozkoši
šel jsem městem, kde náš Šafařík
bydlí, plakat los můj ku Rákoši.

306

Jaké barvy! jaká spanilosti
krášejí vás, břehy ozdobné,
samé modré, něžné, předrobné
nezabudky vidím vůkol rošti;

ach, já znám tam v kruté dalekosti
oči docela vám podobné,
utište mé kvěle žalobné,
posilujte srdce ve stálosti!

O, bych jsem vás, kvítky nebeoké,
tam k Ní přesaditi v stavu byl,
od Rákoše k Sále stříbrotoké:

jen by ste Jí jméno řekli vaše,
znala by, že sice pohubil,
nezničil však osud svazky naše.

307

Pěj svou píseň celým overbeným
Rákošem, ty hustém ve křiku
skrytý, zlatoustý slavíku,
pod večerem jasnou nocí tměným;

dříve toč zpěv hlasem sladce chvěným
po všech souzvučností řebříku
a pak žalmuj, Lady řečníku
ty i jara, se mnou zarmouceným:

Pervou píseň onné Svatopluka
bitvě obětujme krevavé,
jejíž svědkem potok ten a louka;

druhou píseň plačme nad samotou
mou, po ztrátě družky laskavé,
třetí nade Slavů nejednotou.

308

Nuže tedy, Slováci, už spíte,
skoroť bude vašem po kmenu,
nebo, jak by házel na stěnu
hrách, slov matky Slávy neslyšíte;

vzdělanější! po cizotách mříte,
važte nad manželku kuběnu,
kazatelé! lidu proměnu
jazyka, ne mravů v uši líte:

Spisatelé! rozmnožujte hříchy,
na spojení s Čechy recpíte,
zmařte řeč i národ z hloupé pýchy!

Než, když nebe k pomstě tato vaše
nekajícnost zažhne, nercíte
potom, že ste byli bez Jonáše.

309

Dunaji! ty i všech toků kníže,
i všech Slavů děde nádherný:
Proč si zniku svému nevěrný,
v cizí moře pěkné vluny hříže?

Více-li tě, nežli Osman, víže
čisté lásky osud mizerný,
obrat' zpátkem běh svůj stříberný
a nos k cíli selzy tyto blíže:

Chceš-li sobě chvály věnce plésti,
věz, že není menší oslava
selzu jednu a sto lodí nesti;

však i zisk tě čeká, nejen chvála,
tu ti jako bratru Veltava,
tam jak choti v náruč padne Sála.

310

Podnět ducha tam mne jíti trápil,
kde byt mají krásné uměny,
abych, najda jejich prameny,
na Parnasu moudrosti se napil:

smělo na chlum nejvyšší jsem kvapil
rozpjatými v tužbě rameny,
ano jinou, místo Mudřeny,
zaslepenec bohyni jsem lapil:

Tak se kárá lidská derzost sama,
když se rozum toulá v zánebí,
nohy blízká pohelcuje jáma:

proto radím, zvláště v mladém stavu,
že týž pozor dáti potřebí
na své srdce jako na svou hlavu.

311

Sem-tam bloudě v želi přehlubokém,
kde mne vedou křové klikatí,
nech se lístek stromu zaklátí,
v outěk perchnu chybným, plachým krokem;

avšak opět, jak když po divokém
vichru slunce horu ozlátí,
v slast se terpkou smutek obrátí,
stojím, blednu, ňadra vlaže okem:

Jenom pláč mi bol můj hojí strastný,
těchou přátel roste břemeno,
sen mne nezná, jídlo sobě hnuším;

o, ty kraji! o, ty břehu šťastný!
vám to v blízkou míti souzeno,
co já v dálce oplakávat musím.

312

V tužby chvatu křídla k letům беру
tam k ní po široké prostoře,
když se slunce loučí na hoře
a hvězd ruky vedou noci dceru;

nehoví však osud mému peru,
dálky stokrát více přispoře,
nežli tomu, jenž svou přes moře
každonočně navštěvoval Heru:

Jeden cíl, než různou máme cestu,
Leandře, noc tobě z Abydu
dosti, a mně týdne málo k Sestu;

tvému tam jen měkolomné stáli
na překážce vlny poklidu,
mému tvrdé Krakonošů skály.

313

Z Kapu perly, z Chyli nese kovy
lod' a šťastná plachty rozvíže,
vír ji sheltí portu nejbliže,
cože kupec bohům lýtým poví?

Zchop se z Nicu, trůn si rozbi nový,
světu půl se vydej za kníže,
pak slož berlu, z herdé Paříže
táhni až tam kdesi na ostrovy:

Netaj, když se ku tak vzácné tichá
ztrátě někdy selza připojí,
špatná mužnost, v nížto necit, pýcha!

I kdo by mně tedy radost vrátil,
co mne v světě živa ukojí?
Vy jen lod', trůn, já jsem srdce ztratil.

314

Nikdy bych jsem nebyl věřil tomu,
jakým láska divům naučí,
ona hvězdám státi poroučí,
duchy křísí, tupí střely hromu;

řeč dá němým ratolestem stromu,
skalin svazky tuhé rozloučí,
tigry krotí její náručí,
smíchy k pláči a pláč vede k Momu:

I mne láska mnoho naučila,
ach, že dvojno o tom souditi,
zda i díky za to zasloužila;

život štěstím v žalost verhla mělkým,
ducha naučila básniti,
serdce lkáti nad národem velkým.

315

O, kýž aspoň, jako někdy v štěstí,
přítel v trýzni těchou přispěje,
jenž by kleslé křísil naděje,
smích a žerty míchal do neřestí;

nic, jen jedno pout mi příkrou klestí,
tím jen srdce tytýž okřeje
jako poupě, když je šlépěje
slunce shnětli, Nymfa zase pěstí:

Ty hro sladká zvuků melodických,
vy mých citů truchlých nádoby,
dítky nebe skryté v slovích lidských;

bez vás sotvy lzelo by mi tísně
dvou zlých bohů nésti poroby,
bez vás, třetím dané bohem, písňě.

316

Přítomna jsou vždy mi všecka milá
místa kraje toho drahého,
kde jsme našli jeden druhého,
kde mne střetla, kde se rozloučila;

onna louka v háji ušlechtilá,
motýla kde jala krásného,
onna jeskyněčka Goetheho,
co nás v dešti na procházce skryla:

Ten břeh strážný, kde Ji sníček bavit,
ten keř, co Ji, když si na věnček
růže brala, perstík pokrevavil;

každý strom, květ, kterého se dotkla,
posud znám, ba i ten kamenček,
kde se jednou nožka Její potkla.

317

Onna lípa, kde jsme mnohé ráno,
mnohý večer krásný probděli,
onna lávka, pod ní v jeteli
tam jsou ještě, těmť Ji zřítí přáno;

jak tam nemá bohům býti lkáno,
kde se proti sobě opřeli,
a co jeden serdci udělí,
vzdorou jiných stromům bývá dáno:

Avšak blaze, kdo se volně vyhne
tam, kde nebe válčí se zemí,
v tísní jich kdo upadlého zdvihne?

Ticho tedy, ztrátolkavé zpěvy,
snáze truchlý nárek oněmí,
krotkost mírní samých bohů hněvy.

318

Vším tím, co jest zemské, poherdaje,
v poušť své kryje starček šediny,
vzav hůl, knihu, kříž a hodiny,
budku splete, šalbám světa laje;

tělo svadlé, Boha v serdci maje,
v zahradence pěstí květiny,
chudým radí, vítá herdiny,
divy tropí, pak jde v nebes kraje:

Tak, hle, starcům přeje vírou zpiatým,
an' už tuším lásky věkům zlatým
nebe přáti naskerz ustydlo;

já nic nemám, stín mé bydlo chladný,
papír listí, selzy černidlo,
posel větry, a host Milek zrádný.

319

Puť už mimo sebe tyto péče,
doufej silně ještě raději,
Damoklesova že odchvějí
od hlavy pád vlasovisný meče;

pták se často vysvobodí z léče,
poutník bludný najde koleji,
i ty kochej se v té naději:
Co se vleče, že to neuteče!

Jen ta, co ji svědomí zlé kousá,
láska, zasloužila Záviše,
Mazepy los aneb Telafousa:

naše láska čistější jest zlata,
dojdeš bohda cíle najspíše,
loučení se ještě není ztráta.

320

Záře zlatá stkví se nad východem,
orel v modro letí ze šera,
labuť dělí veslem jezera,
k verškům pleše beran s mladým plodem;

slavík budí družku písňě svodem,
z kvítků blýská rosy nádhera,
už i člověk, úzké rozpera
dvěře lůžka, ticho ruší chodem;

a vše vůkol zřesa z mysli tíže
včerejška i staré lopoty,
jme se vítat nové světla kníže:

O! Kdyže mně jitro onno svitne,
které zplaší tyto mrákoty,
zplaší péče žravé, neodbytné.

321

Ráno včasně, co jen zmiznou svodní
snové o Ní příštím jitřenky,
bývají mé pervé myšlénky:
Přijde-li dnes aspoň psaní od Ní?

Pak chvíl čísla, dlouhých jako sto dní,
a mil čítám ode milenky,
až když měsíc patří v studénky,
žel, dnem zklamán, oči rozpovodní:

Pročpak svět si štěstí mladých lidí,
ach, proč lásky více nešetří,
která život dává, kráslí, řídí!

Kdybych mohel, sám bych zlaté mosty
od hor k horám zdělal v povětří,
aby láska zvláštní mela posty.

322

Hrůzou tužby puzen nezkrocenou
v lesy temné jdu a doliny,
dlím, zas perchnu, jako Erinny
zlé, když vinu ohňobičem ženou;

zemdlen, játra chladnou zřídla pěnou
hasím, klesna v šťastné byliny,
skrýš, můj nocleh, kde lkám příčiny
strasti, lyrou želem nastruněnou:

Já jsem snad jen, abych upěl, stvořen,
však schni, jen schni žití mého kořen,
by slib splněn spíš a žel byl zmořen!

Měj se dobře, čistý, krásný květu!
Já jdu předkem, Míno, pítí Lethu,
bych tam lépe porozuměl světu.

323

O, by aspoň spíše zapomnělo
serdce na vše Její okrasy,
na blesk očí, na rtů ohlasy,
snad by ještě jednou ozdravělo;

jináč by teď pozor na se mělo,
aniž vedlo s bohem zápasy,
raději by Tater úžasy
a strach pouští, nežli lásku pělo:

Ach, to ale nelze serdci mému,
avšak blud jest po Ní bažiti,
bez naděje láti losu svému;

zapomenout? Ne, to možná není,
raději chci věčně toužiti,
volím nemoc nežli ozdravení.

324

Neste Jí tam tyto city vřelé,
tichomluvné noční soumraky,
rcite šeptem lkavým, kteraký
vedou boj v nich péče, tužby, žele:

nes Jí měsíc, neste hvězdy skvělé,
plamen zde jak v blízkou jednaký,
rcite, mlučenlivé oblaky,
že jsem a vždy budu Jejím cele,

rcite, řeky, echo, skály nahé,
jak nic nezná mluvit jiného
jazyk můj než jméno její drahé;

i vy, větry, letu vonného
vdechnitež Jí, jako ve dne, v noci,
jen Ji myslí vše mé duše moci.

325

Jak se jitro oknem tímto vkrádá,
bleskem hry snů ranních pokaze,
tys', o, milý, krásný obraze!
pervý předmět, jenž mi v oči padá:

tu hned starou serdce tužbou strádá,
v onné opět vezím povaze,
kde svár, pokoj, slast a nesnáze
v dobu jednu serdce jedno bádá:

Onatě to! zdychám šeptem lkavým,
Ona to! a v tomto mámení
líbám jej, s ním smlouvám se a bavím;

až pak zatím slunce záře zlatá
obraz v úkaz jasný promění,
jemuž slouží s Milkem andělčata.

326

O, vy drahé zbytky mého pádu,
kadeř zlatem ryzým protkaná,
hodná, aby byla zpívána
popem, neb tím, co pěl Iliádu;

slib mi za ni hvězdy rouna řádu,
dávej palác, berly Sultána,
nedal bych tě, stokrát zlíbaná
památko, ne za půl světa vládu:

Dokud tluče, derž jen serdec klíčem,
částkou krásy cvič je krásami
zhrdati a slibolomným chtíčem:

a když jednou prach můj větry schvějí,
ty tam zmizni mezi hvězdami,
kde se vlasy Berenice skvějí.

327

Najmilší pak jest mí ze zábavek
jméno dávat vlásku každému,
jednomu díím Zlatoš, druhému
Hedbávníček, Outloň, Krasihlávek;

Očitých jsem tomu, Žertohravek,
Květovoň dal název sedmému,
Krotipláč a Milhost jinému,
Sálorostek zas a Sorboslávek:

Dvanáctý mi sluje Množiželem,
ten jsem Stražislibem pokřestil,
Selzovabem, Libkem, Mukodělem;

tak jsem celou, nevím, či bych mořil,
či bych sebe více oštěstil,
z kadeře té rodinu si stvořil.

328

Táhni, kam tě hvězdy zovou, bratře!
Nastup mužně cestu života,
kde tě koli osud zamotá,
týž buď Bohu, sobě, pýše, chatře;

miluj vlast a horli ohněm spatře,
kde by pravdu polkla mrákota,
hlasem, kterým skály ztroskotá,
slovanství kaž hluché vůkol Tatře:

Mne nech zatím v hájích, po oudolí,
mezi zpěvy křovin sladkými
bloudícího s tichým serdce trudem;

i mně nebe osudilo rolí,
tu, bych válku s nádry vlastními
veda, Dunaj množil očí proudem.

329

Bratře, neslyš hlasu závistníka
k haně předků našich derzího,
i my máme z kmene vlastního
mužů, kterým sluší čest a díka;

kdo má nade Petra panovníka,
aneb Sába vůdce vyššího?
My jsme dali Uhrům Zríniho,
Němcům Husa, Vlachům Koperníka:

A sto jiných krev jsou z kreve naší,
ač pak my jsme sotvy zdělili
jejich jméno, soused částku blažší;

tak svět činí často jako děti,
do studnice, z níž se napili,
házajíce kamení a smeti.

330

Nechtěj zoufat, když se proti tobě,
bratře, šklebí závist terkavá,
kdo se, pravdu háje, obává,
ten jí škodí, nejsa věrným sobě;

pravda nezná ustoupiti zlobě,
kdo jí laje, ten ji zastává,
ke cti jsou jí slova rouhavá,
blud a šalba hlupců ku ozdobě:

Pravda jest co cedry na Libanu,
ti, jenž na ni dují větrové,
jen víc šíří vonnou její mannu:

jazyk její meč jest, nádra hory,
serdce mramor, ruky sloupové,
paty rokle k pošlapání vzdory.

331

Pouhý nehřích ještě k chrámu cnosti
nijakž nenáleží skvoucímu,
on jen peklu ujde žhoucímu,
ale v nebi nemá účastnosti;

tu cnost má i kámen, z lenivosti
též zle nečinívá bližnímu,
má-li ale proto k božímu
blížiti se trůnu práva dosti?

Člověk loupí, jestli nerozdává,
nemluví-li pravdu, zlořečí,
zločincem se nečiněním stává;

on jen tolik platí, kolik dělá,
když se tedy hnilost člověčí
cnosti bojí, proč je k hříchům smělá?

332

Do zlých časů, Bůh to z nebe vidí!
naše živobytí upadlo,
až se strašné jejich zercadlo
ruka očím odekrýti stydí;

zmatek točí krajin běh i lidí,
duch má závrat, srdce uvadlo,
ba, o, nové světa divadlo!
Sám už sebe rozum nenávidí:

Se svobodou válčí nesvoboda,
pravda sluje nyní neštěstí
a cnost ředne jako stará móda;

najhorší pak ta jest chyba věku,
že, ač cítí osten bolestí,
nemoc tají a smích činí z léku.

333

Sám sem někdy myslel, že už svému
losu vzdorovati nebudu,
ani odpor klásti osudu,
jenž můj národ tlačí, ohromnému:

svět se předce nehne kvůli tvému
asnad mámivému přeludu,
a kdo může říci bez studu:
Toto učiň! Bohu všemoudrému?

Než jak hada chraň se této hnilé
nízkých mudrolantů podušky
každý, kdo má srdce ušlechtilé;

Bůh, když běhu světa cíle značil,
neproměnil duše na služky,
ale právo dcer jim dáti ráčil.

334

Bratře, tobě nechci zamlučeti
v důvěrné to srdce prostotě,
že já mnoho jsem už v životě
pro svůj národ musel vyterpěti;

nechci však to nosit na paměti,
ani láti zlostné holotě,
aniž lituji v té trampotě
nejkrásnější věk můj strávivšeti;

životy dva dej mi, srdce volí
oba za Sláviu složití,
ale jedna věc mne velmi bolí:

Že jsme hlas jen v poušti volající,
že to lid náš nezná cítiti,
zotročilý jsa a nedbající.

335

Nejedenkrát věru tak se zdálo
mysli mé a srdci bolnému,
jak by ku otroctví věčnému
všechny Slavy nebe odhodlalo;

tak je duší samostatných málo,
tak se chladně mají ke svému,
tak se přilepují k cizému.
jak by vlastních sil jim chybovalo:

Najvíc pak to rozhořčuje žele,
že lid náš v tom manství ubohém
křížuje sám i své spasitele;

v zoufání jen to zve k víře nové,
kdo dá počet z toho před Bohem,
my, či naší zotročitelové? –

336

Kolikráté myslím o tom našem
národu a jeho velikosti,
ale na zlomky a drobnosti
rozervané zhoubným satanášem;

pod knížetem, carem, králem, bašem
žijícím, co kaluž, v temnosti,
veždy, duchem plným žalosti,
volám takto za Izaiášem:

„Rozmnožil si národ tento, Pane,
ale nezveličils' veselí!“
A vtom selza z oka mého kane;

nebo všeho světa zlořečenství
na velký se národ schumelí,
nepomkne-li dále člověčenství.

337

Stokráté sem mluvil, teď už křičím
k vám, rozkydaní Slavové!
Buďme celek a ne drobtové,
buďme aneb všecko, aneb ničím;

národem vás zovou holubičím,
než, ai, holuby jsou takové,
že milují hejno spolkové,
i vám tedy vlastnost tuto žičím:

Slavové, vy národ zlomkovitý!
síly sjednocené dělají,
než proud mělkne a schne roztočitý;

Slavové, vy národ mnohohlavý!
moudří horší smerti neznají,
než jest život hnilý, prázdný, tmavý.

338

Vítej, přišlá z dálky laštovičko,
v krajích těchto slunkem zjařených,
osad' zděné z hmotů míšených
nad mým oknem své zas obydlíčko;

ale pervé zleť sem na maličko,
rci mi běh svých letů zkušných,
zdaž i mně z těch břehů vzdálených
pověst neseš aneb znameníčko?

„I mne křidla tamo nesli chtivá,
abych div ten sama viděla,
jehož krásu celé ptactvo zpívá:

než, ach, blízkost smysly jala teskem,
poselství mi přátí nechtěla
čáka skutku převyšena bleskem.“

339

Veselosti písňě prozpěvujte,
sneste k věncům darů májových,
nač by hnila radost v okovích;
stojí ještě Tokaj, péče zujte!

Číše nebi k chvále napelňujte,
hovte oudům v stínech stromových
kde břeh mluví, aneb ve křovích
zpěv se ozve, serdcem čilým stůjte!

Dík jest, radost čistá, bohulibý,
nechte, bratří, oněch námitek,
že mé radě vlastní příklad chybí;

mne cit blaží, jestli skutek mizí,
na podíl se změnil užitek,
radost v radost nad radostí cizí.

340

Jako smutně lesní holub upí
po širokých vůkol dolinách,
když ho skrytý v nebe modřinách
jestřáb chvatem družky věrné zloupí;

na verch dubu najvyššího vstoupí,
volá při rozsedlých skalinách,
k hnízdu letí, anť ho v křovinách
k větší strasti zmámil ohlas tupý:

Tak já rovně opouštěný kvílím,
od Dunaje k pouštěm rozmařilým,
odtud běžím lkáti ku Tatrám;

ale darmo ztrátu vypátrám,
neb to mi snad, co mé srdce trátí,
ani sama Kaša nenavrátí.

341

Vítej, stokrát vítej, oblíbený
venkove můj s tvými Hornáky,
nevrátím se mezi měšťáky,
jen tvou krásou znovu narozený;

tu, kde škřivan oku neviděný
těší orače i pasáky,
neb smert družky slavík bez čáky
na rokytě pláče zavěšený:

Tu, kde stehlík červenohlavý se
v sadech volně toulá bezplotných,
píseň ve zpěv žlutých čížků míse;

tu chci, skrytý v háj a loubí révná,
okrát na tvých ňadrech čistotných,
přírodo, ty matko cnostivlévná.

342

O, ty, v kterém každodenně klekám,
chráme přirození důstojný!
Tebe ještě mám, i odbojný
i když osud ukročený čekám:

tu sám vůkol vzhůru, dolů tčkám,
strom mne v náruč přijme pokojný,
léky chystá kvítek opojný,
větrům lkání, selzy dělím řekám:

Ukojiv žel, v sladkých snách se žičím,
volnou na jediné návěští
světy tvořím myslí, světy ničím:

až mne, tváři vyjasnivše bledou,
sletlí těšitelé nebeští
z ráje opět do života vedou.

343

Život můj jest potok bez řečiště,
od těch časů, co jsem bez lásky,
květ jest bez vůně a obrázky
bez barvy a bez vod temeniště;

on jest slunce zimní, jenž se blyště
nehřeje zem ani procházky,
on jest pro rozpaky, otázky,
pochyby a bludy učiliště:

Jako Ovid na Dunajských březích
i já žijí v smutném vyhnanství,
v sočných těchto Gelů, Tráků mezích;

osud však mi, bohdá, v dobu skrovnou
vrátí, nejen Římu měšťanství,
než i Vlachy s jejich císařovnou.

344

Ach! kam ste se předce odebrali,
vy dva krásné roky mládenské,
v nichžto se dvě duše slavenské
tak, jak nikdy jiné, milovali;

kde jsme v zimě ve světnici hrali,
v létě v zahradě se Edenské,
večer v hudbě, v řeči vlastenské,
v malířství se ve dne cvičovali:

Kde hned v člunku po Sále jsme hlasně
pěli při slunečka západku,
hned zas všaké čítávali básně;

básně, jež má láska stokrát četla,
i pár, na čest Jí a památku,
přeložila a v ty Znělky vpletla.

345

Na Tě myslím, když tmy šeré hynou,
hory zlatnou jítrem řeřavým,
když se bledá, okem laskavým,
luna tichou směje za březinou;

Tě jen slyším, kde se jiná s jinou
vluna smlouvá šeptem žvatlavým,
kde se vetry dechem voňavým
z květné louky k zpěvům háje linou;

Tebe vidím, když svůj silnic prachem
příchod jeví poutník vzdálený,
kde mhla stráně v běhu kryje plachém;

s Tebou žiji, Tvůj jsem ještě celý,
ač nás rok už darmo prošený,
ač nás závist mnoha krajin dělí.

346

O, bych mohel tajmo na se vzíti
jelena noh rychlých podobu,
šel bych cvalem onu ozdobu
luk a hájů, řek a břehů zřítí:

pod zemí bych až k Ní volil jítí,
plul bych mořem v ryby způsobu,
až bych tam stál, změně osobu,
kde svým chodí květům vodu čřítí;

kýž se v orla, jenž se pod nebesa
šíře dále vznáší, obrátím,
tam bych letěl přes houšť, verchy, plesa;

ale nelzeť ještě osud hnouti,
blaze, že tam konám prozatím
v noci ve snách, ve dne v duchu pouti.

347

Stokrát činí, stokrát denně lomí
lichý se mnou Milek příměří,
nastojte! kdo lidem uvěří,
bohové-li budou bez svědomí;

vítěz divý prosbou opitomí,
lovec krotne padlou nad zvěří,
vládce blesků sám kde udeří,
tam hned deštěm škodnou střelu chromí:

Mne už roky jařmo hněte manské,
ohněm hořím, jako poledním
nevrou sluncem pouště afrikanské;

však mých slyšet vrah můj bolů nechce
ba čím více každým posledním
šípem blednu, tím se více chechce.

348

Labe, Visla, Volga ani Neva,
ni vlun tolik má břeh Dunaje,
všechněch sedem kopců Tokaje
hroznů více nepřináší réva;

v Krakonošcch zelin ani dřeva,
v Tatrách zlata více nezraje,
co mé oko, ztrátu pykaje,
každický selz večer navylévá:

není stezky, sluje, háje, skály,
není trávy v celém okolí,
jenž by rosy mé už nepoznali;

každý járek, ptáče, větev stinná,
naučené mým už hlaholí
nářkem slova: láska, osud. Mína.

349

Zbraně ztupiv, ostrá zlámav kopí,
nedošel jsem ještě pokoje,
osud přemoh, horší souboje
se sebou teď samo serdce tropí:

Jak kdy vlast se z cizích vpádů zchopí,
orač meče křiví v nástroje,
razem vzteklý, syny ozbroje,
lůno matky kreví, buřič, kropí:

Bolest ránu vždycky hlubší ryje,
čím víc krotím, dravá slabého
tím víc Hydra růži těla pije;

teď bych volně, kdyby byla možná,
k stínům hrobu vstoupil tmavého
bez Tebe však nelze, sestro zbožná!

350

Zdlouha lezou hoře mého kroky,
pozdě mne čas pout mých zbavuje,
už své dvakrát čerstvým věncuje
Karpát révím, co já chřadnu, boky;

mámí láska, v štěstí běží skoky,
pod neštěstím ledva putuje,
v blízkou pálí, v dálce sužuje,
smíchu chvílky, pláče čítá roky:

Dříve, tuším, slunce jasné svadne,
sněh se bílý bude černěti,
Dunaj vyschne, nežli žel můj zchladne;

moří láska, koho v léčku lapí:
avšak mám-li bolest terpěti,
volím takou, která pěkně trápí.

351

Příteli, tys' ušel k Tatrám zlatým,
chodíš po salašech, teplicech,
ryby na zábavných udicích,
zvěř a ptáky v horách lovíš zatím,

tam se divíš Kráskám pěkněšatým,
tu hráš při veselých láhvicích,
a já po budínských vinicích
selzy horké rozsypám a tratím.

Tebe těší stádo rychloskoké,
sklenný potok jdoucí přes pole,
ženci zpěvní, slunce velkooké;

celá země ještě se ti směje,
já pak sem už co pták na kole,
čím skůr odsud odletěti chtěje.

352

Spolkům ujda, v tichu bolest kořím,
buď se den, buď večer přiblížil,
v pouštích smutných, kde by nevyžil
barbar bludný, já si ráje tvořím;

avšak darmo oči vyschlé mořím,
bych sám sebe v selzách pohřížil,

ant' už roky jako ohnižil
v plameni tom s duší, s tělem hořím:

Čas by už byl míti uterpení
bohu tomu, který podpálil
dům a v popel obrátiti lení;

o, že jsem hned u počátku zticha
žháře oulismého nevzdálil,
teď bych rád, než pozdě honím bycha.

353

Onemocněl jsem byl, chřadlo tělo,
bolest zápolila v útrobě,
už jsem dopoly byl ve hrobě,
lékařství pak všecko neprospělo;

aby ještě ovlažení mělo
serdce v té a jazyk chorobě,
kapku tokajčiny ve mdlobě
posléz mi se okusiti chtělo:

Mám-li umřít, sem ten důraz dejte,
řeknu, ale v onu stříbernou
lyžici jej, co mám od Ní, lejte!

Sotvy že jsem drobet usta smočil,
takou moc má láska příšernou,
hned jsem zdravý z lože svého skočil.

354

Tam, kde Zemla v tísní ledu stoná,
kde sup těká z lesa do lesa,
tam, kde smutný, žehy donesa,
Chamsin helce lidí, květy, slona;

kde býk hvězdný a štír cestu koná,
tam, kde chaos končí nebesa,
kde drak černý točí koleasa,
na něž rozpial kosti Ixiona:

nikomu mil, od sta jiných bažen,
v chudobě či kmentem lesknoucí,
k trůnu, neb co otrok v jarmo tažen:

Tentýž budu! vlastním jedem hyna,
v ohni chladný, v mrazu horoucí,
cítě, mysle, mluvě nic, jen Mina.

355

Tam už se mnou přišlo, že se střehu
nejen spolků, než i samoty,
trápen všudy tvorem lichoty
vlastních očí z rána do noclehu;

hned Ji vidím jako Psychu v běhu
obletacím noh mých zámoty,
hned jak Nymfu, an Ji z jasnoty
Dunaje vlun družky vedou k břehu:

Hned Ji vidím jako Floru hráti
s kvítím, jenž se před Ní rozvilo,
hned jak Muzu při mém boku státi;

takto žiji, v onnom bludu tona,
jak by v celém světě nebylo
jiného nic, kromě já a Ona.

356

Ač už dnů mi smutné proplakaných
množství způsobila veliké
a sám osud světy toliké
verhol mezi serdce milovaných:

předce posud žije v nepřerovaných
svazcích bez proměny všeliké,
vždy se jako dítě zlozvyké
pěstují jen v ranách od Ní daných:

Ač můj život strastmi moří všemi,
sliby proměnivši v nálezy,
v Nebojši a v Daliborku zemi;

zkouška ta mne předce nepohnula,
ještě líbám onny řetězy,
ve které mne ruka Její vkula.

357

Krásná Češko v Plezni! i já zvátí
velkým Petrarku chci velkého,
nelze mi však toho slavného
muže na se přirovnání brátí;

nade jednou Laurou pěkně lkáti
v loktech druhé, to nic těžkého,
v řeči šťastného a vděčného
národu jest rozkoše básně psáti:

Já kde vtípem, tam i srdcem bývám,
jeho křídla soba zvolili
sladkou šalbu jen, já pravdu zpívám;

jeho Znělky nepodlehli času,
a mé se už dávno rozbili
o zdi Tater tverdých bez ohlasu.

358

Už se rovně udatnému reku
bráním lásce mečem dvosečným,
předce učinit mne bezpečným
posud nelze dálce ani věku;

pustil jsem se už i do outěku
světem širokým a zmatečným,
než jak Meander sám zpátečným
tokem veždy k zřídlu svému teku:

Ta všech krás i cností vychovanka
uřekla mne tak, že nesprostí
čarů těch mne žádná světa stránka;

ani nechci, nebo to by citu
vzalo pramen všehněch radostí,

ustám řeč a život mému bytu.

359

Verchy planí, moře pije do dna
čas a všecko změni posléze,
slunce hasí, hvězdy za meze
světa kryje, kde směs neourodná;

po sta bludech, předce vnesla svodná
loď tam do Itaky vítěze,
zbaven Prometheus řetěze,
v něžž ho krádež ukovala škodná;

snad čas i mé strasti léky chystá,
snad se i mně ještě zlatolistá
palma časem někdy zotaví;

aspoň jazyk lkáti unaví,
serdce nikdy, nebo láska čistá
nezná času, ani nezná místa.

360

Vůkol rokle vraždně čnící plují
půtku veda s moře vlunami,
Ty mi kyneš k sobě rukami,
než mrak větry, saně oheň dují;

doufám-zoufám, tonu, vynikuji,
už Tvé s mými plynou selzami,
ruku lapám, chtěje skalami
vzhůru, anť se v propast se mnou sují:

Pohrobte mne tedy, pohrobte mne,
živly krotší mého osudu,
pohrobte mne v hroby země temné;

úkaz mizí, v duši nechav smutek,
v němžto sotvy mysli nabudu,
zdání-li to bylo, či-li skutek?

361

Nechápal svět divy, jenž se dějí
v tajné Mesmerově stoličce,
onni ternou bázní mořící,
tito lají, jiní se mu smějí;

kýž se jednou přesvědčiti chtějí,
jak to snadno duši letící,
z prostranství a z času temnici
udělanou, nechat pod šlepějí:

Seč je srdce, proč ne dary hlavy?
Seč je láska, proč ne umění?
Seč je osud, proč ne lékař zdravý?

Mé už dávno, samo sebe ruše,
má už dávno, k svému trápení,
tělo jinde, jinde bydlí duše.

362

Předvčerem jsem, pravě když se tmělo,
slyšel strašnou píseň sovínu,
včera mne dlaň celou hodinu
sverběla, dnes v levém uchu znělo;

to se všecko státi nemuselo
mimo důležitou příčinu,
zajisté mi smutnou novinu
proroctví to zvěstovati chtělo:

Cože se Ji stalo, milý Bože!
Snad šla někam cestou dalekou,
či Ji nemoc uvalila v lože?

Či snad voda květnici Ji snesla?
Či Ji urazil kdos' nevděkou?
Či - než chraň mne nebe toho hesla!

363

Vichru jekem různá skrytě moutí
v mraku černém živly obloha,
zpěvců lesních čeled' ubohá
teskno v listném schránu hledá proutí;

oblak hněvný na zem hluché nutí
kázni plémě, snést je nemoha,
tu blesk, hromy, vluny, pro Boha!
koráb stroje proti zahynutí:

Utoulím se, vzdoru s bázní spáře,
pode lípu v poli stojící,
než tu úkaz množí hrůzu chmury;

duhu spatřím, na níž v bílém šláře
růžtkou kyne Mína sedící,
vystru po ní náruč - Ona zhůry:

364

„Znáš-li kraj ten, tu vlast Slávy věčné,
ráj všech krás a duchů palouky,
kde se cnost a láska za ruky
vedou, kráčí v záři ve slunečné?

Tam, kde větry vějí tichořečné,
palmy klenou stinné oblouky,
tam, kde z vonných myrtů souzvuky
v trudnou duši slavík lije vděčné?

Znáš-li kraj ten, kde tma s horkem zajde
bez ternů se růže červená
a svou jilmu každý břečtan najde?

Tam, kde mutné vyschnou časů řeky
kde choť, sestra jedno znamená,
tam jsem tvá a ty můj po vše věky.“

365

A co teď jsem viděl za zázraky,
sebrav duši lekem zmařenou,
neuzří se, pokud zelenou
hvězdu tuto hřejí slunce šlaky;

neb se zticha tenké zlatomraky
vůkol ní a vůkol rozklenou,
už jen clonu z Jejích ramenou,
tvář, šat vidno, pak vše miznou znaky;

jen vůz ještě a dvě herdličátek,
o něž Milek stužky ovinul,
zřítí posléz přes ten živlů zmatek;

schápám se a makám za Ní jdoucí,
než jen vůni, v níž se rozplynul,
zanechal ten obraz běloskvoucí.

366

Teď bych sobe křídel Dedalových
k letům nadvěterným vinšoval,
aniž bych se zkusit strachoval
s Phaëtonem stezek nebe nových:

z hvězdy k hvězdě bych sem na ohňových
s Eliášem koních putoval,
ode Hladoleta vesloval
na perutěch k slunci Blanchardových:

Až bych došel cíle svého jezdu,
kde byt zvolí v říšech blažených?
Kterou zažhne příchodem svým hvězdu?

Aneb jestli výše ještě vkročí,
kolik hvězd se nově stvořených
vůkol Ní, co vůkol slunce točí?

367

Tři dny smutné dávno tiše světím
s pláčem, s postem roku každého,
předně patnáctý den svatého
Víta v červnu, značný Serbska vzetím;

druhý, v kterém k Bílé hoře letím
v selzách, jest den října osmého,
desátý pak téhož samého
měsíce mi svátkem smutku třetím:

Totíž ten den, v němžto poraněný
padna z koně na zem zatoužil:
„Konec Polsku!“ Kościuszko ctěný:

k počtu těchto třech dnů černošatých
nyní se mi čtvrtý přidružil:
Odchod Její odsud na Všech svatých.

368

O, by z hvězd těch miloskvoucích sletěl
anjel jeden ke mně se zprávou,
zdali někdy ještě s laskavou
tváří na mne sklání dolů zřetel?

Ten by řekl, zda i v říši netěl
láska duši hřeje plesavou,
zda i tam ji písně zábavou
slavík a noc stříbrem kojí světěl?

Zda-li na mne myslí ještě časem
i tam, kde se Seraf pobožný
kráse Její plným diví hlasem?

Tudíž by slast i mé zdvihla týmě
k vám, o, kraje, kde perst všemožný
světy seje jako rolník símě.

369

Plyňte časy, o, plyň k oustí řeka
spíše věku mého mladého,
nezávid' mi zisku blahého,
který na mne v budoucnosti čeká;

život břímě, smert je tužbě vděka,
koj zem nízká srdce jiného,
mně at' se rok ve dne krátkého
dobu a den v okamžení stěká:

Mně cíl vetknul osud do výsosti,
avšak Ona vtiskla pečeti
v každý důvod věčné nesmrtnosti;

jen to chtěl bych ještě věděti,
zda, když Parka jednou vlákno přetne,
sám jen duch tam, či i srdce vzletne.

370

Zprostřed vlun se šumně nad Dunajem
směje ostroveček blažený,
jménem panny svaté křestěný,
o závod by mohel jíti s rájem;

houště křovin věnec pletou krajem,
v nichž si slavík zpívá nadšený,
podál Bakchus leží šálený,
milostky se procházejí hájem:

Eldorado, Tibur, Olymp jasný
netěšil tak svojích ctitelů,
jak mne blaží Patmos tento krásný:

zde se tytýž oku mému jeví
Ona v spolku Muz a Anjelů,
zde mi rány zpěv a selza leví.

371

Lampa bledne, oknem tichá leje
luna světlo v plné proměně,
stolík nechám, patřím zmateně,
lampa bledne a šum kýsi věje;

kyna rukou proti mně se chvěje
stín, co anjel s křídly na stěně:
Kdo to? ptám se z okna schýleně
původ stínu v zahrádce být mnějě:

Ticho v sadě, ticho v chyži bylo,
oko zase patří k úkazu,
potom blíže k němu přistoupilo;

omráčí mne strach, než opět zkrísí
radost velká z toho zárazu:
Kdo to, díím, ha, Ty si, Mino, Ty si? –

372

Od té doby, v kterou do mne vyšší
život zřením svým vdechnula,
duše vazby těla vyzula,
jsoucí Bohu nežli lidem bližší:

vnitřek můj i hluk je světa tišší,
země s kouzly svými usnula,
ba i láska láskou minula,
jako sluncem hasne hvězda nižší:

Pakli předce válku strojí zradný
Milek proti serdce tichosti,
činím jako Moskvan nepřevládny;

nepříteli svému ku posměchu,
abych ještě chránil volnosti,
hlavně házím na svou vlastní střechu.

373

Jedněm nemoc ukracuje léta,
druhé moří záští sokovo,
tyto nese meč a olovo,
hrom aneb jed smerti do teneta;

po těch bývá, když mor přijde, veta,
tyto zbojství dáví lotrovo,
jiné klidí rámě katovo,
a mně - láska snáší z toho světa;

opakujte žel můj zem i moře,
jiným slasti strojí pochlebné,
a mně láska činí bol a hoře;

polituj mne, nebes celý strope,
jiným stele lůžko svadebné,
a mně láska hrob a jámu kope!

374

Co je vertký měsíc u oblohy,
který jednak libě vychází,
jednak skrývá se a zachází,
hned tvář a hned ukazuje rohy;

to je klamný Milek mezi bohy,
i on bídné lidi zavází,
dnes se v ráji s námi prochází,
zítra šibal už se dává v nohy:

Než jak nedbá, komu slunce svítí
na měsíček s jeho světýlkem,
tak mé srdce ztrátu onnu cítí;

nebe, dary bera, lepší dává,
ke mně Apoll přišel za Milkem,
po Ladě mi zjevila se Sláva.

375

Často snad jen nářkem zniš a lkáním,
ty mé novostrunné varyto,
ač se, co v mých nádržích ukryto,
pilně jiným vytajiti chráním;

nebo srdce dlouhých roků dbáním
od ran starých není obmyto,
i když jizva mizí tudyto,
zas tam zniká s větším sužováním:

Kvěltež tedy hlaholové mladí,
byť svět i lál vaší žalobě,
co jsem ztratil, on mi nenahradí;

potom když Ji, zbaven všeho trudu,
v ohvězďené uzřím podobě,
slast a rozkoš věčně pěti budu.

376

Nejen každá láska jest už suchá
v tomto životě mi vymřelém,
ani čest mým není oučelem,
ani jmění k němu nepřislouchá;

ani rozkoš hne mne lektouchá,
ba cit sotva dělím s přítelem,
nebo kdo se jednou na vřelém
opálil, i na studeném douchá:

Žádnému už více nedůvěřím
šťěstí zemskému a naděje
pták mi cizým ozdoben jest peřím;

nestálé jsou světa koleje:
dnes-li zdvihnou na vyšinu slasti,
shřímají tě zítra do propasti.

377

Osamělý na života hladkém
chlumu stojím, kam, už nevěda,
vůkol nohou propast škaredá,
ani k předu, ani nelze zpátkem;

rozloučiv se s nízkým světa zmatkem,
včasně žlaby zvyků probředa,
teď se s nimi zpurné nehledá
serdec novým spřáteliti sňatkem:

Vytervám-li octnut v boje věčné
se sebou tu onde se světem,
na výsosti této nebezpečné?

Větrů vztek by k pádu mohel vesti,
ruka se však s vroucím podnětem
ještě jedné derží ratolesti.

378

Černá noc se nad mnou rozkřídčila,
losů hněvy ještě nekrotnou,
šíříc bouři, strachem těhotnou,
by mi všechny nebes hvězdy skryla:

Kde jest ruka, jenž by sprovedila
mne skrz cestu tuto mráкотnou,
jenž by v mého věku lichotnou
číši ještě nektar jednou lila?

O, Ty, kterou v tiché tužbě vzývám,
(zemské jméno Ti už nesluší)
dej moc, když boj v pokušení mívám:

snížíš-li Ty na mne zření krotká,
co mne potom více zasmuší,
aneb zlého v širém světě potká?

379

Nač pak já mám proti ukrutenství
losů řeči vesti válečné,
dělaje sám sobě zbytečné
nad milenky ztrátou protivenství?

Vždyť jen z obce Slavů v společenství
oslavenců přešla výtečné,
z časné Slávy vlétla do věčné,
ze Slavenství do blahoslavenství:

Dcera Slávy zemské malou změnou
v dceru nebeské se přezvala,
Slavena se stala Oslavenou;

a tak všudy jedna věc i jméno,
zde i tam táž matka zůstala,
a jen místo Slávy proměněno.

380

Ne, by zpěv můj, třebaš rozepnutá
bral by k nebi křídla orlice,
Tebe slavil, krásná světice,
od cherubů božích okleknutá;

Tvoje jméno hvězdoharfa dutá
hlásá na věčnosti hranice,
kde se do soustavných směsice
valí plesů, zvukem jeho tknutá;

písně moje nejsou ve sirobě
lásky této více písněmi,
jen ta prosba, nebešťanko, k Tobě:

Oroduj tam v onné Slávě věčné
za Slávie slávu na zemi
jako dítě za svou matku vděčné.

381

Lítost můžeš nade mnou sic míti
jako nad nešťastným junákem,
příteli! než proto chudákem
nechtěj ještě zvatí mne a mníti;

zajisté já v neštěstí lvem býti
volím nežli v štěstí slimákem,
třebas Bůh mne stvořil Slovákem
schopným živě svět i radost číti:

Ale ty, jenž tobě asnad chutné,
mně už všechny zemských kvasnice
rozkoší jsou vyčichlé a mutné;

ani není země ta vlast štěstí,
serdce jestiť jeho božnice,
po zemi co cizinec jen cestí.

382

Nepřebrané jest a nenabažné
štěstí to, nímž láska chlácholí,
hle, já paběrkuji na roli
posud její minulosti blažné;

hned mne těší onno Sálovlažné
v mysli obnovené oudolí,
hned hry, kratochvíle, nebo-li
rozmluvy a práce naše snažné;

stokráte jsem prošel už to pole
a vždy list neb kvítek nacházím,
nimiž hojím přítomnosti bole;

pro ten dlouhý krátké slasti zbytek
málo chybí, že už nesázím
rozpomínku v lásce nad uživek.

383

Včera, když den na obloze mladnul
a mne Dunaj těšil šedivý,
slyšte, povím příběh pravdivý,
list mi na břeh z nebe dolů padnul;

ještě vůní rajských krajů sladnul,
pečet byla obraz ohnivý,
písmo zlaté, papír sněživý,
obsah pak tímto v sobě vládnul:

„Pozdravení moje všechněm Slavům!
Zde vám odesílám tajemnost,
ku národní velikosti a právům:

zahyň pýcha, sobství, nedověra,
spoj vás všechny láska, vzájemnost;
s tím se dobře mějte! Slávy dcera.“

384

Ai, zde pode širým nebem tvoším,
Slávo! s podivem a s velebou,
jednou nade Tatrou stolebou,
druhou nohou nad Uralem stojím;

hvězdy plynou přede zrakem mojím,
zem jak hrudu vidím pod sebou,
skrytý přede nízkou pochlebou,
nedostupný nenávisti zbrojím:

Ani Milen nezbedný už svými
posvátné mé srdce mámiti
jablečkami nesmí těšínskými;

nebo dnes mne, zanechavši meze
ráje, sama přišla změnit
pomazáním vyšším v Slávy kněze.

385

Co z nás Slavů bude o sto roků?
Cože bude z celé Europy?
Slavský život, na vzor potopy,
rozšíří svých všudy meze kroků;

a ta, kterou měli za otroků
jen řeč křivé Němců pochopy,
ozývati se má pod stropy
paláců i v ustech samých soků:

Vědy slavským potekou též žlabem,
kroj, zvyk i zpěv lidu našeho
bude modným nad Seinou i Labem;

o, kým i já raděj v tu jsem dobu
narodil se panství slavského,
aneb potom vstanu ještě z hrobu!

386

Rád bych jsem já zemským tvojím, světe,
výhost kdykoli dal marnostem,
abych přešel k oněm radostem,
kde Ji nyní hvězdy spatřujete:

ale jedna pochyba mne hněte,
zdali, když tam budu za mostem,
Ona nepoletí k výsostem,
kde zas vyšší dokonalost kvete?

Ode stupně vše se k stupňům vznáší,
tak je slunce vyšších měsíců
podruh, jako měsíc země naší;

jestli i tam roky místo mají,
ach, snad ještě mnoho tisíců
smutných písní zpívati mi dají.

387

Dokud moje dny věk nedospělý
kytkami a věnci opletal,
jako ráj mi život prokvětal,
země se mi smála i svět celý;

ale teď, když Milek láskostřelý
všecku zbroj svou na mne vymetal,
a čas mladosti se rozlétal,
stojím jako vulkán vyhořelý:

V kterém plamen zhasnův jenom pruhu
nechal, požáry a požehy,
avšak i zde plaťme pravdě dluhy;

láska ta, co srdce moje mučí,
dává v těžkostech i odlehy
a sám kříž mne objímati učí.

388

Zařekol jsem se snad tisíckrát,
že už nebudu víc básniti,
a vy, Muzy, předce rušiti
zářek můj mne vždycky nabádáte:

poněvadž pak samy ostýcháte
ubohou se duši škádliti,
tedy žádosti své pelniti
snokradného Milka posíláte:

Onehdy jsem tak se s tímto pánkem
rozkmotřil, že v strachu kročeje
okřídľil a poradil se s Vaňkem;

ale darmo! bych všech zemí i vod
meze prošel, nic to prospěje,
nebo báseň jest můj celý život.

389

V tichu skrytém, kde ji nikdo nezná,
vůle ušlechtilá působí,
zřídlu čistému se podobí,
jenž svět blaží do jeskyně vlezna;

jeho vlahou tu se přelíbezná
duha, onde louka ozdobí,
ono plní hroznům nádobí,
v moři zmizí, díků nenalezna:

Nebudou snad i mé pominulé
darmo k hrobu kráčet šlépěje,
skutek bude, co teď jenom vůle;

byť pak v příštím jaře času dítek,
i jen jedna přešla krůpěje
mého žití v jiné duše kvítek.

390

Každý přítel mladosti mé vije
věnec radosti si kvítkový,
každý život vede takový,
že se šťastným, jak si žádal, čije;

ten má ženku, toho sláva kryje,
tomu poklad dopřán kovový,
jen mne potkal osud, jakový
člověk radše čítá nežli žije:

Celé moje zemské živobyť
jest jen ve dvě léta stísněno,
neb já mimo lásku neznám žití:

i tu však mi cena hořčí choutku,
ano, posavád už placeno
za dva roky štěstí, deset smutku.

391

Patří vůkol, jako žlutnou hole,
jak už hrubnou města, vesnice,
kde vál Zefyr, dují vichřice,
ticho, kde se smáli zpěvům pole;

bočan spojil, lepší kraje zvole,
s ušlým od nás sluncem letice,
kvítí z luk a listí z vinice
starý nese Dunaj s ledem dole:

Nedlouho však smutným bude hněten
rouchem pohled země blednoucí
přijde opět a vše zkrášlí květen;

mně už ale zašli jara sličná,
bez Ní bude celý budoucí
život můj jen jeseň ustavičná.

392

Blaze, kdo si jeden čistý, smělý
oučel místo mnohých představí,
v němž by jako v centru měňaví
pableskové všech dnů žití tleli;

a v něm myslí, cítí, žije celý,
v slasti, v selzách, v přízni, v bezpráví,
až se šťastně k němu doplaví,
byť i přes bouř, plamen, hrom a stěly:

Pevné vůli, tužbě ušlechtilé,
nerozdílné srdce žádosti,
rádo dává nebe dojít cíle;

ač pak i mně slova tato lhala,
z vítězství-li není radosti,
mužně padnout není menší chvála.

393

Pod', o, smerti těchto osíralých!
sprost' mne strastí těchto žaláře,
proč dlím ještě, klamu nezmaře?
Zem už nemá pro mne bytů stálých;

tam Ji uzřím v oněch jasných vzdálích,
kde Ji slaví jaro po jaře,
kde Ji hvězdy pějí žaltáře,
kde z ruk božích pije slastí kalich:

O, tu rozkoš! o, cit beze hlasu!
Když tam i já, aspoň zdaleka,
vzývat budu Její cnost a krásu;

bratří, komu dáno žítí snáze,
ten nech při mém hrobě počeká
a rce: Ten žil jen, by zemřel blaze!

394

Všecky za mnou neřesti se vlekou
jako chlapani za pstrým motýlem,
nejen Milek v rouchu nemilém,
vlast i národ trápí duši měkou;

od cizinců nad to dlouhověkou
křivdu snáším v serdci zmužilém,
i jáť jsem Hus, jen s tím rozdílem,
že mne Němci deset let už pekou!

Avšak nedbám, mučte, palte, pecte;
jenom popel můj ne do Rénu,
ale raděj do Dunaje vmecte!

Aby s řekou až tam rozpovodnil
k Serbů se a Rusů plemenu
a zem slavskou k rozkvetnutí zplodnil.

395

Vyříd' ještě, Milku, rychlopatý,
to, oč prosím tebe serděčně,
dříve nežli nechám konečně
zem a hrob mne skryje černošatý;

zanes totiž tento poklad svatý
do Muzeum v Praze bezpečně:
Růži malovanou společně,
rusou kadeř a pak persten zlatý;

a tam polož tyto dary vážné
do obzvláštní někde příhradky
maje oko nade nimi strážné;

potomkům ať nápis bez nádhery
jen to oznamuje: Památky
tyto tři jsou ode Slávy dcery.

396

Pod lipou mne anjel kolébával,
dokud jsem byl malé děťátko,
pod ní jsem, o sladká památko!
v chlapectví se najraději hrával;

pod lipou jsem zřel i milovával
nejkrásnější Slávy děvčátko,
pod ní jsem se s láskou, na krátko
tervající, smutně rozžehnával:

Pod lipou mi Muzy lyru dali,
z jejích větví Znělky ve vzoru
listí na mé lůno peršivali;

pod lipkou mne také pochovejte,
aneb na hrob, místo mramoru,
slavostrom ten zasaditi dejte.

397

Už se s tebou, Muzo, rozžehnávám,
spolkyně mých zpěvů truchlivých,
už ti lyru z rukou loučivých
vracím a dík za tvou půjčku vzdávám;

co jsem začal, sice neskonávám,
plamen hoří v persích ohnivých,
aniž časů více příznivých
k ukojení jeho očekávám:

Skrý však ty svou uselzenou roušku,
já chci dále tvrdou potřebu,
já chci sám už nesti nebe zkoušku;

zpusť jen berzo struny stroje svého
ještě níže k mému pohřbu,
pak jej polož na verch hrobu mého.

398

Nenemilý někdy Muzám zpěvným
žil jsem básníř mladost bývalou,
nyní mlučí lyra s písťalou,
hřebem k stěně přivěšená pevným;

stydí se už lásky hlasem zjevným,
aneb krásy zníti pochvalou,
a vždy víc i strunu ostalou
život perstem doterhává hněvným:

Komu svět a lehká přeje Hebe,
nechat růžemi se ověncí,
lilie mně usoudilo nebe;

ty, co kráčíš zpěvnějšími kraji,
proměň nástroj po hře mládenčí
v harfu a ved' z Pindu na Sinai.

399

Šťastnou tedy cestu, básně, jdouce
neste pozdravení Slavianům
všechněm vůkol, zvláště Tatranům,
a pak Čechům, jejich dcerky jsouce;

přijdete-li k hoře nebo k louce
k hloží nebo k vonným břechtanům
do vsi aneb k soudným měšťanům,
stojte, o svém pánu toto řkouce:

Jestli co se podařilo jemu,
hanba vždycky hnětla útrobu,
jak to skrovné k cíli takovému;

jestli padnul, vyzná bez oužasu
padnul, avšak rovně Jákobu,
s anjelem se pustiv do zápasu.

Zpěv IV. Lethe

400

Abys' věděl, co zde na výsostech
dělám vzatá z počtu žitelů,
v jakovém se spolku přátelů
nacházím a při jakových hostech;

v kterém místě, v jakých blaženostech,
kdo tu z věrných Slávy ctitelů?
To chci větrokřídlych anjelů
psáti Tobě po příležitostech:

Dám i o tom zprávu tobě zhůry,
komu místo zde už slíbeno,
komu věnec pletou nebes kůry?

Stoupím také i tam na čas krátký,
kde se mučí onno plemeno
zlosynů a zrádců milé matky.

401

Především, znám, toužíš, abych spíše
o tom poučila jasně tě,
kde jest onno místo ve světě,
o němž tobě péro moje píše?

V Siriusi, v kuřátkách, či výše,
v mléčné cestě, či-li v kometě,
ve slunci-li jest, či v planetě
nebeská ta věčné Slávy říše?

Nikde není v těchto: nebo spona
všechných obloh a těl hvězdových,
slunce všech sluncí jesti' ona;

vůkol ní jdou, buď dána víra,
miliony soustav světových,
leží totiž v středku Všehomíra.

402

Na hranicích Nebeslavská teče
řeka Lethe čili Zábuda,
jejíž pitím, čudo nad čuda!
všecka mizí zemnatost i péče;

každý stín z ní nade břehem kleče
píje, a ai, časná nerůda,
bolest, zármutek i ostuda
na věky se z příchozníků zvléče:

Proto, jako ze stromův když v lese
listí na zem padá v jeseni,
duchů slavských množství sem se nese;

aby křivky pozapomínali,
zvláště ta, co jejich plemeni
Maďaři a Němci činívali.

403

Nad bránami nebe stříbrnými
průčelí se bílé zdvihuje,
kde se nápis tento spatřuje
literami psaný kyrilskými:

„Tuto Sláva se ctiteli svými,
dcerami a syny trůnuje,
tu ples, radost, rozkoš věkuje
s odměnami za cnost nebeskými;

podťež sem, vy milé moje děti,
věrné vlastí, řeči, národu,
světozvučné chvalozpěvy pěti;

požívejte milovanou draze
Slávu a v ní slast i svobodu,
přebłaze vám třikrát, blaze! blaze!“

404

V středku nebe stojí zpodepřená
Matka Sláva zlaté o trůny,
bleskem čtverokmenné koruny,
hvězdotkaným rouchem ozdobená;

u noh jejích leží rozprostřená
síla krajin jako čalouny,
pravá berlou, levá peruny,
důstojenstvím tvář jí ozbrojená:

Vysoko pak postavou a čelem
tak se vznáší tato bohyně,
po nebi že obnáší zrak celém;

rozkoš sladkou šťastné cítíc matky
v té své dcer a synů rodině,
již zde vůkol rozhostila v řádky.

405

Okoslepný oblak, jenž ji slonil,
odchvěl anjel vůdce ohebně,
pak zde nechal mne a služebně
při odchodu koleno své sklonil;

můj zrak selzy tiché slasti ronil,
ona shlédne na mne tužebně,
an hlas přívětivý volebně
z mateřských ust jejích takto zvonil:

Vítej, dcerko, v království mém, vítej!
Pod' a dříve každou ulici,
louku i háj nebe toho slítej;

a co uzříš, přátelům svým maluj,
potom pak se na mou pravici
posad' zde a spolu se mnou kraluj.

406

Blízko trůnu svatá Slávě stojí
lípa zelená a vysoká,
i tak pěkná, i tak široká
jak ta, co nás svazkem lásky pojí;

čistý med z ní, jehož sladkost kojí
hlad i žízeň, hojně vymoká,
po nebi jej řeka roztoká
celém nese plynulostí svojí;

vůkol ní pak všudy po stebelných
kvítečkách a listech včeličky
obletují v rojích nesčíselných;

jsou to prej zde tímto pod obrazem
Slavů těch a Slávek dušičky
budoucích, co přijít mají na zem.

407

V pervém místě slavských nebešťanů
kvetou svatí v světle blýskavém,
tu jest Nestor s českým Václavem,
Lazar s tím, co zabit od Prušanů;

Nevský, Gljeb a Boris Rosianů,
polský Kazmir serbským se Savem,
všickni jako bratří v laskavém
plápolají stínu rajských stanů:

Stanislav se těší v Nepomuku,
Boleslav si s Husem třímají,
Uroš spolu s Vladimírem ruku;

hlavy ctí jím věnec hvězdovatý,
ústa zvučným hlasem zpívají:
Hallelujah, svatý, svatý, svatý!

408

Rovně tak se s oslavenou hlavou
světice všech kmenů míšejí,
jenž hned v sousedství tu bydlejí:
ruská Olga s polskou Bronislavou;

Andělina serbská s Přibyslavou,
Milica pak s Mladou sedějí,
jako sestry sobě hovějí,
líbají se s upřímností pravou;

při nich ještě Ludmila a Petka,
potom jako děvky služebné
Vanda, Kaša, Libuša i Tetka;

jedny „Sláva na výsostech“ pějí,
z jiných ust zas slova velebné
„Gospodine, pomiluj ny“ znějí.

409

Ze samých hlav anjelských se složí
nyní oltář zde, zbor prelatův
vůkol něho, nádob, ornatův
a knih svatých množství u podnoží,

před ním koná slavné služby boží
bradatých dvě Slavo-Dalmatův,
jeden skví se bleskem šarlatův,
druhého čest biblí v rukách množí:

Ten byl papež v Římě, jméno mu je
Čtvrtý Jan, a tento Stridonský
Jeronym, zde svatojmenec, sluje;

k tomuto jsem zvláštní díkou jata,
nebo v Glagolitův slavonský
překládal on jazyk Písma svatá.

410

Avšak ještě jiní také jsou tu
svatí, a to v houfích ve množných,
v Bohuslavicech těch pobožných
v blaženosti věčné bez zármutu;

zvláště z té, co podlehla bíd prutu,
Církve českých bratrů nábožných,
jménem různých cnostmi totožných
ve Fulněku, v Lešně, v Herenhutu;

Jednoty té už jsem v zemském stavu
čistou prostotu a nevinu
libovala v učení i mravu;

vyjmouc jednu pannu rodu ctného,
snářku Poniatowskou Kristinu,
třebas byla žáčkou Komenského.

411

Svaté muže ty a tyto ženské
hůrka nevysoká dělila,
vyhlídka z ní radost činila
na ty svazky vůkol společenské;

na kopci jsem jejím všeslavenské
apoštoly státi spatřila,
zvláště Methoda a Cyrila,
oba bratry thessalonicenské:

Potom Amand byl zde, Vicel, Bruno,
Dobravka, Duch, Anna carice,
kteří vedli lid náš Pánu v lůno;

ještě jeden v jejich řád se stavěl,
ale skrytý v blesku velice,
zdálo se však, jak by sám byl Pavel.

412

V pravé této Svatohory straně
leží utěšená pustinka,
tu ční skála a v ní jeskyňka,
kde muž bydlí, v modlitbách se klaně;

Ivana to, toho sverchovaně
starého, jest slavná svatyňka,
jehož přítelka i kuchyňka
čternácte let v Čechách byla laně:

Nemiluji sice v náboženství
onnu přepiatost a choulivost,
která snadno vede ku třeštěnství;

k tomuto však pronikla mne čistá
pustevníku z Chorvat uctivost,
že trůn radše nechal, nežli Krista.

413

Pověděvši: Ať se dobře máte!
tomuto zde svatých výběrku,
hodím na hůrku tu k závěrku
běžné oko ještě jedenkrátě;

a ai, pod ní vůkol padesáte
vozů s koňmi bylo ve šperku,
vnebevemklý Otto z Bamberku
volal z nich: Proč tu mi státi dáte?

Na těch vozech byli zlatohlavy,
sukna, šaty, jídla, peníze,
nimiž křestil pomořanské Slavy;

pročež onen blahozvěstů spolek
v studu od něho se odcize,
nechal jenom hory té mu dolek.

414

V kraji čtvrtém vidno na zelených
loukách státi muže udatné,
vítěze a reky obratné,
palmy mají v rukách nezhrožených;

kochají se v písních utěšených,
znících skutky jejich pamatné,
jasným zvukem trouby pozlatné,
pronikavě tytýž sprovázených;

Uprostřed nich stojí jako Křivan
v lůnu sněhohlavých Karpatů,
Kościuszko, Jaroslav a Ivan;

Žižka, Dušan, Želislav a Chrobry,
Svarun, Suvarov, pět Chorvatů,
Niklot a pak jiných počet dobrý.

415

S těchou když se oči mé tu pásli
na tom, čím se každý oslavil,
Vítězoslav ten mne pozdravil,
před nimž Uhři tak se často třásli;

Slováci by snad už byli zhasli,
než on zmnožil je a zotavil,
když roj oněch k Tatrám přepravil
Čechů, jenž se nikdy neužasli:

A tím kmen váš ke zrůstu a květu
zkřísil ratolestmi čerstvými,
totiž Jiskra, válčiv za Alžbětu;

že pak vhostil i v ten pěkný koutek,
kdes' ty zrozen, on se se svými,
snad si i ty štěpu toho proutek? –

416

Potom otec Bogdan Jug tu čestmi
všemi ozdobený mnou byl zřen,
se syny jak valný stromu kmen
s devíti se stroucí ratolestmi;

národu i víry zhoubce, pěstmi
jejich, Turek, dlouho bit a třen,
až pak u Kosova v jeden den
všickni padli s meči pod bolestmi;

celým tím jich jména znějí rájkem:
Voin, Milko, Marko, Veselin,
Lubdrag, Radmil, Stojan, Božko s Vlajkem;

rodinu tu svazek utěšený
spojuje a kráší ze zelin
věčnokvětých strojně upletený.

417

Hřebtem k tomu zboru obrácený
byl muž pohádkový na straně,
a ač iesk se svítil od zbraně,
předce tmou a mhlou byl ochmuřeny;

pohled měl tak do hvězd zahloubený,
že stál, ani nám se neklaně,
jak by o celého podmaně
světa v mysli plán kul rozšířený:

Velectěná matko! starožitnost,
jména, čin znám jiných reků všech,
ale kdo jest tato tajná bytnost?

„Valdstein jménem německým on sluje,
velký voják, ale malý Čech,
proto i zde jenom cizincuje.“

418

Předce tento zbor stín jeden špatil
s tulichem tu ještě krevavým,
Miloš Obilič, co nepravým
vlastenectvím Amurata zkatil;

nevím, jak se šálenec ten sbratil
s vítězů těch spolkem leskavým,
já zřím okem na něj meravým,
ihned coufnul a kamsi se ztratil:

Sláva nechce míti zabijáků
lestných, jak Corday Charlota,
ani Scaevol, Sandů, Ravailaků;

národ náš ať na cnosti jen stojí,
lépe nebýti, než života
a cti hledat s nešlechtnou zbrojí.

419

Hnedky odtud výhled se mi tvořil
oslavenců místo na páté,
kde jsem našla onny zajaté,
jež až k smrti Alexander mořil;

ne ten, před nímž celý svět se kořil,
než to Římanisko drasnaté,
jenž byl vůdcem vojny začaté,
když si berlou císař Mauric dvořil:

Hladihlavá ruka matky sladce
kochá se tu v nich, že raději
mřeli, než by někdo z nich byl zrádce;

všecko nad tím radost cítí živou
a kůr zpěváků sám hlasněji
chválí jejich věrnost mlučenlivou.

420

V šestém oněch oslavenci řadě
uzřela jsem ženy herdinské,
za čest aneb dobro krajinské
mřevší rovné mužům pohromadě;

tu jsou mužské vzdorující vládě
smělé bojovnice Děvinské,
Marula, to děvče slovinské,
s těmi, které padli v Carigradě:

Tuga, Buga a tři Taboritky,
jejichž na Vítkově obrazy
nalezeny mezi mužů zbytky;

potom Polky z verkočů co svojích
pletli u Trembovle provazy,
bránivše hrad ve zmužilých bojích.

421

Přijížděla ještě na koníku
amazonka sem i s komornou,
majíc, jako Ulan, prapornou
korouhvičkou ozdobenou píku;

ale sotvy byla při hájiku,
uzřím skočit vrátanou švitornou,
ana rytířku tu výbornou
odpravila zpátkem po chodníku:

Nepochopno! však to z polské Litvy,
řeknu, Platerka jest hraběnka
a jde právě z ukrutné sem bitvy;

hej, dí, než tu v záhubném šla klusu
sestra proti bratru, Slavenka
proti Slavu, Polka proti Rusu.

422

Sedmý palác muže obsahoval
pozbavené žití bez viny,
anť je barbar z cuzé končiny
jak vlk jehně tiché zamordoval;

mučennický věnec ozdoboval
jejich oslavené mertviny,
tu Bož, Antů král, jež se syny
Vinithar byl gothský ukřižoval;

Mezamír pak, jemuž smert jest dána
jako vyslancovi ohavně
proti právům lidstva od Chagána;

Laborca a kníže Nitry Sobor,
oba zavraždění bezepřávně,
a i jiných nevinníků obor.

423

Co se osmé společnosti týče,
tu lid kratochvílí básnický:
Bojan Lumíra a Lomnický
vítá jako bratra Gunduliče;

usmívá se Záboj na Kačiče,
k Závišovi kráčí Krasický,
Deržavina Wežyk, Mušický
ozdobuje věncem Woroniče:

Lomonosov mluví s Kochanowským,
se Streycem se baví Hruškovič,
Holý, Vodník, Zdirad se Žukovským;

vůkol nich se i pleť krásná vine:
Družbacka a Anna Božkovič,
Dobromila, Bunina i jiné.

424

Právě když se úcta tuto d'ála,
hlásá Apollova kanclířka
Mudřena, že ještě básnířka
jedna na chrám uměn zaklopala;

Pešťanka přej že jest, povídala,
Serbkyně, a ač jen krajčírka,
já šla v oustřety až na dvířka,
po pleci pak jí jsem potepkala:

Možno-li? O, vítejte! Vy z Peště?
Copak slyšno tam těch na stranách?
Znáte-li - či žije - zdrav-li ještě?

Ovšem! řekla hezká nevěstička
tato, davši mi svůj almanach,
Já jsem Julka Radivojevička.

425

Ale řeč mi téměř oněměla,
když tu státi nejen sedláka,
než i pastýře a žebráka
v počtu těchto básnířů jsem zřela;

co pak jejich přirozená pěla
Muza, lepší to než mudráka
verše mnohého a chvastáka,
jemuž hlava školou zjalověla:

Perví dva z Čech mají původ spolný,
rolník Vavák, rychtář v Milčicech,
druhý ovčák v Krátonohách, Volný;

třetí zpěvák vznešený a lepší
byl Serb, rozen v Bosny hranicech,
Filip Sljepac, ubohý a slepý.

426

Usadiv nás tedy na koberci
zeleném tu kolem dokola
Apoll, hru a závod provolá,
ihned vyšli šermíři a herci;

byliť kvítím, vavřínem a pérci
ozdobeni jako Dodola,
kdopak, myslím sobě, odolá
přízvučníci či-li časoměrci?

O vítězství dlouho bojováno,
naposledy celou básnickou
společností rozsudek mne dáno;

těžký ouřad! co já učinila?
Romantickou jsem i antickou
stránku věncem smířlivosti ctíla.

427

Líbilo se mi tu, proto cestil
duch můj po tom chlumci tam a sem,
a s tím slavských uměň zápasem
za dlouhý čas rozkošně se pěstil;

vtom zřím hocha, an si právě klestil
přes myrty sem chodník Parnasem,
novým ruských písni Ohlasem
sladce nástroj v ruce jeho chřestil:

Ihned zpěvem ochlácholená tím
šla jsem jinochovi v oustřety,
pak s ním spolu tam se zase vrátím;

sotvy že sme přišli před mistrovský
spolek ten, už sláno pro květy
a zbor celý volal: Čelakovský!

428

Hle, hle matko! ti tam na zem padnou,
onen ptáček na dvou větvičkách,
a ten muž tu na dvou stoličkách
sedící: o, chyt' je rukou vládnou!

Nebo oba píseň dosti skladnou
pějí na lyže i husličkách,
a já v radostech i v pracičkách
nenávidím různost nepořádnou:

„Nech je, toť jsou obojživelníci,
Schneider Němec a Čech Svoboda,
ve dvou řečech rovně veršující;

nemilujit', pravda, dvojjazyčnost,
avšak dána jim tu hospoda
aspoň pro žert nám a pro rozličnost.“

429

Z výšky té jsme jednomu se divu
na dolině ještě dívali,
tátoše tam s jezdcem zbadali
bredoucího jsme sem přes kopřivu;

když pak přišel pod Parnaskou nivu,
všickni jsme se hlasně zasmáli,
Maďaři jej za chvost tahali,
Serbové pak za uši a hřivu:

„Náš je! - ba náš Vitkovič!“ tak obě
stránky vadili se v povyku,
chtěvši každá přivlastnit jej sobě;

smilujme se, nechme Maďarovi –
dím já - almužnu tu, oslíku
podobnější nežli Pegasovi!

430

Široko teď otevřete bránu,
zvolám, Helikonu strážcové!
Dva sem najmilší mi zpěvcové
přicházejí z Rus a od Balkánu;

sladkoť býti cítěnu a znánu,
a hle, tito noví hostové
jsou mé školy zdární žakové,
milující celost víc než stranu:

Chomjakove! Utěšenoviči!
přijmíte ten triumf od Slávy,
za Jeku ty, ty zpěv za Orličí;

zpěv váš obou celým nebem hýbal,
řeřavěl ním strop i podstavy,
jak by hvězdy žhoucí Vesuv líbal.

431

Hora dále s vyšším stojí čelem
než chlum Tlusté nade Mažárnou,
ozdobená krásnou hvězdárnou,
Koperník jest jejím ředitelem;

zásobu tu zřiti v lesku skvělém
nástrojů, jenž nikdy nestárnou,
družinu též jeho přešvárnou
jmenující svým jej učitelem:

Ptolemäus, Certes, Newton, Tycho
i sám Heršel k jeho oltáři
přinášejí obět pocty ticho;

a co jmen té nauky má pole,
národů všech jiných hvězdáři
učenci jsou v této jeho škole.

432

V ouboči té hory v moch jsem klesla
neb zde vedli hry a obchody
slavští zpytatelé přírody,
za vůdce si vyvolivše Presla;

ten muž se mi líbil tak, že nesla
ke cti jemu jsem a na hody
květy, zrostliny a jahody
v košíku, co vděčnosti mé hesla:

Přišel k nám i Zalužanský, hodný
děd ten Linéovy soustavy,
i náš Franklin Diviš hromovodný;

Stojkovič a Chladný siloskumec,
Petian Slovák, čině přípravy
ptakoslovné, též má svůj tu chlumec.

433

V desátém, ač, pravda, ještě malém,
avšak dosti pěkném kostelci,
přebývají slavští umělci,
Method malíř jest jich spolku králem;

mezi nimi obletují valem
krásní hned sem, hned tam andělci,
aby podnět dali nesmělci,
libost měli v mistru dokonalém:

Schiavone tu v malbě před Kupeckým,
s Losenkem se Škreta raduje,
Krainec Janša, Kadlík s Chodowieckým;

Tomáška má hudba, Myslivečka,
Kozlovský zas v řezbě horuje,
Dunajský též není bez věnečka.

434

Při umělcech, kteří ve chudobě
museli dny zemské trávit,
svět pak tepru je slaviti

počal, když už v temném byli hrobě;

Moravana jménem Osolsobě
z Holomouce musím zmíniti,
jemuž v Pešti hladem umřítí
Maďaři jsou dali v loňské době:

A když zemřel, o, té lidské šalby!
schvalovali celým krajinám
jeho krásné dějopisné malby;

proto radí odtudto všem Slavům,
aby vlastem svým, ne cizínám
sloužili, snad rovným ujdou davům.

435

Nevím, co tvé srdce na to poví,
že jsem kostel ten i maličkou
ozdobiti dala kapličkou,
svěřivši ji snažně dozorcovi;

v ní se Skřítkům mladosti tvé hoví,
v ní jsou naše barvy s truhličkou,
malby, zvláště Vděčnost s Písničkou:
Hanusovi to a Viererovi!

Těmto nikdy nezapomenutým
učitelům tvojim v malířství
i já úctu vzdávám citem hnutým;

oni tiché krasoumy vplyvem
okrášlili lásku, básnířství,
celý život nám, co božským divem.

436

Mecenáše slavské třída jiná
obsahuje zlatým pod krovem,
ve věnci jsou všickni bobkovém:
Karel, Rudolf, Peter, Katarina;

potom blízko těchto Žerotína

uzřela jsem v háji myrtovém,
při něm Rumjancova s Šiškovem,
Jablonovského a Potemkina;

znějí zde i jména Ossolinských,
Kolovratů, Milošů a Kynských,
jako podpor slavských národů;

i víc knížat, hrabat, vojvodů,
jejichž ale skromné jméno tuto
raděj nebud' ani zpomenuto.

437

Jednoho však s jeho velkým činem,
vlastenectvím, sebezapřením,
nelze pominouti mlučením,
Slavorus je, sluje Konstantinem;

setníky dva chránil před záhynem
na svá ramena je vložením,
ač mu plamen hrozil zničením,
ač byl carským dědicem a synem!

A co větší znak jest jeho cností,
korunu půl světa mladšímu
bratrovi dal s velikodušností;

sama Sláva čin ten obdivuje,
proto korunu i krásný mu
na odměnu trůn zde připravuje.

438

I brat jeho, ten co udaremnil
zhoubné Korsikána zámachy,
vojska jeho pudil v rozplachy,
Paříž pyšnou bleskem Slávy ztemnil;

navrátiv se život opříjemnil
uměním a nauk zápachy,
zkřísil oplakané Polachy,
náboženstvím staré mravy zjemnil:

Ministra pak zřídil osvícení,
pervý příklad v lidstva dějinách,
jemuž ještě podobného není;

Alexander jest ta Slávy perla,
do jehož ruk v zemských krajinách
dána ruská světovládná berla.

439

Nad oba však hučné dělostřelství,
strojná hudba, plynní zpěvové,
ctějí toho skutky bobkové,
jak i moudrost v krajin ředitelství;

jenž ta slova smutném při poselství
řeknul: Slyšte, milí Rusové,
Poláci jsou naši bratrové,
neslušno k nim míti nepřítelství!

Žádnému snad Slávy náměstníku
tolik národnosti nevyšlo
ještě z ust, co tomu panovníku;

jak by i nám uklonu zde naši
vzdáti na um bylo nepřišlo
gosударu tomu Mikuláši?

440

Matka má a cesty tovaryška
teď mi laskavou svou pravicí
ukázala obraz visící
v této síni, pod nimž byla knížka;

zanášel se cele na Františka
tváří, korunou i berlicí,
ač jej, krásu barev hájící,
kryla tenká závojová mřížka:

Titul knihy mne v tom zdání silil,
Slovník Stulliho to slavského,

na nějž mocnář ten svou štědrost vylil;

vtom zpěv: „Bože, zachovej nám krále
Františka co otce dobrého!“
zpíván tu byl k jeho cti a chvále.

441

Před tím krovem mramorová socha
stojí celá v římském oděvu,
ale dosti bylo na jevu,
že to slavská tvář, jen skrytá trocha;

co to medle za muže či hochu
jest? já myslím v tichém ousměvu,
a že bez slasti a bez zpěvu
byl, já jsem jej měla za lenocha:

I bylť ovšem to pro národ vlastní,
ač se slavským jménem nazýval
a trůn dali losové mu šťastní;

neb se nápis očím zpytatelky
tento na podstavci odkrýval:
Upravda neb Justinian Velký.

442

Okruh sochy té blesk stolic krásil,
na nichž zákonův a právnictví
mistrové, zde vede přednictví
Slav a císař, Makedonský Basil;

Repkov pak, co Sasům práva hlásil,
ukradším nám slavské dědictví,
Čacki, polského syn šlechtictví,
Všeherd, co práv dráhu v Čechách razil.

Najmladši, však znatel všeho Slavstva,
jestiť Maciejowski, našeho,
co psal polsky Dzieje Prawodawstwa;

ale ještě čeká muže Sláva,

jenž by národu tak velkého
nejen psal, než uskutečnil, práva.

443

Sotva víru svým jsem očím dala,
když jsem mezi touto rodinou
Arcislavů též i s Christinou
královnou se švédskou uhlídala:

Proč a jak ta zde jest? jsem se ptala,
a tu zeptanci mi pokynou:
Pro list onen, který latinou
Sobieskému, zhoupci Turkův psala:

Ona sama ze všech panovníků
byla, která naše zásluhy
uznala i dluh jim vzdala díků;

proto jest co slavských ctitelkyně
cností, na příklad pak pro druhy,
ode Slávy zvána ku hostině.

444

Odtud vedla za potůček branka,
kterou květná kryla osnova,
a tu k vítání nás hotová
stála zase nová pomazanka;

já k ní česky, nebo zářečanka
tato byla česká králová,
rodem Francouzka a Karlova
manželka, jíž jméno bylo Blanka:

Ale ona česky neuměla,
nechtěvši se v Praze učití,
i když k tomu učitelky měla;

pročež nejen musela se, mazna
ta, zde s Němkyňkami hanbiti
svými, než i nebe býti prázna.

445

Případ tento skončený tak špatně
ledva ještě námi pomíjen,
ai, hle jiný zase rozvíjen,
jenž tu bolest nahradil nám platně;

Polské králce názdravek tu statně,
její krajance, byl připíjen,
Maří Kazimíře d' Arquiien,
mluvící řeč polskou delikátně:

Manželkať to byla toho Jana,
nímžto někdy církev křesťanská
z tureckého jařma vysekána;

a ač tytýž zvyky měla divné
tato Francouzkyňe dvořanská,
předce Slávě v ničem neprotivné.

446

Kopa máku! Což to? V měkké trávě
blízko štěbetavé studničky
vidím čtyři slavské ženičky
ráčiti se při nebeské kávě;

obrus, šálky, cukřinka, ba právě
ze zlata jsou i ty konvičky;
„Obradujte i nás vdovičky
návštěvou svou!“ řeknou mně a Slávě;

Češky dvě, dvě Slovenky to byli,
které, k hanbě mužům, tisíce
na knihy a národ poručili;

Steyrová a Kavkovna, z Čech obě,
Bezekovská z Banské Bystřice,
Hvizdáčka pak z Peště známá tobě.

447

Ale zde byl také při hvězdnatých
dobrodincích těch stín knězovský,
jenž i tento spolek otcovský,
i mne rmoutil v radostech mých svatých;

sice z mužů na slovo byl vzatých
a slul Institoris Mošovský,
Slavům však, měv poklad kresovský,
poručil jen mizerných sto zlatých:

Když pak čítal v tomto společenství
z Tablicových básní vůdce můj
hlasně celé jeho poručenství;

matka tvář svou hnevne odvrátila,
i já jsem se, ač jest krajan tvůj,
k němu ani nepřihovořila.

448

Nu snad ten, co jiného kárá –
povím já - náš Tablic majetný,
národu, co boháč bezdětný,
ujmu tu se nahraditi stará;

tím víc pak tu naděje má hárá,
že jsem sama, list mu pamětný
psavši, zpomínala šlechetný
cíl ten, dokud starost jeho jará:

„By řeč nejen černidlem, než zlatem
naši krásnil!“ - Vtom on tuliby!
přichází sem skoupým oděn šatem;

Vy ste, řeknu, poručili mnohem
více Slávě bez vší pochyby?
„Já? Nic!“ tedy jdíte po svých s Bohem.

449

Z porcelánu bílá nankingského
věže zrak můj nyní omráčí,
císaře dva v její pavlači,
čínského, pak zřítí japonského;

rajský čaj a punč jim do sličného
nádobí Rus jeden natáčí,
oba ctitelé a vzývači
genia jsou byli slavianského:

davše onu ode Deržavina
přeložiti Odu na Boha
v řeči, které Japan má a Čína;

a pak zlatem na hedbáví psanou
zavěsiti k poctě se mnoha
blesky nade paláců svých branou.

450

Na rákoši jednom uzřím kývat
lid se ve hromadách Polanský,
spolu sedlácký i zemanský,
šátky chvítí komusi a zpívat;

nastavivši uši, slyším: Vivat,
vivat. vivat, biskup Lubranský!
Ale mně se jazyk římanský
nelíbilo s polštinou tak slívat;

s nevolí jsem dále chtěla proto,
anť mne Polák, plný očarů,
zastaví a vypravuje toto:

Ten muž sám se na Budinském sněmě
opřel králi zpupných Maďarů,
Ludvíku, když z Polska urval země.

451

Zanechavši toto divadlo tu
uzřím krále mezi husary,
těž je za rozené Maďary
třímám, patříc na fouz, tanec, botu;

hral pak slavnou Rákocziho notu
na houslech jim cikán Bihary,
Poláci mu tverdé tolary
kladli, chválíc krále za dobrotu:

a ač veždy myslela jsem, kde se
nalézal král cizý v národu:
„Jinde kdáče, doma vejce nese!“

Tento však se, Bátorym jej zvali,
ze všech lidí jeho původu
zdál se býti, co nám dobře přáli.

452

„Sám? - ej, věru, velkou křivdu děješ,
Slávy dceru! mne v té ve stránce,
jestli na mne Hontu schovance
nehledíš, když o Maďářích píšeš;

já jsem řeč tu, které i ty přeješ,
chválil, hověl jí co kochance,
o ní psal co zjevný ochránce,
ač jsem Maďar a mé jméno Feješ!“

Pak mi podal svoje pojednání,
kde řeč naši hladkou latinou
Maďarům svým poroučí a brání;

hned jsme tedy našim rozkaz dali,
aby dyněmi a slaninou
po maďarsku hosta čestovali.

453

Když tu toho noha moje nechá,
asi na hození kaménka
stojí s mečem v nádrích dívénka,

takže v oužas má se mění těcha;

kdo jest tato nešťastná a plechá
mladice, díím, asnad Slovenka?
Maďarka to z Jagru, milenka
Telafouza, vůdce v Uhřích, Čecha;

my hned paloš z ní jsme vytasili,
potom páchnidly a oleji,
vodkami a mastmi posilnili;

Thisbe, ta se Slávy hodnou stala
tím, že syna Slávy vroucněji
než svůj vlastní život milovala.

454

Než hned druhou krajanku sme zřeli
její, nadutou tak velice,
že tu podávala škrablice,
by si jiní pro ní zabíjeli;

Mějže rozum! my jí pověděli,
jako host tu nečiň různice!
Předce vtírala ta stařice
každému se Slávy bydliteli:

Stydlivý mnich, Horvat Brczovačky,
počal pervý s touto nezbednou
Maďařilkou vésti křik a rvačky;

Kuševič vtom, Leška, Rohoň jsou tu,
ale matka tu při šerednou
skončí, davši ku pokání lhůtu.

455

Naproti se v dlouhé šiky četa
serbských nebešťanů řadala,
potom hlasem zvučným zpívala
onen krásný zpěv „Mnogaja ljeta!“

Mnohá léta do skonání světa,

druhá stránka se jí ozvala,
otci čest i synu pochvala,
živ buď rod váš jako palma květa!

Týkalo pak zastaveníčko to
dvou se Vukovičů vlastenských,
Božidara s jeho synem proto:

Že jsou byli, obcovavše v těle
vojvodové ti, knih slavenských
oblíbci a rozšiřovatelé.

456

Při silnici s vysokou a hrubou
skalou zelená se záhonec,
na skále hrad, po němž oponec
rozestřen pní do oblaků s chloubou;

z něho se hlas vůkol pelnou hubou
ozývá až nebe na konec,
pocestné tu jeden Slavonec
za hosti zve k sobě mluvní trubou:

Zavítavše tedy k němu zprosta,
nalezli jsme právě Němečka
jménem Taube u něho jak hosta;

tak se divil, že už do dětinství
téměř padnul tento všetečka,
slavianskému tomu pohostinství.

457

Však ne jenom slavným, v mědi rytým
mužům oblouk cti tu sklenuto,
nikoli, zde místo vytknuto
jest i cnostem neznámým a skrytým;

tu jest Stanil, ač jen k pospolitým
stavům jméno jeho octnuto,
předce celé nebe pohnuto
skutkem jeho lidským, znamenitým:

On, když mor byl jednou v Novgorodě,
dnem i nocí lásce obcoval,
s vozem plným těl ven z města chodě;

takže sám on, tiše jen a němě,
spluměšťanů svých pochoval
třítisíc i třidcet v lůno země.

458

I vás, chudí lidé, kdo ste koli,
byť i bez věnců a břečtanů,
vítám v počtu těchto měšťanů!
Jakovou pak vy ste měli roli?

„V otroctví my byvše, při nevoli
té jsme v chrámě uši křesťanů
vzdělávali, měchy varhanů
dmýchávavše v Konstantinopoli.“

Znám, neb ten, co o Obřadích řečnil
řecký císař, Vás i s pracemi
ve své knize už tam dolů zvěčnil;

Služebníci dobří! byli, povím,
nad málem ste věrní na zemi,
ted' vás nade mnohem ustanovím.

459

Lidomilskem toto město zvali,
v němž byl i Čech Škvor, co v Sázavě,
Tham, co v Labi život chvátavě
s nasazením svého retovali;

a vy, řeknu k jednomu tu, zdali
nejste Michalovič, v Jelšavě
co šest duší ohni laskavě
vyrval? Tak jest! všickni povídali:

Garková též tu, ta ruská žena,
níž, ač těhotnou, dvě v topení

dítka cizí z ledu vytažena;

řeka vína teče uličkami,
břehy z torty, nad ní pečení
bažanti, i nůž v nich s vidličkami.

460

Michajlov, ten ruský voják věrný,
těž zde jest hned v síni vedlejší,
jehož stálost byla silnější,
nežli hromu blesk a rachot perný;

celé město plení oheň žerný,
hořejšek i stranu dolejší,
v něm i jmění jeho vezdejší,
choť, i dítky, i dům nenádherný:

Sousedé ho ženou na ulici
svoje bránit, on však nehnute
při krajinské stojí pokladnici;

povinnost mu byla nad majetek,
proto vnesli cnosti perutě
strážce toho v tento Slávy svátek.

461

Před městem jest rozestřena pažit
na vzor zelenavých postavců,
musejí všech oči zvědavců
po spěšném jí navštívení bažit;

ján, jdouc předkem chodník matce dlažit,
Jiku, zajaté co od dravců
Tatarů, těch hnusných psohlavců,
vykupoval, uzřím tu se blažit:

Osvobodil Valach tento s řídkou
cností Pilařika slavného
vězně s pannou Maňákových Jitkou;

tato muže láska pronikává

pohla matku tak. že v celého
přetvořila toho Poloslava.

462

Pozornost má novou věcí zmladla
uprostřed těch hor a veselek,
rolník tu byl, z něhož na celek
zboru světlost utěšená padla;

Nemesis mu na šediny kladla
sněžné perloštěpný náček,
z Verbovce byl, Serbů výstřelek,
a slul Milic dle jmen ukazadla:

Mát' i Sláva Manliusů cnosti,
kterým svatá přísnost zákona
vyšší jest než uzel pokrevnosti;

tento syna jediného svázal,
a ač vraždu kryla záclona,
k soudu hnal i trestati sám kázal.

463

Nedaleko jiný rovnomenec
z Čech byl od tohoto oddálen,
bělosněžným rouchem obalen,
slul Jan Milič a byl posvěcenec;

jeho život zasloužil tu věnec,
zvláště aby čin ten pochválen
byl zde, kterýmž tři sta Magdalen
hříšných spasil tento oslavenec:

Vůkol něho klečíc, ku vděčnosti
jemu svatého zde pokání
selzy lejí ony v kajícnosti;

on pak, v rucech lilie hůl ctěných
maje, od Slávy zde nechání
oveček těch prosí navrácených.

464

Háj tu určen ráje nebeského
mluv- a dějoslavům vlastenským
Polykarp zde, Knapský s Jelenským,
Zizania vedle Smotriského;

Lindeho též zřím a Kopčinského
před Nudožerinem slovenským,
Veslavína pak s Komenským,
Karamzina, Hájka, Potockého:

Kronikář též ten v tom počtu dlouhém
Dalimil jest, co myl Němce louhem,
Belostenec, Dainko, Středověký;

a jmen jiných množství okázalé,
Obradovič, mister Dobrovský,
Nejedlý, Vuk, Lučkay a tak dále.

465

Avšak jedno abych tobě psala,
ještě v dušce této zaslouží,
než to zjevím ti jen pod růží,
jak mi sama matka přikázala;

dlouho najperv sama tajně lkala,
pokaždé však shovu prodlouží,
jednou ale tak se roztouží,
že ty syny před soud obeslala,

kteří, znavše slavskou, cizou řečí
předce knihy zvykli psávati,
proto blud jich tímto trestem léčí:

Musejí zde do své materčiny
pře- svá vlastní díla -kládati,
z němčiny ty, tyto z francozštiny.

466

O, té slasti ještě nevídané!
zvolám nad jedním tu výskytem,
Matko! hle, v tom věnci spojitém
krajané jsou moji, Lužičané!

Společnosti Vendů dle nich zvané
původcové v Lipsku lesitém:
Haluz, Širach, Kněžek s Bulitem,
stoupenců též zbory sem k nim slané:

Před stoletím oni založili
jsou ten spolek, aby v Lužicích
hynoucí řeč slavskou ochránili;

matka za ty zásluhy tak svaté
kladla na hedbávných tkanicích
na všech ňadra medalie zlaté.

467

Mimo Vendy, Matthäiho z Chlumu,
Frencla, Svotlíka a Choinana,
ještě na jednoho krajana
pohled množil slastí těch mi sumu;

jenž, ač neměl učeného umu,
předce slov té řeči ochrana
byl nám, kterou v Línsku podmana
německá už pochovala v rumu:

Byl on ze vsi Klenov od Vustrova,
sedlák, Janiške slul, v nedělích
Henningovi předříkával slova:

Bez něho by nebyli sme znali,
jako našich Linů zmizelých
předkové řeč slavskou mluvíváli.

468

V obec tuto, oslaviti chtívou
národ a řeč spisy svojími,
ještě vjíti mezi jinými
Bernolák chtěl, ale cestou křívou;

nebo nešel onnou opravdivou
velkou branou, ale bočními
dverci se jen velmi těsnými
tlačil semto, přes rum a houšť divou:

Nevejdeš, díím, bratře, do nebes tu,
to nás ani tebe nespasí,
vrať se zpátkem na probitou cestu;

neřekla jsem více této chvíle,
snášenlivost mi řeč zahasí,
ukáže čas, zdali dojde cíle.

469

Než víc nyní smutil se a lekol
duch můj, neb, ai, nová příšera!
Jeden moravský uk Homera
ubohého za vlasy sem vlekol;

„I on je náš! I on je Slav!“ řekl,
„Svědkiem toho každá litera
v Iliadě!“ - totě chimera,
myslím, snad ten násilník se vztekol?

Sláno ihned pro průbířský kámen.
a hle, u křiku toho velkého
vyšlo, že ten vysmánec byl zmámen;

pročež musel za svůj vtipný neum
zpátkem slepce toho slavného
do řeckého vésti Elyseum.

470

Toto krátké Meonida dlení
v této společnosti učenské
užila já k onné vlastenské
otázky jsem jemu předložení:

„Které se vám nejvíc tlumočení
líbí vašich zpěvů slavenské?“
On si prosil z každé sestřenské
řeči veršů několika čtení:

Pervé polské, potom ruské bylo,
české, a to trojí, posléze,
než hle, žádné se mu nelíbilo;

proč pak? díme, a on: řecké duše,
bohy, bohyně a vítěze
rád mám v řecké míře jen a rouše.

471

Nade plesem rozkošným se plavíc
dvě tu protibrežné vesnice
uzříme, pak z naší lodice
jdeme do těch krásných Řečislavic;

osází v nich, nové domy stavíc,
serbská se a česká Matice,
takže plné všecky ulice
časopisů, knížek, škol a lavic:

V prostředku stál oltář, na nějž klásti
právě přišel obět chudý ten
nejmenovaný syn české vlasti;

velikát' se v přípravách těch dbalost
jeví, i snad budou delší jen
míti zde než na zemi tam stálost.

472

Nad břehem se čerstvá zelenala
štěpnice a slibná zahrádka,
v nížto právě mlad' a přísádka
od země se pnouti počínala;

a že v blízkou napelněná stála
vodou stříbrokutá hubatka,
vzavši do ruky ji, poupátka
s nadějí ta hned jsem oblévala:

Na lístkách ty názvy byli psané:
Liskay, Kuzmány, dva Slováci,
Kampelík a Káčer, Moravané:

Roštlapil Čech s Koubkem, při Poláku
Sadovském Gaj Chorvát, nováci;
o, by jen mou nezklamali čáku!

473

Založená vtipným zahradnickým
uměním zde stála vinička
a v ní cizozemská révička
přesazená naším Vinařickým;

těšili jsme jeho nad básnickým
dílem se i já, i matička,
on nám dal svá řecká kvítíčka,
potom hostil římským Falernickým:

Ponukal i českým Lobkovicem
v zehřívárně hnané zelinky,
našim však se nelíbili plícem;

já bych vděčně, matka povídala,
zpátkem všecky jeho latinky
za jednu mu českou báseň dala.

474

Novochtivost zneterpělivená
tu mne táhla vidět místa ta,
na nichž stojí slavských komnata
starotin a vzácnost vystavená;

ihned síň nám byla otevřena,
sotvy že sme klopli na vrata,
ozdob ze stříbra i ze zlata,
mincí, zbraní směs tu rozložena:

Antikvářů ouřad: Chodakovský,
Jankovič a Blecha s Ribaym
mají, poslu Masch a Ahrendtovský;

při pohledu, i to netajím,
onny věci s největší sme zřeli
radostí, co slavský nápis měli.

475

Listovna též tu se zakládala,
jenž by všelijaké písacké,
duchovné tak jako světácké
památnosti v sobě zderžovala;

pervý pak list já jsem do ní dala,
slavské psaní země Chorvatské,
stolici co sláno Saladské,
když jí tato po maďarsku psala:

Odpověď ta v pozlaceném rámci,
za sklem, na najkrašší pentlici
z mojich šperků visí v tomto chrámci;

a to proti dveřům, aby hnedky
čtouce následovat poutníci
učili se naši svoje předky.

476

Počátek i pervé všeslavenské
učiněn jest tuto knihovny,
památek má sklad už neskrovný,
zvláště světské dvě, dvě náboženské;

Kralodvorský spis a o vojenské
zbroji Igora zpěv bojovný,
zlatopsaný Žaltář královny
Hedviky, pak Zlomky Freisingenské:

Každému jest nářečí a kmenu
oddělena třída vedlejší,
jednuť mají střechu však i stěnu!

Malbami se podlaha i schránka
leskne, strážcové pak slavnější
jsou v ní Bandtke, Kopitár a Hanka.

477

Neučená já když tam se vedru,
zřím tu z Paříže též Cousina,
i řku, ač mi kulhá frančina:
Krásno, býti, zvláště k vědám, štědru!

Chystán právě jeho pro katedru
slavskou byl list, místo, jistina,
anoberž i pyšná stavina
z dříví palmy voňavé a cedru;

a když, aby olivový kladla
věnec, ruka má se povystře
k čelu, tato slova z ust mi padla;

Přijmi vděčnost tuto, ministře!
Slavian, chce-li řeč a národ znáti,
musí z vlasti v cizinu se bráti.

478

Hádej nyní, abych došla světla
o tvé způsobilosti věštbářské,
koho teď jsem v tiché švejcarské
dolince v ten zbor tu jítí střetla?

Duše jeho z Liptova sem vletla,
umění kde konal knihařské,
a ač jméno nosil maďarské,
Sláva předce k synům svým jej četla;

jedno- dvě- tři! abys' dlouho svého
vtipu hledáním si netrudil,
už ti povím: Bělopotockého!

Knihvazače titul všeslavského
má zde muž ten, jenž svou probudil
snahou Tatry ze sna hlubokého.

479

Tu též spatřím, jdoucí dalším šlakem,
tvoje příznivce a přátele,
krom už dotčených jest na čele
Rudnay, Prónay s jejich stavu znakem;

potom Rožnaj, Clemen, za Polákem
Siweckým jde Šoltýs vesele,
Blahoslava zřím a Herkele,
Milovuk tu, Farník s Hamuljakem;

hleděla i na Seberiniho,
Palackého, Koiše, Pačiče,
Ferienčíka jsem a Suchániho:

Všecky matka třímá za své děti,
však co slastí jích se dotýče,
tu zde nechci světu vyzváněti.

480

V chrámě přátel tvých když odpočinu
pod besídky stínem pustevné,
i mé přítelky a pokrevné
Amalii zřím a Karolinu;

o, vy drahé duše! díím a plynu
líbatí jich tváře ousměvné,
potom přede všemi ve zjevné
radosti je ke svým ňadrům vinu:

Četli tu, co milovala která,
onna Biblii a Klopstocka,
tato roman a cos' od Voltaira;

mně dík vzdali ve slovích tu čilých
za to, žeš' ty řídil do roka
vzdělanost těch sirotek mně milých.

481

Ten tvůj krajan z Necpal potuloval
též se v kněžských šatech náčerných
v této obci přátel důvěrných,
jejž co hada za ňádry si choval;

v rukách měšec, ač jej utajoval,
s drahnou sumou měl těch stříberných,
které od tebe slov čiperných
klamem půjčiv, nikdy nevracoval:

A to peněz mozolných a tvému
serdci vzácných, totiž k učení
posvěcených akademickému;

matka chtěla v očistcovou školku
dátí ho, než já mu bydlení
vymohla zde, ne však v tomto spolku.

482

Odpusť, matko, že se osměluji –
řeknu, učinivši úklonu,
já snad v želi velkém utonu,
nebo dvou zde přátel pohřešuji;

ani místa ještě nespátřuji
Šafaříkovi a Mladonu
zchystaného, odhal záclonu
tu mi, nic víc nad ně nemiluji:

„Pravdu máš a slovo tvé mi milo,
tot' jsou synové dva, v nichž se mi
najzvláštnější dobře zalíbilo;

žádatel' bych téměř, milá dcero!
aby ti dva věčně na zemi
živi byli mi i jejich péro.“

483

Malebné ztad ukáže mi kopce
jeden vlídný nebes hodovník,
na nichž Černogorsko, Dubrovník,
Novgorod, ty svobodné tři Obce;

otroka tu není ani sobce,
každý sluha jest i panovník,
lásku k vlasti cítí bojovník,
starec, žena v každé žil svých kropce;

navštívím hned onna sídla cnoty,
a ai, v jednom právě divadlo
provodili kusem od Palmoty;

v druhém obec zvali k radě zvonem,
neb jim posadníka připadlo
volit, i já šla tam tedy honem.

484

Ale jest tu v blízkou ještě, co víc
obdivoval duch můj zbožnělý,
když sme tmavostěnné uzřeli
starověkých domy Nestorovic;

serbská Sára s Rovinem si hovíc,
Nikodým Čech, Hanák Veselý,
Grabovský Rus s houfem bydleli
šedivých tu manželů a vdovic:

Potom z Čachtic jest v tom radování
Eva Znachorová, Slovenka,
co dle slepic řídila své spáni;

a dnes právě z Moskvy přirazili
manžel stárec sem a stařenka,
co sto třicet roků spolu žili.

485

Odtud přijdu státi před příbytky
zevniter i vniter spanilé,
stínili je stromy ztepilé,
ováněli blahovonné kvítky;

tu jsem našla ctné a dobré dítky,
syny vděčné, dcery zdařilé,
plesy spolu vedli rozmilé,
pletli z růží elyzejských kytky:

Mezi syny Vukasovič slynul,
jenž své darované dukáty
otci poslal, který v bídě hynul;

v počtu dcer se Glinská vyznačila,
ana, když byl otec zajatý
v žaláři, s ním dobrovolně žila.

486

Vedle Glinské hned mé oko pěknou
nebeslavku sláti uhlídá:
Čí to hezké děvče? „Nahyda
Černikova z Nikitinu“, řeknou;

při tom jméně všechněm serdce měknou
a hlas jeden toto povídá:
Otce jejího kýs' nestyda
osočil, ai, z ouřadu ho svléknou,

do Siberska ženou nevinného,
kam i matka s dcerou násilím
milovance sprovázeli svého;

jednou dobrá dcerka Černikova
návrat hledati svým přemilým
sama šla, mil šest set, do Petrova.

487

Najvíce však předce mezi drahnou
sumou těchto mladých blaženců,
dvanáctero krásných mládenců
z polské šlechty oči na se táhnou;

kudy ti jdou, ke cti jim se nahnou
všudy hlavy jiných spasenců,
po liliech plných pupenců
čisté ruky Jozefů těch sáhnou:

Při Varně je v boji Murat chytil
a pak zamknul v Serail turecký,
by své vášně, divoch, nimi sytil;

ale oni čest svou, stud a nebe
váživše si život nad světský,
jeden druhým udávili sebe.

488

„Mamo! mamó! maminečko naše!“
zkřikla za mnou tu dvě děťátka,
krásná jako květu poupátka,
lapkajíce za roucho mne plaše;

ach, já nejsem, řeknu, matka vaše,
milé, osíralé slad'átka!
Tu mne smutná projme památka,
zrak se diví duší celou straše:

Miroslav a Všemil nešťastného
synkové to byli Muliny,
ratolesti rodu Veršovského;

jež dal zhubit v Praze krutým katem
český kníže z pomsty bez viny,
já je bozkám a jdu dále chvatem.

489

Na novou však hned sme přišli stávkou,
narozeňátko tu plačící,
anjel pěstoun při něm stojící
slovenskou mu zpíval kolíbavku:

„Buvajže mi, buvaj!“ k siroslavku
„Hajaže mi, hajá!“ mluvící;
nemluvně náš příchod čijící
popozdvihlo z kolébky své hlávku;

z nitranských to Čachtic dítě bylo,
z matky, od Tatarů vlečené
k zajetí, se v cestě narodilo;

na zemi je nechali ti kati,
ihned rodiče jsme ztrápené
kázali to nedochůdče dáti.

490

Nenemohou s tímto okamžením
o věc jednu tebe prositi,
pospěš našemu to zjeviti
Šafaříku s mojím pozdravením:

Aby nechtěl včasným nad zemřením
mladých miláčků svých kvíliti,
nebo tuto lze je spatřiti
všecky tři s těl jejich oslavením;

v místě tom jsou, o němž praví jemně
sám pán Slávy věčné k dědičům
jejím: Nechtě dítek jíti ke mně!

Tiše tedy čekají ať na den,
v němž se navrátějí rodičům
Lidmila, i Milena, i Mladen.

491

Při radosti té a při rozprávce
přišli pahorek jsme na jiný,
vesnička i salaš hostinný
stáli tu a sluli Sluhoslavce;

Podivín Čech nejvyšší jest správce,
ouředníci Hněvsa nevinný,
Milutin Serb, ten co jediný
na Kosovu ušel rukoum dravce:

Goluban pak, co byl Lazarovým,
Črenko čeledínem Zríního,
Jiří z Uher v Rusku Borisovým;

strojíť se tu žinčice a urda,
proti níž ta v Tatrách z ovčího
stáda není nic než haraburda.

492

I ty jsi zde, drahá Bětka moje!
padši v náruči jsem zvolala
k té, co pěstounka má bývala,
rodem z Barby či-li z Bořiboje;

kteřá, jsouc i přítelkyně tvoje,
příchod tvůj k nám ráda mívala,
večer o svých předků říkala
vyhnanství z Čech rozprávky nám svoje;

otvírala, zamykala bránu,
lístky vzájemné nám nosila,
proto dlouho při ní pozůstanu:

Dovol, matko! řekne pak má mluva,
aby, kde jsem já, tam bydlila
při mně tato staruška a chuva.

493

K rozkošným jsem přišla nyní tyncům,
kde jsem nevěsty a ženičky,
chorvatského kmene sestřičky,
našla, někdy v Uhřích vdané Hincům;

kterýžto kmen Němcům křivdočincům
patří: Slavianky ty, voničky
v rukách třímajíce, písničky
pomáhají pěti Cherubincům:

Ony totiž neodnárodnili
v manželství se, než svou milujíc
řeč, k ní muže i dům přivábili;

ne tak jiné dítky Slávy mají
zvyk, jenž, s cizým lidem obcujíc,
řeč i národ zradně zapírají.

494

Mezitím tu množství lidu zleva
Živ buď! zvučným hlasem volalo,
v cestu širolisté metalo
ratolesti palmového dřeva;

v hluku zřím tři muže; kvítí, réva,
zlato z hlavy jejich blýskalo,
jméno Minina se čítalo,
Požarského v něm a Matvejeva:

Všickni byli z kmene Slavorusů,
ti dva slili vlast svou, rotníků
mečem na sto rozsekanou kusů;

třetího jak lidomila ctili
krajané tak, že mu z pomníků
hrobních palác vděčný vystavili.

495

Nemožno tu neslyšeti v dálce
dosti malé toho zpěváka,
který skutek Skarbka Poláka
tenkozvuké chválí na pišťalce;

toho, co svůj zlatý persten z palce
sňav, ním obohatil chudáka
Henrika, by měl čím vojáka
platit ve své proti Polsku válce:

Zlato, dí, buď k zlatu přimícháno,
lidem zmužilým a svobodu
milujícím železo jest dáno:

Ušlechtilou matka pýchu tuhle
za vzor klade všemu národu,
lepší poklad v nádržích nežli v truhle.

496

Tu, když ještě na můj rozkaz hleděl,
ptám se vlídně svého vodiče,
zdali o Demetru z Ugliče
povědět něco by mi věděl?

Ba i ovšem, on mi odpověděl,
znám i jej, i jeho rodiče,
jestli ten, co v rukách věziče
čtyřicet i devět roků seděl:

Ten, ten, který žalář a pout tíže
v celém snášet musel životě,
proto jen, že rozený byl kníže:

šli jsme k němu, a ai, zříme, an ty
vazby v této nebes blahotě
změnili se na něm v diamanty.

497

Nyní role široká a sejná
stře se, meze řekou obrubíc,
po ní létá oblak holubic,
jichž se bělost leskne čarodějná;

sednou a zas křídla zdvihnou chvějná,
ratolístky nesouc u hubic,
pak svým blaženstvím se pochlubíc,
ve verkání oddají se smějná:

Nikdo neznal kdo to, pak dí matka:
Toť jsou duše českých vyhnanců,
ženy, muži, starci, nemluvňátka,

smích těch třidcet i šest tisíc rodin
týká jestřábích se chovanců,
co je tiskli ze hnízd v mále hodin.

498

Ještě bych jsem sice měla mnoho
jmenovati Slávy rozenců,
panovníků, vůdců, vlastenců
oučastných i hodných místa toho;

z horlivců i strážců nejednoho,
zvláště ze svědků a mučenců –
ale nechci jménem blaženců,
na zemi bych urazila koho:

Století tvé nemůž všecko snesti,
co bych ještě měla mluvíti,
proto nad tou ujmovou nebolesti!

Přijde čas, kde, co tu nevypsalo
péro, tváří v tvář máš spatřiti,
i co ucho nikdy neslýchalo.

499

V jednom místě uzřela jsem stánky,
v kterých spolek hostů hodoval,
Serb je pitou vlídně čestoval,
Čech jim plnil Mělničinou džbánky;

že jsou cizozemci, z jedné stránky
oděv, z druhé jazyk zjevoval,
než že duch je s námi spojoval,
zasloužili tyto radovánky:

Helmold, Ditmar, Jornandes tu sedí,
Ungnad sobě zdravká s Henningem,
Grimm a Vater na Herdera hledí;

Kohl a Fortis baví Assemanna,
Adelung a Schlötzer s Bowringem,
s Goethem stolí Gerhard, Talví panna.

500

Mezi nimi vyznačuje sluhy
mnohými se skvostným obřadem,
roucha nádherného pokladem
zvláště tři, jež lesk tu dělí tuhý:

Honosili, dřív než v rájské luhy
vešli před života západem,
všickni papežů se ouřadem,
totiž Johann, Clemens, Pius druhý:

O řeč slavskou zásluhy dva ti si
v chrámech získali, ten českého
království nám sepsal dějopisy;

málo ta čest národům se stala,
aby Vatikana římského
ruka jejích skutky byla psala.

501

Při těch hodech předce hněvu zápal
všecky hosti projme s nevolí
nade jedním, jenž tu v zástolí
sedě ve snu pohřížený chrápal;

probudiv se zevly, lelky lapal,
zívá, ryhá, nehty komolí,
potom s dvořankami šveholí,
jí a pije jako Sardanapal:

Poněvadž pak rušikvas ten přišel
bez zásluhy k Slávě, kýváno
jemu, ke svým do Walhaly by šel;

a když zmizel, kdo to? šeptáno:
Zimní král, co v Praze skvostně jedol
an boj hrozný před Prahou se vedol.

502

Milí páni! tu, díím, ještě jeden
sedí, proti němuž námitka
ta jest, že co lhář a klevítka
nezasloužil tento slavský Eden;

dlouho o tom, kdo by to byl, veden
rozpor, a to prudký nezřídka,
Zda já? či já? zněla povídka –
Ano ty, nimž onen pudding sněden!

Bowringu, tys' leccos na mne nalhal
ve svých spisech, zač i tobě by
neslušel hod Slávy, než jen Walhal;

odpouštím však tobě tuto zradu,
ale na znak liché pochleby
budeš sedět na posledním řadu.

503

Vůkol stánkův těchto les a chvoje,
nikoho tu z našich rodáků,
za stromy však zřítí cizáků,
jak by hráli v skrývačku si dvoje;

Ej, proč uvést v paláce dlíš svoje,
matko, přáteli ty Slováků?
Vždyť jsou z počtu hrobat, vojáků,
Němců těch, co vedli za nás boje!

„Neníť všecko zlato, co se blyští:
Werinhar ten a ten Gundachar
válčili sic slavském na bojišti;

než ne láska k nám a k Rasticovi
hnala úskoky ty, než jen svár,
pomsta a hněv proti Ludvíkovi.“

504

Druhá vděčnost pode skvostným stropem
lidu byzantského plemena
Slavem Nicetem jest strojena,
jenž byl hlavním v Carigradě popem;

sotvy došli my, čest rychlým vzchopem
z míst nám od hostů těch činěna,
císařová Anna Komnena
předsednice byla se Prokopem:

Potom Moudrý Lev i s Theophanem,
Theophylakt vedle Kedrena,
Menander zde byli pod tím stanem;

dějiny nám psali; zač jim naše
jídlo národní a chválená
od nich s mlékem předkládá se kaše.

505

Pode stolem těchto vážných kmetů
ještě jiných, jimž se na mísky
kladou drobty jen a ohryzky,
dvanáct hostů jest a kazisvětů:

Isem, Musa a dvě Bajazetů,
Selim s ještěrcími očisky,
Muratové slavní nátisky,
Solimanů dvě, dvě Mahometů:

Nu, díím, věru, tu mi rozum stojí,
matko! jak a proč ti Osmané
mohli vjíti v tuto říši tvoji!

Takliž? Nu věz: řeč a písmo ctíli
naše tak, že byvše Sultané
dvorskými je sobě učinili.

506

Ale nejen osob jednotlivých
jsou zde v tomto nebi hospody,
nýberž vidno celé národy
cizoplemců Slávy žádostivých;

Litvanů, těch žiti mřiti chtivých
s Poláky, jsem střetla průvody
pod Jagelem a pak vojvody
Letů, Kurů, Finů zimomřivých:

Bulgarové také tuto byli,
co též dobrovolně k našemu
jazyku se sami přivtělili;

rovnou čest, i slast, i stejná práva
s domácími dala ke všemu
zdárným tímto pastorkům svým Sláva.

507

Sotva se to stalo, jakás' dáma
po nebi se slavském přemává
a tu s králi, s pány pohrává
hezká sice, ale derzost sama;

osoba ta nebyla mi známa,
však že, když se jí co podává,
při všem dřive „kóšer“ mumlává,
zdála se být dcerou Abrahama:

Zvím pak, že to ta, co oslepila
Kazimíra, a tím Polákům
víc než mor a vojny uškodila;

ihned umkla z ráje slavských sester
a šla ku bradatým židákům
Židovka ta, jejíž jméno Ester.

508

Od cizincův těchto matka výškou
vedla po stezce mne zkvětílé
ke kumanské slavné Sibylle,
která zde má třínoh s doupnou chyžkou;

ihned přišla s prorockou svou knížkou
vykládat nám losy zavilé:
„Že přej cestit ještě zdařile
po Vlachách máš - se mnou, tovaryškou!

A tam odkrýt zjev ten dějesoudný:
Že to Slávy kraj, řeč, kmenové,
co svět derží za cizotu bloudný;

an přej nejen Ona, Hetrurie,
Umbri, Sabini, Řím, Volskové
naši jsou, než celá Itálie!“

509

Tu byl rybník, opodál se úže
v potok obřežený rokytím,
v jeho vodě růže nad sítím
květla, krašší sotva býti může;

řeknu k matce milé: Prosím, nuže
dovol, ať z ní vůně pocítím,
když pak já ji rukou pochyťím,
ai, hle, paní z té se stala růže:

Hraběnka a nevěsta to byla
Potockého, v krásné pavlaky
oděná, než perly z očí lila!

Zlostný tchán ji pod led dal a vodu
zatopiti skerze kozáky,
že mu byla z chaterného rodu.

510

U rybníka zřítí pyramidu
egyptskou, než celou ze zlata,
vůkol klečíc píjí knížata
dánská a houf německého lidu;

a když zkouším každé verstvy třídu,
na najnižším stupni připiatá
čísla let se skytnou dlouhatá
„tisíc čtyři sta a čtyři“ vidu:

Na špici tak stojí žena, nebe
že zří daleké i sousední,
pohledem tím těšíc sama sebe:

I já vzhůru až k ní jsem se brala,
totě paní ta, co poslední
na ostrově Rýgen slavsky znala.

511

Cestitele onny též jsem v rájích
těchto našla krokem náhodným,
kteří perví cílem národným
po slavianských putovali krajech;

sbíravše, co v příslovích a bájích
ušlo ještě časům záškodným,
písně též, co zvukem přírodným
zpívá lid a pastýř při šalmajech:

A tím, v celém Slavsku putující,
napomohli onnu vzájemnost,
po níž ty tak toužil převelice;

pročež háj tu všeslavský jim štěpen
spojující všechnu příjemnost,
v něm jest Trnka, Kuchařský a Köppen.

512

Když tu meškám, právě čtyři duše
přináší sem jeden obláček,
sice bez blesku a libaček,
ve sedláckém jen a sprostém rouše:

My jsme, dí z nich jeden oči suše,
Bartoš, Vrabec, Rus a Junáček
z kraje, kde tvůj bydlí miláček
a náš národ vzteklost divá kouše;

proto, že jsme řeč svou milovali,
Maďaři nám v městě Vesprýmě
ran sto sedemdesát osem dali;

celá říše nebes nad tím zbledla,
a já, nestydíc se za símě
Slávy, k matce bratry ty jsem vedla.

513

Mnohé pak a pěkně spořádané
jsou ty kratochvíle, zábavy,
ty hry, rozkoše a potravý,
jež zde mají slavští nebešťané;

tu jsou všecky naše milované
zpěvy, obyčeje, oustavy,
jenže podle vyšší opravy
lidem stavů všech a věků dané:

Hudci mají varyta a dudy,
husle, píšťaly a varhánky,
samohravé, strojné, slyšné všudy;

při nich pějí zpěváci a Umky
serbské pjesme, vaše zpěvanky,
krakoviaky polské, ruské dumky.

514

Kdože může vysloviti medle
všecky hračky, zvláště Slováků?
Tu ční Papřík v kole diváků
dolů hlavou na vercholci jedle;

ten tam láme koleša hned vedle,
duby staví tu zbor ovčáků,
onde zase kopa kozáků
hajdučuje na koni a sedle;

mladá chasa píšťalky si tluče,
hrá se v purgu, míč a houpačku,
šibenice přeskakuje rouče;

děvečky pak hrají opět naše
slepou babu, kvočnu, skrývačku,
pohádky a jiné samopaše.

515

Onde zase mládenci hned sami
v rozličných se věcech kochají,
hnedky opět skočnou plesají,
golubec a kolo s krásenkami:

Jinde zbory panen rovinami
„Hoja, Dund’a, hoja“ zpívají,
aneb vájanek si chystají
okrášlený národními hrami;

muži pijí kvas a medovinu,
ženy připravují pirohy,
ovoce a nektar na hostinu;

ba i starci v nevinném tom plesku,
nejsouce mdlí více na nohy,
začnou někdy vážnou polonesku.

516

Najdražší co na světě jsou látky
z velny, konopí neb moruše,
hedbáv, zlatohlavy, loktuše,
mušelíny, nachy, patelatky;

z Indie, té staré Slavů matky,
sem se po moři i po suše
vezou a z nich tyto pro duše
hotují zde pláštíky a šátky:

Najslavnější, i to musím říci,
jsou ne z Paříže a Berlína,
ale z Peště tuto oděvníci;

mužský už i jménem necuzinský
krajčír Košťál, Slovák z Trenčína,
ženský pak jest Polák Lubošinský.

517

Hostina to jest, že usta mednou
dříve, než ji člověk navštívil,
a hod každý sobě zošklivil,
koho oči skvostnost tuto shlédnou;

proti ní jen stín ta, kterou jednou
Karla měšťan v Praze zadivil,
ba i blesky, s nimiž Radziwil
pil a jídal v Prešově, tu blednou:

Slávským zvykem, když se proměňují
talíře a mísy stříberné,
ven se okny z nebe vyhazují;

na nichž potom roz- i nerozbitých
rvou se u propasti jezerné
hejna Němců Slavohladovitých.

518

Piast je v nebi tomto hospodářem,
kdo co žádá, k němu pospíchá,
matka králů polských, Řepicha,
nad hostmi má správu, nad kuchařem;

Menčíkov jest s Kaikou lahůdkářem,
Krok pře novopříšlých vyslýchá,
Chaloupkov jest žert a pleticha,
Palkovič rok řídí Kalendářem;

při kytaře slavné Nowického
rozšiřuje zádiv po zboře
slavičí tok zpěvu Lipinského:

Vůbec rozkoš v stupni nekonečném,
hojně jako Kašné na hoře,
požívá se v Slavišti tom věčném.

519

Ve dne Slovák Sebechlebský Gelo,
aby radost více osladla,
ukazuje vtipu žihadla,
která každé rozsmívají čelo;

když pak světlo slunka vyhořelo,
večer a noc tichá připadla,
otevrou se brány divadla,
aby zde zas hrálo se a pělo:

Štěpánek jest správce divadelní,
neprovozuje však plodina
tuto se, co leda kasu plní;

mistři hrají, ne zběh diletantů,
ba i kulisně a kortyna
místo svíc se lesknou od briliantů.

520

Zdejší chrámy, paláce a síně
osvěcují nebe blyštěním,
jsouce drahým českým kamením
vydlažené, nepoddaným špíně;

uhlín, jaspis, převýšiti míně
diamanty jasným pýřením
stkví se, mozaickým uměním
se smaragdem kladen při rubíně;

mezi trávou roste ryzé zlato,
jak tam v Turci našem na Tlusté,
kde co proutky od děv bývá žato;

platina a jiných kovů rody,
jako v říši Rusů stousté
z Verchoturů, tekou zde co vody.

521

Celé nebe slavské napelňuje
nejen harmonie muzická
a s ní zpěvu zvučnost nadlidská,
která srdce divně okouzluje;

než i vůně tuto proletuje
mnohem sladší nežli květnická,
aneb kterou koupě indická
v pryskyřicích drahých poskytuje;

zápach matce i všem příjemnější
nežli ambra, mošus, kouřidlo,
aneb obět a mast najvzácnější;

totiž kouř a dým ten z plapolavé
Moskvy, pronikna sem v kadidlo,
proměnil se v rajské, převoňavé.

522

Řeč se slavská mluví všudy tuto,
v nářečích všech rovno hotově,
v dokonalejší však obnově,
takže každý nezvuk vytisknuto;

staroslavskou v chrámech navyknuto,
polskou užívati k obcově,
ruskou ku správě, než v osnově
jejich není cizomluví puto;

hedbávnou řeč československého
jazyka tu zvláště miluje
sladkohlasná pohlaví pleť mého;

tak však, že se v našich rozmlouváních
tverdy zvuk *r* a *l* změkčuje,
jak já činím v těchto mojích psaních.

523

Než řeč naše nejen nemá hmotů,
jako *bl*, *kl*, *sl*, *ml* huhnavé,
aneb *dr*, *pr*, *tr*, *vr* štěkavé,
od Germanů půjčené a Gothů,

nýberž chrání se i od škřehotů,
zvléká pomalu ř břískavé,
slala *iikání* kvičlavé
s *eeekáním* k mezem Hotentotů:

Milostvé *a*, pak *o* převelebné
vracejí se zpátkem z vyhnanství,
bejk, *šejd*, *hejl* tu hnusné, nepotřebné;

každá těžká, přebroušená, divá
hláska ztratila tu měšťanství,
hudbu má řeč naše zlatoznivá.

524

Úcta osob cele jiná zdejší
jest než na zemi tam minulé,
neb tu neslyšeti titule:
Veličenstvo, Waszność, Najjasnější,

Velkomožný, Preosvjačšenější,
a, jež douškem ani žežhule
nevyrepce, slovo odulé:
Vysokoprevozchoditelnější!

Bratrují a sestrují si spolu,
majíc, pokud byli na živě,
Českých bratrů příklad za řeholu:

dá-li pak se titul vznešenější,
tedy říká se jen stupnivě:
Slavný, slavnější a najslavnější.

525

Milo hledět jest i na zahrady
zdejší, na plesa a na zdroje,
na ostrovy plné pokoje,
na potoků šumné vodopády:

Nebo zde jsou Zofiůvky sady,
Roswaldu i Pulav přístroje,
Ovenec a Selo Carskoje,
i jich všecky ozdoby a vnady:

Stín a vůni líbou vůkol lejí
stromy, růže, hřebík, laskavec
na ty, jenž se tuto procházejí;

v celém pak tom ráji převelikém
jestiť krásocitný Moravec,
Vojtěch Hodic, arcizahradníkem.

526

V Nebeslavsku tomto holubátka
proletují, tekou pramenky,
beránkové pleší, dušenky
motýlkují, chvějí neviňátka;

Milostky a vděky andělčátka,
žerty obtulují Krásenky,
cnosti s křídlatými serdenky,
sirotci jsou zde a ubožátka:

Chychotky též, Vily, Bělbužkové,
těchy, kochánky a blaženci,
družky, přátelé a miláčkové;

potom všickni drazí nebožtíci,
tovaryšové a spasenci
jsou zde naši spoluoučastníci.

527

Na mé této spatřila jsem pouti
jedno celé slavské plemeno,
které v nebe sice puštěno
jest, než sotva že smí tuto cknouti;

laskominy jen si vypláknouti,
chodit může tu i ondeno,
než jak k Tantalovi hájeno
jest mu, samých radostí se tknouti:

Kmen ten nosí jméno od bodrosti
Obodritů čili Bodroků,
tak byl smělý, plný udatnosti;

ale chybu velkou v sobe choval
tu, že na vzor nízkých otroků,
svých se straniv vrahům naderžoval.

528

Tu též stála velká květohrázná,
zamknutá však ještě zahrada,
přišel strážce, klíč mi oddada;
vejdu, bázeň pronikne mne mrázná,

neb co vidím? Místa, ale prázdná,
stolic, věnců, slastí hromada,
a nic lidu, žádná osada!
Jak to? mluvím slova sobě tázná:

Vtom mi padne v oči psaná hezko
tablice, kde čítám bolavě
jména: Štýrsko, Korytansko, Slezko;

aha! myslím, odtud neposláno
ještě nikoho sem ku Slávě,
ač jim dávno místa přichystáno.

529

Nevídáno! tuto pode plotem
sedí při rozžatém ohníku
cikánče jen v bídném čechlíku,
avšak výskot jeví za výskotem;

já si dlouho troudím hlavu s potem,
jako podíl tomu devlíku
možno míti v slavském rájíku?
Tu dí matka smavým se šepotem:

Hoše toto z českých Radnic Kálo
jest, co Puchmírovi našemu
„Romani Čib“ někdy předříkalo:

Za tu známost o řeči nám danou
místečko též přálo tu se mu,
a z měst a vsí hned ven běží s hanou.

530

V zadku nebe na nevelké skále
sedí u vrat v plundrách zněmčenec,
vyzábly a suchý hubenec,
jak by včera vyšel ze špitále;

předce nejen Slava, než i krále
postavu měl tento spasenec;
Matko! kdo ten divný nejmenec?
„Otokar Čech!“ Jak to? pravím dále:

„Syn ten bludný opustil mne dlouze
a šel raději, když znádherněl,
do Walhaly k těm, jimž přál tak tuze;

než teď přišel zas a po koutečkách
tu se zmáhá, neb tam zmizerněl
při Teutových brambořích a břečkách.“

531

Přišedši už sem-tam putující
s matkou na meze a na kraje,
zřím lid ještě zvenku do ráje
přes ploty a škáry kukající:

To jsou, řekne matka milující,
ti, co do plného Dunaje
vodu nosili a do háje
dřevo, cizím modlám hovějící:

Prislouchajít' sice k rodu mému
všickni, od Lesníka do Kavky,
Petráš, Balbin, ku Sarbiewskému;

Lobkowic, Ján, Šuvalov, Bel, Černý,
ale zde jsou jen co přídavky,
neb mi jazyk jejich nebyl věrný.

532

Před odchodem na krajišti zde mi
zraky z toho nebes tělesa
ještě přes povětří do plesa
propastného padnou dolů k zemi;

ai, co uzřím? Modřinami těmi
ohnivý vůz se a koleša
vzhůru vznášeti sem v nebesa,
Eliáš v něm seděl s druhy třemi:

Jozeffy to, církve nadzíratel,
jenž tím více od svých rodákův
ctěn byl. čím víc zlehčen od nepřátel;

stareček ten nese v pravé ruce
stížnosti a prosby Slovákův
oslyšané před trůn světa soudce.

Zpěv V. Acheron

533

Cherub jeden na křídla mne schytna
nesol i tam v říši Merota,
kam je ona zrádců holota
za nebesa dána za blankytná;

klíčem strašným brány toho Sitna
otevřel nám vrátný Milota,
tu plač hrozný, dým a mrákota,
draků zběh a hadů nenasytná:

Ohnivé tu moře spolu slito,
valíc celé hory plamenů
na nešťastné zatracence tyto;

každý z nich má žalář přehluboký
zděný z ještěrů a z kamenů,
na němž stojí vina a muk roky.

534

Kudy jsme šli, bylo rozšířené
ode nebe k peklu prostranství,
prázdné bez ladu a bez panství,
vzduchem jen a mrakem napelněné;

tu jsem onny duše odcizené
v smutném uviděla vyhnanství,
které buď lest aneb tyranství
vzali z loktů Slávy matky ctěné:

Kobylek a netopýřů šatí
postava je. dokud vnukové
a v nich krev se k Slávě nenavráť;

Poturčenci jsou zde, Zmadařenci,
Valachové, řečtí Slavové,
Zněmčilci a všickni zpankhartěnci.

535

Dříve než se těžcí rukou vůdce
záporové pekla rozsmekli,
ukázal nám ještě předpekli,
kde i on sám v smutné bydlí bude;

tu sic žádný zlostník ani škůdce,
hnilci jen a měkci otekli,
že se nos i oči ulekli
vředů jejich smradem čpících prudce:

V nenávisti ne, než ani v péči
Slávu neměli ti ospalci,
daremníci, slabci, zahaleči;

snad čas jejich pídimužnost zobří,
ale posud, jako nedbalci,
pro nebe zlí, pro peklo jsou dobří.

536

A vás jaká, Miloto, sem z Dědic
do předpekelného pitvora
vina svalila, či oukora?
říkám na něj lítostivě hledíc;

„Ach, mne do těch očišcových Bědic
pomsta svedla, onna potvora,
kterou útroh mojich komora
dlouho kula, ukryti ji vědic;

Němcomil král můj se se mnou svadil,
dal mne bratra, statku zbaviti,
zač já Němcům jej i vlast jsem zradil.“

Pro osoby, díím já, jednotlivé
na celé se vlasti pomstiti
jest i ovšem díilo trestanlivé.

537

Při prahu hned přišlo mnohé ptáčky
v kleci železné nám shlednouti,
mezi nimi zvláště kohouti,
vrány, čajky, kvičaly a kačky;

takový pak vedli škřek a rvačky,
jak by svět měl v rummy padnouti,
a když začnu nad tím ternouti,
zřím, že to jen mluvnické jsou hračky:

Zobákem ti zastávali jota,
druzí pazourami ypsilon,
jer a glagol kváká třetí rota:

Milý Bože! tím se národ mate,
myslím, totě nový Babylon,
věru, slušně v očištění tom lkáte!

538

Klec tu stínil strom a jeho čníci
haluze i šíří listové,
kde hnízd pelno, v nich též ptákové
do vlastního hnízda nečistící;

šlechticové maďarizující
slovenští, zvláště tvoji zemkové,
Košut, Vachot; potom Čechové,
Šuselka a Šejnoh klamající:

Z Paříže ten nevzájemník polský,
Tavianský Rus. mystik v Lusanně,
Jozipovič, hrabě Turopolský;

a víc ještě sov i dudků čpících,
tak neb jinak, doma, postranne,
smrad a nečest Slávě působících.

539

Ku veliké peci, v které plamen
plapolá, teď krok můj dokvapí,
jako v rudní hutě roztápí
veliký se v ní a tvrdý kamen;

rozpustiv se pak co zlatý pramen
teče a se potom přechlapí
v muže, jehož více netrápí
očistec, kam na čas jen byl zmámen:

Petrovičem aneb Černým Ďurkem
jmenován byl někdy serbinský
junák ten a vítěz nade Turkem;

ale že měl surovosti kousek,
tu se nevzdělanec herdinský
přepuzoval ze škvarků a trusek.

540

V očistci tom chuchle ceduleček
co sněh po povětrí létali,
takže i mé ruce zlapali
několik z nich, svitých do koleček;

rozvinu je, a ai, obsažeček
jejich mužové ti skládali,
co svá vlastní jména vundali
z marné pýchy cizích do obleček:

V jedněch čítám Szvorény místo Svoren,
Pelzel místo Kožich, Rubini
místo Červen, Radix místo Koren;

v jiných Liška přešlo na Vulpius,
Sladič v Dolci a Rak v Cancrini,
Černobýl pak na Artemisius.

541

Pane, bližšíť košile než kabát!
tak má usta nyní mluvili
chlubcovi, jenž nosil košili
na kabátě a byl z počtu hrabat;

přišli d'asi, tu on křičet a bát!
Vyzlékše jej v ruskou vložili
vřelou koupel, věchtem čistili,
pak šli lůžko v led a sněh mu dlabat:

Demidov to, jeden z ruských pánků
byl, co přes rok chudým v Paříži
osemdesát tisíc rozdal franků;

svojim chudým bral a cizým dával,
o, by dřív byl vlastní ve chyži,
v sousedově potom vymetával!

542

Hoříčku též, jméno Anny měla,
uzřela jsem jako homolku
a tu natrefila na holku,
jenž se tváří krasolícnu skvěla;

ale v žíni celou obcházela
horu kolenačky v okolku.
„Kajícnice! já vás za Polku
třímám.“ - Arci, já sem Petronella!

Jeden Němec, Bůh mu na nebesích
odpusť, vlasti mne i čistoty
zbaviv, nechal v Hornoslezských lesích;

rok jsem tam co pustevnice žila,
rok pak po smrti zde trampoty
za mou slabost jsem si naložila.

543

Sotvy dvadcet kroků, nový jímál
úkaz zvědavost mou v teneto,
an pluk Běsů velké řešeto,
v kterém lidé byli, v rukách třímál;

opálaje nimi jak by hřímál,
pokud zerno bylo proseto,
polozjevené mé, co je to?
Otázky hned vůdce můj si všímál:

Toť jsou, pravil, slavští makaronci,
by se čistěji svou mluvíti
učili řeč, k tomu zde jsou konci;

lid všech slavských nářečivých cechů,
nejvíce však jest tu spatřiti
zněmčilých a němčujících Čechů.

544

Chachacha, o jemine! dík k zemi
hledíc, samých nosů hromadu
spatřivši a d'áblů armádu
měrajících tu je měřicemi;

a pak v kádi putnami je třemi
nosících co hrozny, od smradu
aby tuto se a neřádu
vykvasili: Co to, povězte mi?

Milota dí: „To jsou nosálkové,
co se k Slávě pyšně chovali,
sobělibci, Němci, sadílkové!“

Čtyři z nosů těch jsme poznali:
Hacquetu co patřil, Meinertovi,
Bisingerovi a Ludenovi.

545

K nosovtipcům těmto čert se tlačil
ještě s jedním strašným nosákem,
jenž nos tak měl dlouhý, hakmakem
po zemi že černé se mu vláčil;

jazyk jeho také Němce značil,
podle vlasti pak byl Spišákem,
jménem Glatz, on zrádně v nějakém
bezejmenném spisu Slávu mračil:

Tudíž do ruk ostré nože vzali
sahani a jako ze špalku
velké kusy z nosu uřezali;

křičícímu díím já: I proč kvílíš,
uštipečný pane nosálku,
nenít' dobře moudrým býti příliš!

546

Než ne nosních jen, i jazykových
kop se mnoho tuto hemžilo,
více než jich z pávů strávilo
na hodech se v Římě Lukulloových.

Ježibab dvě je, co práčky, v nových
parostrojích ze špin mydlilo,
jeden se mi spatřit trefilo,
který přišel z ust sem vévodových:

Když byl v lázních, slovenské mu děvy
květy stlali, pěli ve slohu
pospolitém v poli krásné zpěvy;

tázán, jak ta pocta líbí se mu:
„Já ten národ vystát nemohu!“
řeknul švábsky ke komonstvu svému.

547

U prostředku očiště trůn, ale
prázný stojí už a zrouchaný,
velkým umělectvím tesaný
ve vysoké mramorové skále;

nechal však tu nejen místo znale
teplé, očištěnec káraný,
než i lístek rukou napsaný
Matiáše uherského krále:

Byl sic česky, z Uher od Lubiny
Zdeňkovi psán, ale na polský
národ a řeč hnusné kydal špiny;

proto, ač už vplynul čas jeho
původci, list a žert pacholský
v něm se posud čistí z kalu svého.

548

Halljuk! éljen! pozor na orací!
zněli z jedné čárdy hlasové
Hetumogerů, kde vnukové
stoličnou svou měli kongregaci;

Helmeczy se dále k slovu vrací:
„Ona víc než všickní Němcové,
Mongol, Tataři a Turkové
škodila nám její lyrou hrací;

ona - tato Slávy dcera“ – hromně
třeštil novinář ten beřarský,
a tu šípím, že řeč byla o mně;

by mu tento čemer maďarský
přestal, velím as' tři za lyžice
podati mu ostré čemeřice.

549

V písarně té očišťovací říše
spatřuje se stolík stojící,
na něm ruka péro deržící
sama leží a list komus' píše;

její pán přej pije slasti číše
ve Walhale Teutům patřící,
tento rozdvoj tak byl dráždící
pro mne, že tam přiblížím se tiše:

Anglickému králi Ethbaldovi
znělo psaní, ruka slušela
Bonifaci čili Wunfridovi;

křestivši ta ruka Němců téměř,
na Vinedy naše házela
rouhání co na najhorší plémě.

550

Na tom stole vidím též i knihu
velikou a tlustou ležeti,
káži k pomoci mně přispěti,
nebo těžká byla ku podvihu;

otevřeliť mi ji v okamihu,
a když do ní začnu hleděti,
jména těch tu psána viděti,
co už čistí vyšli z toho švihu;

Počet roků, trest i vina spolu
při každém se pilně značili
v očišťovacém tomto Protokolu;

nesnilo by se ti věru jistě,
co už za lidé své čistili
hříchy proti Slávě v tomto místě.

551

Aspoň dva-tři z nich ti předce zjevím,
poslední - tu chyba ve jméně –
Wichin, Wichnik, Wiching zmateně
psal je ďábel ramenem snad levým;

ani či Slav byl či Němec, nevím,
to však stojí o něm zkráceně
proti Metodovi šáleně,
že se vztekal srdcem dlouhohněvým:

Když řeč slavskou tento po biskupství
v chrámech ustanovil Nitranském,
ten mu činil překážku a troupství;

latinskou řeč vtíral, naší bera
ve světě květ i čest křesťanském,
proto vyšel odtudto jen včera.

552

I dvou českých knížat jména stáli
v této knize psaná leskavě,
totiž oněch, kteří v Sázavě
slavský jazyk pronásledovali;

a že jemu cizozemci smáli
nenávistně se a žehravě,
proto tenže jazyk nepravě
na vyhnanství z půdy slavské hnali:

Za nevděčnost tuto k matce dětí,
ryči, z němčiny a latiny
vařenou, zde jedli za století;

připojili jako přívěskové
ke stolu se této hostiny
salcburští též arcibiskupové.

553

Nyní celé dlouhé společenství
Vlachů vidím tuto zapsáno,
dostala bych, kdyby čítáno
každé jméno bylo, nechutenství;

byliť to, co měli učastenství,
když sněm ve Saloně deržáno
na tom článku, kterým kázáno
vytevřít Slavy z duchovenství:

A že toho do osobování
nekřesťanského jen zbloudili
z tupé pýchy kněží ti a páni;

aby jináč zacházeli s právy
lidskými, tu dlouho ostřili
na brusech jim rozumy a hlavy.

554

Jakýs' vepřík přivázaný k dubu
z Lipska od lip a škol lipšťanských
přišlý, na žaludech germanských
i zde válí se a pase hubu;

jest on toho míšeného snubu
syn mých Lužičanů krajanských,
co v pers vlastních matek slavianských
zatínají ostrost svého zubu:

Rouhači ty, Polska! Wuttke – Vůdka,
pověz: Nepadá-li z lípy med
sladčejí než žalud do žalúdka?

K útěše mé však, ten, co má dozor,
dí, že bude tu jen sedem let
tento sorbský Nabuchodonozor.

555

Před samými dveřmi pekla mají
v rukách ještě tu dva satané
jednu Maďarku, ač protkané
hedvábím jí šaty odívají;

hrozili, že do pekla ji dají,
jestli nyní její krajané,
v maďaromanii přehnané,
Chorvatů řeč ve cti nenechají:

Bylatě to Lepa, chorvatského
posledního krále vdovice,
Ladislava sestra uherského;

v panování měvši neobratnost,
ušla domů přese hranice,
Chorvatům pak vzala samostatnost.

556

Celé peklo trojnásobná hradba
hadohnízdých skalín obdává,
výsostí se hoře vrovňuje
té, co zove Čertova se Svadba;

kdož ven chtějí, perunská je klatba
z verchu v propast zase shřímává,
kde je hrozná strážců vítává
nad outěkem rozhněvaných mlatba:

Čtyři řeky, pervá Acheronská
největší neb jináč Bolnice,
ohnitoká druhá Flegetonská,

třetí Styx neb Smraducha ta mutná,
čtvrtá Kocyt čili Kvílnice,
protékají místa tato smutná.

557

Nad vratami pekla železnými
průčelí se černé zdvihuje,
kde se nápis tento spatřuje
literami rytý glagolskými:

„Tuto Hanba s nášlapníky svými
otroky a sluhy trůnuje,
tu plač, hrůza, bolest věkuje
s pokutami za hřích pekelnými:

Sem se klid'te v oheň tento živý,
zrádci vlasti, řeči, národu,
Bůh buď vaším dušem milostivý;

obývejte místa tato bledá,
ciťte žalosti i nehodu,
přeběda vám třikrát, běda! běda!“

558

U vchodu hned strach mne počal tříbit,
pervý pohled mne už netěšil,
nebo hřebem kýsi potměšil
za jazyk byl k pekla bráně přibit;

já jsem chtěla svobodu mu slíbit,
ale běs se na mne zaměšil,
řka; ten ošemetník prohřešil
těžko se, trest nemůže jej chybit.

Cedulečku pak měl na své tylo
přivěšenou tento páchatel,
olůvkem kde toto psáno bylo:

„Libušina soudu zaslalatel,
potud zde mu býti usouzeno,
pokud svoje nevyjeví jméno.“

559

Jdouce sem-tam po pekelné cestě
mezi zpropadlinou stovírnou,
spatřím nápis nade mučírnu:
„Tento zradil na Kosovu testě,

za to bude dotud v tomto trestě
bolest skřípců nésti nesmírnou,
dokud chvěje s mocí obšírnou
ocas koňský v Carigradě městě.“

Kdo by to byl, myslíc, jemuž muka
taková se tuto udílí,
žádám zočit toho hromotluka;

a vtom dvěře verzavé mi ruka
žalářního trochu odchýlí:
Koho uzřím? Brankoviče Vuka.

560

Nedaleko odtud rozprostírá
smrad a hrůzu druhá šatlava,
v icteré nalezla jsem Braclava,
anť mu pouto obě nohy svírá;

jeho zradou padla někdy šírá,
Arnulfovým mečem, Morava,
která měla býti deržava
všeslavenská, veliká a čírá:

Víc než národ šetřil cizozemce,
proto krev mu serdce nevěrnou
hnusné plémě lačných žízal chlemce;

pět má strážných pekelník ten d'asů,
aniž známo, či kdy mizernou
jeho trýzeň skončí kolo časů.

561

Hnedky při něm slyším litých pranic
břinkot mezi třemi bratřími,
ani hrozně meči ostrými
roubali se spolu strany hranic;

přijde Beljal, chtivý vražd a žranic,
přijde Asmodeus se svými,
ihned lučištěm a kopími
onny svárce obrátili na nic:

V hněvu svatém běžím: O, vy blázni,
nevaďte se, buďte bratrové
svorní a pak všem ste vrahům k bázni!

Ale dobrou neslyšíce radu
Svatoplukovi ti synové,
začali zas nový boj a vádu.

562

Vedle těchto dvacet d'áblů tělo
jakési sem a tam vláčili,
hned je lámali, hned čtvrtili,
hnedky zlatem kremili, jenž vřelo;

potom večer, když už zcepenělo,
na dub vysoký je svěsili,
kde mu krukavcové ranili
přes celou noc nohy, dřík i čelo:

Ráno opět d'ábli čerstvou rukou
všecky oudy jako semenec
v moždíři, by srostali, se tlukou;

a tu oživ řeve šibenec:
„Tugumír jsem, kníže od Pomorska,
zlořečený zrádce Braniborska.“

563

Ted' mne vůdce pekla povědomý
k mužům dvěma vede stezkami,
jenž jsou rukami i nohami
uvázáni mezi čtyřmi stromy;

na břicha pak stoh jim kostilomý
kamenů se klade verstvami,
takže pod nim řevou tlamami,
jak by strašné rachotili hromy:

Jest tu Nebyl, jenž se zpronevěřil
Justinianovi Druhému,
když mu proti Arabům boj svěřil;

jiný byl sám tento císař řecký,
za kořist že moři krutému
nevinné dal proto Slavy všecky.

564

„Běžte, cesar! běžte, cesar!“ hlasným
jakýs' kuřiplach tu křikotem
volal, utíkaje klopotem,
a já k němu hněvem neužasným:

Myšibojce, kýž tě zemitřasným
v outěku hrom srazí rachotem,
Slávě povinen si životem,
„Stupai i bei“ radše s čelem jasným!

Tudíž d'asů pět se za ním skákat
jalo, jenž ho za to na věky
mají bítí, nedajíc mu plakat;

Bulgar byl ten strachoš zbabinělý
z vojska Jana krále, nad Řeky
když jest Basil císařoval smělý.

565

V bok mne verchu jednoho tu zvala
bahnitá a ouzká cestička
do jeskyně, jako Vělička
křivé, tmavé jako Běžiskala;

mrákotu však její pronikala
dymokourná vprostřed smolnička,
takže vinník, sloup i metlička
jasně se mi v očích ukázala:

Prislav to jest, ouskok ten a zrádce,
jejžto proti otci Niklotu
štval i proti vlasti Dánů vládce;

proto jej i s Waldemarem čerti
tak zde trápějí, že životu
půl, a půl zas náležejí smerti.

566

Před tunelem tímto d'ábel vtasil
špalek co stůl proti divanu,
na němž zloboh, rovný tyranu,
surové své oudy rozmaňasil;

pak hned utrejch z mísy hodokvasil,
hnedky z hrence lokal tofanu,
já se obrátím a odstanu,
dokud žráč ten s křeči nezápasil:

Byl jest podle jména svého Lazar,
Serbín, Jiřího syn Despoty,
bratrobijec, travič ten a kazár;

v Rudníku ním jeho vlastní máte
Helena, vzor ženské dobroty,
otrávena jedem ve šalátě.

567

Opodál mi věci v oči padli
velmi strašlivé a bolavé,
nebo koruny se řeřavé
na hlavy třem mužům tuto kladli;

trůn, kde byli, celý se sedadly
okrývali hřeby pichlavé,
každý pak měl v ruce kryptavé
místo berly hada se žihadly:

Ze všeho se dalo znáti toho,
že ti nešťastníci museli
proti Slávě proviniti mnoho;

na krytině trůnu papírové
tyto písmeny se viděli:
Ejhle, carobažní Lžidmitrové.

568

Kostlivec se kouty hledající
z počátku hned byl k nám přimotal,
nemluvil nic, aniž lalotal,
kůže, masa co smert nemající;

všudy, kam já na něj nedbající
šla jsem, zticha za mnou klepotal,
za ním pak se Posměch řehotal,
až se k němu s rozžatou dám svící;

Kdo jsi, řeknu, bázlivče? - tu tmomil
ten jak bočan třepal retoma,
takže všechny zuby v nich si zlomil;

a vtom křičel Posměch: Tento švandra
vyhnízdil to lživé diploma
od Velkého Slavům Alexandra.

569

Vlevo blučí vysoká jak věže
z papírů a knížek hranice,
tři ji hadovlasé vzteklíce
podpalují, Lucifer sám střeže;

na ní kýsi stonek křikem leže
plní všecky pekla ulice,
neb jej tuto dračic vidlice
bodou, tam zas vlastní postel řeže:

Plač mně samé při tom oči zkalil,
a jsouc, kdo to? znáti dychtíva,
a proč hněv ten boží na se svalil?

Slyším; „Ach! já ten jsem, co se chválil,
že knih českých někdy za živa
šedesáte tisíc v ohni spálil.“

570

Vůkol ohně toho v obloukovém
okresu jak vůkol Molocha
vidno nejednoho zlobocha,
křepčícího v tanci lopatkovém;

ale cele ve způsobu novém,
totiž tak, že nohy, punčocha
vzhůru stojí jako rozsocha
dlouhovětvá v lese nějakovém:

Ruky pak jim slouží místo nohou,
hlava, jako vlaským kejklířům,
k zemi visí s obtížností mnohou;

opak psal i jména kýsi škůdce
těmto Lojolovým rytířům,
Niamromal jest jim plesovůdce.

571

Co pak v tomto auto da fé budou
za knihy as'? Zde mi vejde v um,
asnad Escobari Amorum?
Či co vraždě králů chvály hudou?

Dej sem jednu, oslovím tu chudou
vzteklíci, hned jejích vidlic chlum
z hranice vzal „Index librorum“!
Já pak vzbouřím tou se nad obludou:

„Preč s ní, preč s ní odtudto“, jsem řekla,
„nenít' hodná ani samého,
omarská ta zhovadilost, pekla!“

Pročež chmatši spis ten hodím, co sil
mám jej do povětrí prázdného,
by svou hanbu celým světem nosil.

572

Spojeny pak plesy těch a skočky
pekelníků jsou i s muzikou,
neb jim vůkol chvílí všelikou
vyjí psi a miaukají kočky;

jak by hroznou, nažravše se čočky,
sužované byli kolikou,
aneb jak by holí velikou
mastil štěnci paškertnému bočky:

Mají totiž v tlustých přiklopené
ocasy a chvosty rozštěpích,
jenž jsou v zemi co kůl vetlučené;

aby pak i vůně nechyběla,
tchorů, dudků smradných, nelepých,
stáda sem ta hudba shromážděla.

573

Vpravo opět lešení se dvíhá,
opona je černá zaclání,
za kterou se slyší praskání,
nímžto mreskač sám své tělo švihá;

diváků se množství k němu sbíhá
a křik strojů, smích i rouhání,
řkoucí: Ten zde činí pokání
za zločinstva nelidská a plihá:

Slavy pro řeč v slavské někdy zemi,
ač on sám byl Slavem rozeným,
dvanácti dal tepat palicemi;

strach mne mrazem projal studeným,
jménem jeho nechci špinit péra,
kdo chce, můž je čísti u Schwartnera.

574

Ve hluboké, tmavé, těsné jámě,
která podobnost má s cisternou,
postavu teď sice nádhernou,
ale v bídném stavu, uhlídáme;

nebo když můj vůdce do ní rámě
vecpá se svítící lucernou,
bez kůže jej a tu jezernou
díru plnou ježků nalézáme:

Pekloslav ten v losu tomto těžkém
rovný jest té koze odřené
do půl boků, vadící se s ježkem;

jeť on Chorvat, Škerlec, Maďaroman,
řeči své a vlasti milené
jámu kopav, sám v ní padnul co man.

575

Nyní nápis „České řeči škola“
čítám, ihned v tužbě horoucí
všedši do ní spatřím před soudci
falešného státi apoštola;

jméno někdy Václava měl Pohla,
a že nešel cestou za vůdci,
jeho žák a císař budoucí
Jozef zlehčil češtinu s ním zhola:

Čtyřicet let už v tom sněmu dleli
soudcové ti, jaké trestání
dátí škůdci tomuto by měli;

radu já dám přijatou zde rázem,
aby odsouzen byl k čítání
Pražských Novin vydávaných Házem.

576

O, bych rýmy nyní měla dosti
nepříjemné, smutné, chroptivé,
jenž by malovali strašlivé
tyto, na něž pravě hledím, hosti!

Jejichž tlamy chrumkajíce kosti
žerou při hostině třeštivé
a krev z lebočiše ošklivé
jako vodu pijí bez mírnosti:

Kdo ste? ptám se, oni nic, jen jedli,
než můj vůdce: To jsou Slavové,
kteří vojnu proti Slavům vedli;

z Pomoří, z Čech jsou ti kanibali,
z Polska, Chorvati i Rusové,
co své vlastní bratry mordovali.

577

Vprostřed pekla moře ječí vřelé,
plné smoly, bahna, plápolů,
z něhož zmatek divých hlaholů
vydávají Slavů škertitelé;

hejna Obrů zde a nízkočelé
pokolení tápá Mongolů,

jen jim hlavy a kus chocholů
ční ven z. lázně, tělo v ní jest celé:

Vedle břehu Belzebub tu kráčí,
který v zlořečícím okřiku
žerdkou hlavy do jezera vmáčí;

zatrolený, řka, ty Slavokatu,
skrý se, Medvěde, Lve, Ptáčníku,
Karle, Cháne, Arpade a Batu!

578

Obrátím se, a ai, právě ještě
satan křivorohý na pleci
novou kořist nese ve věci,
ní tu o zem, až se střásla, pleště;

mektá se ten bídník, hrozně vřeště,
vida, kam ho mají zavléci,
a když blíže ptám se o věci,
slyším, že ten Slavovrah je z Peště:

Nechtěl, prej, to padouch tento míti,
aby naši milí Slováci
mohli Boha vlastní řečí ctíti:

řečí samým Bohem sobe danou,
proto on a všickni mudráci
jemu rovní v propasti té planou.

579

I víc z onné roty tuto tápá,
která tebe, spolu s tvými,
deset let už pikly zlostnými
pro národ a řeč tvou tře i šlapá;

každý z nich zde obě líce drápá
sobě sám si nehty ostrými
a krev šrámů pysky vlastními
líže jako šelma harpidlapá:

Co ti koli na cti, jmění, zdraví
odebrala tato holota.
s bolestí to strašnou tuto dáví;

jména však té zběři loupežnické
nechat' raděj hustá mrákota
kryje této noci erebické.

580

Výspa z moře tohoto se výší,
vůdce náš ji Goplem nazývá,
ona milionmi oplývá
najhnusnějších potkanů a myší;

králů zlých a královen jest říši,
tyranstvo v ní slavské přebývá,
a když oko mé se podívá,
pravě kvík a upění se slyší:

Roje se těch žrut n holochvostů
za knížaty dvěma sypali,
zhubenělé hladem dlouhých postů;

do věže ty Krušvičany vženou,
a tu zhryzli je a zežrali,
byl to polský Popel se svou ženou.

581

Dostřelilo by se asi kuší
odtud do ostrovu druhého,
k synům Epikura chlipného,
kteří tělem zabíjeli duši;

z nichž dva zvláště zpomenuťi sluší,
jmenovitě Jana Hrozného,
někdejšího cara ruského,
jehož nestud obrazil by uši:

Pak Sas August množí tento spolek
přijmím Druhý, který v Pilnicech
celý serail deržel z krásných Polek;

místo trávy tenké jehly nosí
všecken tento ostrov, na špicech
jejich pak ti tancují tu bosí.

582

Třetí ostrov, Helena mu jméno,
ve vodách těch stojí peklových,
na něm palác z křenců ledových,
jak tam nade Něvou, vystaveno;

v ledovně té tak je přestudeno,
že jen jeden z kluků d'áblových
bydlí v prostorách těch mrazových,
zamerzlý však od pat po temeno:

Chtěl, než Slávu podmaniti mocen
nebyl necamour ten francouzský,
ač jest slavskou kreví celý zbrocen;

svalíc v moře ho jak v Moskvě, škvařte
i tu, volám já, pluk na ruský,
totě Napoleon Bonaparte.

583

Čtvrtá výspa název nosí čacký
Timurka, zde roste ohava,
jejíž všecko ničí otrava,
Bochonupas totiž aziatský:

co to, myslím sobě, za hovadský
tyran přestromen tu? Neslava
jeví jeho puch i postava,
i ten celý ostrov nesarmatský:

Aha! drak Tamerlan jest věru,
ve Pruse co zajal Milevu
Serbku, krásnou Lazarovu dceru;

a pak nutil, aby při veselém
stole, sloužila mu k nálevu

vína s poloobnaženým tělem.

584

Pátý ostrov stojí ku pochlebě
očí plný tráv a procházek,
ale jeden smutný obrázek
zvěstuje v něm přísnou pomstu nebe;

denně ďábel chodí sem a šklebě
hubu s křikem vad i předházek,
na stříberné míse provázek
nosí komus' k zardousení sebe:

Ismael to Damašský jest baše,
pod Rákocim co se bouřícím
s Tatary vdral ve Slovensko vaše;

popleniv pak všecko, starců, dětí,
po Dunaji s plačem kvílícím
mnohotisíc vlekol do zajetí.

585

Neviděvši tam, kde zpomenutý
škvar byl Slavoborců, Gerona,
ptám se s podivením Plutona,
kde jest vrah ten šibalský a krutý?

Tam, dí jménem jeho k hněvu hnutý,
dle třech soudců našich zákona
visí on, jak někdy Junona,
mezi dvěma pekly rozepnutý;

pode slavským totiž německé se
peklo, řetězi třidceti
přivázané, kolébá a třese;

patnáct hlavu, patnáct nohy víže
Geronovy, a jej viděti
v prostředku dvou nesti pekel tíže.

586

Z druhé strany moře, psů a chertů
havěť veliká se hemžila,
mopsů, pudlů, bělků spatřila
byvolům jsem rovných, beze žertů;

jejich vzteklost najlítějších čertů
ukrutenstvo ještě předčila,
Franků kmen pak hryzla, mučila,
v jehož středku stín byl Dagobertů:

Franků těch, jenž slavským matkám brali
ode persů dívky nevinné
a svým psům je, kati, házívali;

tak svou platnost onen zákon mívá
i zde při té zběři zločinné:
Čím kdo hřeší, tím i trestán bývá.

587

Nad pomořím dvoukřídlymi vraty
jde se do pekelné zbrojnice,
tu jsou skladem všaké ručnice,
meče, hroty, koule, štíty, mlaty;

mezi nimi i kord, při němž zňatý
plamenem mých očí zřenice,
vůdce náš jej kopnul s lavice
na zem, odtud do Styxu mé paty:

Jménem d'Anthes-Heckeren byl značen,
v souboji že prohnal Puškina
básníře, jest hozen do těch mračen;

Puškine! díím v roztoužení horce,
Sláva na tobě blesk, ruština
utrátila nové doby tvorce! –

588

Kde Styx plyne hnojotoký, slunkem
neosvícený a nehřitý,
leží hřeby k zemi přibitý
muž, an švedským trestán bývá trunkem;

totiž jeden ďábel na břeh člunkem
vyváží mok onen bahnitý,
nálevkou pak druhý ohbitý
satan jej mu v ústa leje žblunkem:

A když zpuchnul břich a kluk ten křičel,
třetí běs mu po nem tancoval,
až smrad hrozný horem-dolem syčel;

jest to Gottfried, slyším od raráška,
dánský král, co lestně zmordoval
nám dva krále, Godljuba a Dražka.

589

Věterný mlýn, jehož dlouhý pytel
z přeostrých se břitev spojuje,
as' půl honu odtud lomcuje
s klepotem, co křivdy nové mstitel;

strachomorné když můj soucestitel
mučidla mi jeho maluje,
Daso, hle, se přeseň pytluje
obodritských knížat zavražditel:

Byltě Holsat, německá ta psina,
Sventipolka zabil v Lubece,
v Altenburku Zvinka, jeho syna;

a tou vraždou nenadálou zhladil
celý rod nám, který dalece
Slávy strom by nad Baltem byl sadil.

590

Na rovině jedné města celá
jsou jak Sodomy a Gomory,
s domy, s věžemi a se dvory,
s verchnostmi i s lidem skamenělá;

jeden z čertů chodě frašky dělá
s purkmistry tu a práv doktory,
anť krev novou, mozky, bachory
v těla jejich leje tvrdočelá:

Druhý věsí jim, ne bez posměchů,
na nos listy ty a zápisy,
nimiž Vendy vytvářali z cechů;

a když sem-tam chtivým okem slídím
u makovic věží nápisy:
Hamburg. Lubek, Luneburg, Barth vidím.

591

V pátém z těch měst musel přes ulice
kardel ševců běhat pračata,
už jim kůže byla rozřata,
takže hřebtem tekla soukrevice;

Nebíte, hej! volám na biřice,
lítováním byvši podjata,
A vy, ptám se, kdo ste, chud'ata?
„My sme šustri z banské ze Štyavnyce!“

Černobog mně na to: Tak jim třeba!
nebo Slavům přáti nechtěli
Michlové ti práva ani chleba;

zde se krotí jejich náruživost,
aby někdy ještě uměli
k bližním lásku mít a snášlivost.

592

V městě šestém vidíme zlé bůžky,
kterak Handerburče chvatnuli
a pak jedni školskou ferulí
dávali mu v konce perstů hrušky;

druzí opět lomcovali ušky,
že mu obě téměř vymknuli,
„Nu bós bili gajdy?“ papulí
křičel, každé slovo na dva dušky;

byl to Quadík zlostný z Krikeháje,
rozoký hled, vole, čepici
červenou a Hans Schwarz jméno maje;

slavské řeči vždy se posmíval,
do školy když v Kremnici
v pacholectví ty si chodíval.

593

V sedmém městě jako ryk se volů
rozléhal plač, řev a stonání,
horníci tu byli do bání
metáni a do hlubokých dolů;

z Dobšíné že jsou, to po hlaholů
tušila jsem jejich tahání,
proto dala jsem se v poznání
příčiny hned pokut těch a bolů:

Sapramente jim i jejich mravům!
dí běs, tito Němci z potupy
„Bindisch Kirpel“ přezdívali Slavům;

při odchodu našem z této půdy
myslím sobě těmi nad hňupy:
Co je Němec, to je Němec všudy!

594

V městě osmém, když mne provozoval
Milota náš jednou uličkou,
slyším, ano hlasně švihličkou
jeden Němec cosi švandříkoval;

A co? Zhroz se! Zkázu prorokoval
slovenčině v dobu kratičkou,
při čemž radost cítil sladičkou
tak, že jako blázen poskakoval:

Původem byl z tatranského města
Levoče, jak tu jsme slyšeli,
kudy vedla Kucharského cesta;

proto šedše ke stromu s tím brachem,
přivázali tu a stříleli
d'áblové mu do ust spišským hrachem.

595

Právě vhod, dím, slyšíc průvodníkem
zpomínané město Levoče,
kde pak jest to Uhrů otroče,
Jitřenky co bylo žalobníkem?

„Na zemi slul kluk ten Kramárčíkem,
než pak, ze Slovenska vykroče,
zde se přemaďarčil v Satóče,
zač i velkým stal se úředníkem:

Pět má služeb: ulic zametače,
žlabočistce, kochů škrabáka,
obšivkáře, hader prodavače;

dva si k boku přizval tovaryše,
Pulského, dle rodu Poláka,
Henzelmanna z poněmčilé Spiše.“

596

Bohadle! co tomuto se děje?
Takliž Demokrit i v Tartáře?
An co hledím jemu do tváře,
veždy se jen směje, směje, směje;

arci chladný smích ten hrůzu věje,
takže nevím, zdali lékaře
potřebuje, či-li hudbaře,
veselostí plesati snad chtěje;

„Němec jménem, Slovák rodem, Maďar
serdcem, Gemerčan Thais, kněžský syn
jest ten Slávů posměvač a smradař:

Řehtá se tu ve bdění i spání,
neb co mister úšklebků a špin
odsouzen jest k věčitému smání.“

597

„Povězte pak, milá panno, zdali
ještě daleko jest do Prahy?“
Tak se mne tu střetlé průtahy
mnohých vozů s těžkým zbožím ptali;

v ojech se a v jarmech nalezali
místo hovad lidské zápřahy,
nebyli však slavské povahy,
Švédům se a Sasům podobali:

A když já se divím, do slavského
jak a proč li pekla patřejí?
zní hlas honce jejich hněvivého:

Obloupili Prahu lotři tito,
tudy zpátkem vesti musejí
knihy, malby, klénoty a žíto.

598

Tu stál kýsi zastobohovanec,
zrost co věž mu dala příroda,
zdál se hrabě aneb vojvoda
z krajů těch, kde bydlí Pomořanec;

chudší však než jeho vychovanec
v Bezdězích, král Čechů národa,
ošklubaný jako Pivoda,
straky, vrány vedli za ním tanec:

Chtě jim utect, Ottem nazvaný tu
tento stosáhový Korydon,
svrávorál se příčkem do Kocytu;

tím se v řece zastavené steklo
tolik vody jako Váh i Don,
takže téměř vytopila peklo.

599

Hory dvě se nyní spolu spikli,
ve svých střevách celou společnost
lidí pochovajíc na věčnost,
kteří hynouc jenom „běda!“ zkríkli;

tu hned v mysli otázky mi znikli,
je-li přelud to, či skutečnost?
A pak pro jakou as' nevděčnost
trest ten nesou, pro vlast, pro jazyk-li?

Milota vtom: Není' toto cesta,
jenž by oči naše klamala,
toť jest rada Holomouce města;

ta, co jako hlava na Moravě
Žerotínu psaní poslala
v řeči Němců, na potupu Slávě.

600

Po ulicích pekla, po paloucích
hlůza všelijakých hošíků,
drábů, sbírů, sluhů, strážníků
bloudí sem-tam v oddělených plucích;

hřebľa v rukách místo mečů skvoucích,
kozy mají místo koníků,
Kdo pak vy ste? ptám se setníků,
tu z nich jeden v zarmoucených zvucích:

Uhrovčík jsem já, o, Slávy dcero!
Surovec ten, Ilčík, Hrajnoha,
zbojníků nás v bandě dvanáctero;

moravský tam Deblín, český Tista,
slezský Viliš - ach, my od Boha
sterčení jsme slušně v tato místa.

601

Mezi nimi chlapík utěšený
v košilce se točí zelené,
nohavice maje červené,
čizmy žluté, klobouk opštrosený;

zlatý pás a paloš operlený,
pištolky dvě k boku připněné,
za nim v dudy foukal kožené
starý Kejdoš v hudbě vycvičený:

Muž ten jedle, buky přeskakoval,
neb ten soud mu věčnost vydala,
bez přestání aby hajduchoval;

Slováka hned, na něm Jánošíka
dle tvých rozprávek jsem poznala,
zdvořilého v Tatrách nákeřníka.

602

Zahleděla jsem se na lomozy
a křik těchto kluků v peklisku,
vtom pak uzřím právě nablízku,
že sem došli z Kocourkova vozy;

přivezli je černosersté kozy
a tak utíkali po písku,
že snad polovic v tom nátisku
vpravo, vlevo přišlo na výhozy;

I ti, kteří došli a chtěli
zmaďařiti zdejší Slováky,
cholera zde dostali a mřeli;

proto ihned Rarach nezahálel,
ale, po tuctech brav na háky,
v bahnotoký Acheron je válel.

603

Jako mlatci rovnou časoměrou
cepů v humně bijí na snopy,
když klas aneb hlavu konopy,
aby zerno vypadalo, derou;

tak jsem, ani v černé vyhni perou
kladivý, tu zřela Kyklopy,
až jim čelem tekou oukropy
a tvář jiskry pryskající žerou:

Dvě pak těla na nákově kuli,
pokaždé je v uhlí bukové
zahrabavše, měchem oheň duli;

v jednu hmotu skoutí tyto vrahy
chtíce, nebo byli bratrové,
sviňohlaví Tuman, Kuman z Prahy.

604

Před tou vyhni Ďas, ten podkasalec,
s rasem do země sloup vkopali,
potom sedem Rusů nutkali
knutem běhat vůkol něho cvalec;

při čemž, hrůza! střeva o ten válec
jako šnůrky se jim snovali,
sluli nešťastní ti šibali:
Putša, Leško, Jelovic a Talec;

potom Torčín, Horasjer a kníže
Svjatopolk: Já, ač jen bezděčně,
ptám se, pročpak nesou tyto kříže?

„Svaté muže, Borisa a Gljeba,
krutě ztrýznili jsou, zpátečně
klín tu klínem vybíjeti třeba.“

605

Zde se zrak můj nenadále chmuřil
před divadlem ještě vzdáleným,
takže mdlobou se a studeným
strachem celý vnitřek ve mně bouřil;

an čert proti Maďarovi zůřil
trestem od Maďarů půjčeným,
totiž tělem na kůl vsterčeným,
při čemž tento ještě dohán kouřil:

Tam se, kdo to? vůdci řekla jsem, ber!
Inu, totě hloupý nálezce
maďarského hesla: „Tót nem ember“:

Tedy jdi a řekni šerhu jeho,
ať víc blázna toho netresce,
by měl důkaz člověčenství mého.

606

Čekáš, proč ti los až po tu chvíli
toho maďarského vojáka,
který Hlubockého Slováka
zavraždil, mé péro neudílí?

Slyš! dvě děla rozstavil as' míli
vtip zde pekelného mudráka,
z nichž se tělo toho sprostáka
ustavičně semotamo střílí:

Maďarských pak pluky knihočmýrů
s buzigány v ruce tlustými
konají tu službu kanonírů;

oni obě děla místo svíce
podpalují spisy svojími,
strašně při tom teremtetujíce.

607

Při té práci javše slovenského
čižmára, jej vkydli v koryto,
řezíc oudy, hlavu, jelito
do kotliska kladli měděného;

guljáš-húš si uvařili z jeho
těla kusů jako kopyto,
s paprikou pak všecko snědli to
a šli zase k práci díla svého:

Chválila se v pekle tato žrutná
chasa, že jí maso Slováků
mezi všemi v Uhřích najlíp chutná;

Kovalčík sloul, z Oravy se zrútil,
z Bobrova, sem švec ten do mraků,
že dům, dítky k maďarčině nutil.

608

Vůkol sem-tam stojí u obruby
pekla malí, tmaví domkové,
s kleštěmi tu lezou ďáblové,
terhajíce jazyky a zuby;

nápis pak jest: „Tito měli huby
proti Slávě zlé a surové,
byli uterhači, sokové,
hánci, proto přišli do záhuby!“

Jména někde slavské, ale chromé,
Pölitz, Rotek dvěře hyzdili,
potom Ludwig, Neumann, Kreil a Crome;

Sichar tu, tam Detrich Stade zase,
avšak nejvíce mne divili,
de Pradt a Trenk v této hnusné chase.

609

„Čakajte ma! čakalalalajte!
Ja som Slováč, Turčan z Michala,
už pou jazyka mi odrala
rota ďáblova, prosbu za mňa dajte!“

Tak tu kýsi zajíkavec, hajte,
řeknu k vůdcům toho Kříkala,
a sem veďte: Kto ste? zeptala
jsem se, mluvte, aniž vinu tajte!

„Ja som Thúrócz.“ Dosti! Darmotlachu,
vy ste o jakémsi koňovi
bílém našel v dějopisech prachu;

ha pfuj! avšak jde můj s vámi sluha,
ať se nechá, bájek strůjcovi,
jazyka vám polovička druhá.

610

Najvyšší ten domek tu jest sroubek,
v nějž pán pekla blázny zatvořil,
tak můj vůdce ke mně hovořil,
odstíraje od obloku roubek;

vniter divně jakýs' bělohoubek
posunkoval se a titvořil,
takže dům ten byl by rozbořil,
kdyby strážce neměl v ruce doubek:

Zdaleka už poznala jsem sama,
že to ošust ten, co zněmčiti
celý svět chtěl v ráji od Adama;

z Düsseldorfu počal nade Rénem
proti slavské řeči šáliti
on a slul P. F. J. Müller jménem.

611

Tu jsem také kohos' uviděla,
an nás minul rychlým oběhem,
po celém ho pekly ožehem
jedna stará baba naháněla;

tam ho přes verch, přes jámy tu mlela,
onde pichala ho pod břehem,
při tom s velkým hlasu rozlehem
všudy za ním takto hrozně klela:

Z tisíc vozů jasných, okovaných,
bodej tři sta bohů prabohů
peruntalo v tebe rozhněvaných!

Co to, myslím sobě, za Němčisko?
Tu zřím viset nápis u rohů:
Lhář a hánce Slavů, Gebhardisko.

612

Toho ta tam, jiná jiného sem
proti němu skalou nahání
tak, že sobě v prudkém setkání
čelo čelem a nos bouchli nosem;

prask tu oba! jako za Kolosem
slyšet bylo jejich padání,
na hromadě ležic, trestání
od pekelnic rovných brali losem:

Tento druhý, ač byl skrytý v skalách,
předce podle houně rumunské
zdál sa troup a hrubián Murgu, Valach;

ten, co v knize proti Tekelimu
svoje fákaniny chrapounské
na náš národ metal v tuto zimu.

613

Při těch domech ještě novináře
jakéhos', Uhl jménem, dostáno,
ihned za kšticí jej taháno
do pekelné k soudu kanceláře;

ortel vyřčen, aby toho lháře
věčně českým trestem trestáno,
totiž z oken na zem metáno,
a to nohy vzhůru, dolů tváře:

Kolohnát ten tudíž z vysokosti
musel kotromelce dělati,
takže všechny praštěli v něm kosti;

časopis on nectný v řeči Němce
začal proti Čechům čarbatí
s názvem: Bohemia pro Bohemce.

614

V poslední dům když mne ještě nuká
Milota, ai, nové zjevení,
tu král na talíři pečení
krájel a žral: To hod, díím, ne muka!

Ale když mé blíže oko kuká,
blud můj v bledý strach se promění
neb ta upečená v plameni
lahůdka jest jeho vlastní ruka:

To Švéd Sigmund, jenž když polskou dostal
berlu, syna, svého nástupce
Vladislava, proto prutem chlostal;

že chtěl řeč, kroj i zvyk milovati
Poláků a býti zástupce
lidu, nad nímž žádal panovati.

615

Byvše potom z domů oněch venku,
šli jsme po poušti a pasece,
a ai, hora z písku při řece
vysoká i dlouhá nad myšlénku;

hýl ji jeden celou po kaménku
odnáší až pět mil dalece,
totě pták, můj vůdce odvece,
z Vídně, co jest soudil českou Lenku:

Má pak tento ve trestanců zboru
tupič řeči naší zůstati,
pokud celou nepřenese horu;

kteráž práce celé biliony
roků jemu může tervati,
proto smutné chrochtá kakofony.

616

Vzhůru na chlumu toho vysokého
verchu, stezkou kyprou, vinutou,
opět Videnčana s pokutou
německou jít vidno trestaného;

nese totiž psa on prašivého
na svém hřbetě hlavou nahnutou,
pode houžvou k herdlu připnutou
skerze Jira, kata Táborského:

Dryáčník ten v Cestopisu smilnost
mladých Rakušanů mravností
zval a slavský stud mu sluje vilnost;

jméno Schultes zní tím za doktorem,
z Vídně vyobcován v tichosti,
v Landshutě byl léků profesorem.

617

Z temena zas toho Čimborasa
sud se hurtem dolů šutruje,
v němžto zabeďněnec bubnuje
tělem, usty bruče jako basa;

když až dolů přišel, ruka d'asa
zas jej zpátkem vzhůru valkuje,
a že dychtivost mou vzbuzuje,
doptávám se blíže na chud'asa:

Všestranně když ode mně byl zkoumán,
vyšlo, že to onen domnělý
notář Belův, Anonym a Kuman;

Maďarům se chtěje radochlubným
lísat trubiroh ten zatmělý,
hanobil náš národ pérem zhoubným.

618

Pod tou horou noví, přemizerní
pohledové! Totiž v růžovém,
ale ostnitém a šípkovém
kři se holé tělo stoje černí;

důkazové byli hodnověrní,
že to básníř jest tu domovem.
Jak se máte v bydle takovém?
dím já, a on: Jako nahý v terní!

Eufem slul a byl ten zpropadenec
řeckým veršotepcem neznámým,
o němž to psal Šarlatorozenec:

Že, když císař Roman syna svého
ženil, posměch vtípem neslaným
z obličejů strojil slavianského.

619

Druhou vidím tu též řeckorouchou
muže podobu, hned ve chválu
běží, hned zas kráčí pomalu,
nesa vlastní hlavu pod pazuchou;

hlavu velkou, divou, tigrouchou,
asnad z křemene, ne z košťálu,
nebo když ji házel o skálu,
ohlas celou zněl tou pouští hluchou:

Basilius císař jeho jméno,
Slavobulgarů ním zajatých
patnáct tisíc hrozně oslepeno;

každému pak stu dán jednooký
vůdce, jenž jim v cestách skalnatých
z Carigradu řídil domů kroky.

620

Prošedši už téměř celou jámu
pekla s pozorným já rozmyslem,
tepruv nyní tímto pod číslem
Vlacha vidím, mistra hry a klamu;

na pranýři ke kolmému trámu
jako pominulý se smyslem
přivázán jest tuhým povříslem,
ruce v huslech, na čele má plamu:

Tři on, když jest po Europě slídil,
slavská města, totiž Varšavu,
Petrohrad a Duchcov český, šidil;

Casanova slul ten všeckoznatel,
dělal divy, zlato, otravu,
byl kněz, voják, taškář, spisovatel.

621

V této poušti samá jako vdova
bez manžela, dětí, souseda,
stojí svadlá už a škaredá
vedle cesty olše Durinkova;

dva jsou strážci její, totiž sova
na stromě se sem-tam ohlédá,
pode stromem uzří medvěda
ležeti zas bázeň poutníkova:

Hne-li hlavou vrah ten, tat' jej kluje,
hne-li nohou, tento ukousne,
takže trojí bídu okušuje;

ale vyznám, že jsem nešla k němu,
nebo zblízka patřit na hnusné
divadlo to nelze oku mému.

622

Kopec tu stál jako praslavianský,
jenž byl mohylou zván, hrobovec,
nevypsal by žádný veršovec
strašný na něm hrad a žalář manský:

Vystaven jsa pro čin nekřesťanský
duchovníků sluje Popovec,
právě veden byl doň surovec
Richter, v Sorně pastor luteranský:

Ihned nohy do klády mu dáno
tak, že krev z nich téměř stříkala,
pak mu jakous' knihu v oči cpáno:

Tvá-li moudrost tento v Magazíně
loužickém jed zlostný kaňhala
proti Vendům? – a on znal se k vině.

623

Zde též věže jako obelisky
byli z lidí živých staveny,
čněli nad oblaky temeny,
nižší verstvy nesli vyšších tisky;

velikými potom sochořisky
bývají zas dolů říceny,
v kterémž pádu sem-tam rozchvěny
jejich hlavy, nohy, ruky, pysky:

Záleží pak vysoký ten trupel
z pouhých poněmčilých Krainců,
na něž vlastní krajan takto upěl:

Že prej téměř za odpuštění je
musí prositi, kdo z našinců
u nich lásku k slavské řeči čije.

624

Že tam dále poušť tu sněh už kryje,
zpátkem šli jsme levé po straně,
a hle, zavadíme o sáně,
ve kterých psů dvanáctero vyje;

neb je sedě pohání a bije
básníř v attilovském dolmáně,
ježž ti k pokutě a ku haně
do pekelné vezou Sibérie:

A to až tam v půlnoční ten západ
k bratrům řeči jeho Laponům,
soboly a lišky v zimě lapat;

v Pešti, když hru „Vyskoč Jančí“ skoval
proti všem krásy zákonům,
tlučhuba ten Slavům ubližoval.

625

Na poverchu cest a u chodníků
toho strašlivého orkusu
roste množství merzkých do hnusu
tráv a bylin, bodláků a kříků;

rody kopřiv, hub a pryskýřníků,
bolehlavu, blenu, čertkusu,
lilku, chrastavce a zádusu,
hadolistů, všivců, krevavníků:

Nevědoucí zmačkám patou mnohé,
než ai, cedíce krev křičeli:
Ouveh, ouveh, ach, my přeubohé!

Já se zleknu a můj tlumač začne:
Nebojte se, co ste potřeli,
křížáků jest plémě slavotlačné.

626

Na těch trávách nečisté a vilné
 šelmy pásli se a hovada,
 býků, oslů, veprů hromada,
 medvědů a vluků tlupy silné;

opice tu, onde sajhy smilné,
 tam zas nosorožců osada,
 od bůvola, slona do hada,
 ode mezka k lišce klamu pilné:

Pastýři dva lid ten zpotvořilý
 hlídají tu v larvě levhartů,
 Troskavec a Kuneš zhovadilý;

jsou pak stáda oněch necudníků
 sekty adamitů, pikhartů,
 jamníků a jiných rozkolníků.

627

A ten tu co, Miloto! jest za dům,
 jakových v něm lidí osádky,
 staven velikými nákladky,
 rovně panským palácům a hradům;

předce však si proti jeho smradům
 nos já krýti musím ve šátky? –
 „S odpuštěním! to jsou Benátky
 z Prahy, těmto v kořist dané čadům:

Čertoslavský pak co bez svobody
 v nich jsou, byli děvky pafické,
 a teď šíjí pro peklo tu mody.“

Nechci slyšet dále, věc to stydká,
 díím, a na štěstí i básnické
 míry mé se tuto končí nitka.

628

Před peleší papírek tou lítá
po zemi jak lehká šupina,
právě kde nás vede pěšina,
skulí a nám pod nohy se vplítá;

a že noha má ním opomítá,
vůdce zdvihna jej a rozvina
„Báseň od Štěpničky, Lidčina
stížnost v chrámu Hymenovu“ čítá:

To můj krajan, ei, to bude hezké!
Milota dí, och! já hněvivě,
to je škandal slovesnosti české!

Stydno Muzám do hampejsů chodit,
proto na fidibus při pivě
d'áblům necud ten mu velím hodit.

629

Jedno se však předce divné zdálo
zraku očí mojich zřetelných,
to, že v těchto mukách pekelných
žen jsem slavských našla dosti málo;

ne jak serdce mé by stranu bralo
pleti mé jen z hnutí citelných,
nebo lhání v duších beztělných
není možno by sa nalezalo:

Jen pět padlo bělohav mi v oči:
pervá z Prahy, metla křesťanů
Drahomíra, co sem přišla v koči;

Špinka bydlo, ruky houžva víže
na zádech té matky pohanů,
jazykem pak skerze sklo med líže.

630

Před tou Špinkou hned jest v neumělém
slohu vytesaná terlice,
jakéž mají mnohé vesnice
před svým soudcem neb i před kostelem;

zavřena v ní stojí, k zemi čelem,
v dírách kerk i obě ručice,
polská šlechtična a čertice
Włodkowa, už v rouchu osumělém:

Ta, co zbojství tropila i krádež
v hradě Berwaldě a loupící
zbrojně vedla k Oswiecimu mládež;

muž pak její, též kůl toho plotu,
líbá, pod pantoflem ležící,
manželce své patu zde a botu.

631

Třetí dvojím obtížena hříchem
snáší tuto bol a příkoří
kněžna, vdaná někdy v Pomoří
za Krukem a potom za Jindřichem;

ta když věrnost lehké ženy smíchem
svazku manželského rozboří,
muže starého si umoří
ve spiknutí mladším se ženichem:

Na pokutu pro tu těžkou vinu
musela své krásné změnit
Slavina zde jméno v Neslavinu;

pak svých persou mlékem za tisíce
let dva plecovisné kojiti
hady má ta pěkná nešťastnice.

632

„A ty taká! - a ty taká!“ klené
jedna druhou, tu dvě sestričky
serbské dávali si poličky
hokyně co pražské rozzlobené;

tureckým je trestem polapené
káral ďábel, vecpav hlavičky
v obročnice jim neb kapsičky
popelom a prachem naplněné:

Starší Mara, Vuka Brankoviče,
mladší Vukosava manželkou
Miloše jest byla Obiliče;

obě dcery Lazarovy hříšným
svárem odemkli k nám převelkou
moslemínům bránu hloupopyšným.

633

Z cizoženštin na národu našem
prohřešilých vidno zvláště tu
Maďarkyni, strašnou Alžbětu
Bátorku, sem slanou Radamášem;

která tři sta ve slovenském vašem
kraji kvůli svému skeletu
umořila děvčat ve květu,
oddána všem byvši prostopašem:

Aby krásnou tigerka ta byla,
v kervi Slovenek se nitranských
teplolité koupala a myla;

zač tu živá zazděna jest kovy
ve sloup, jak ten pater v Turčanských
Divákách, co pohřeb činil psovi.

634

Sotvy tyto ženky zrak náš minul,
 netervalo opět na dlouze,
 vidím pohřížená ve hrůze
 samovraha, an svým mečem hynul;

padal, stával, v krvi vlastní plynul,
 nohou na pazderném motouze
 přivázaný k hrubé pavůze,
 aby přeč se nějak nevyšinul:

Od kých dostal vy ste semo stran se,
 strašný, cizozemský panáčku?
 „Madmoiselle! pardon, je suis François!“

To vy, monsieur Guovirer, v tom pekle,
 v Krechově co svedol Rusnáčku
 Dobroslavku. dceru popa, vztekle! –

635

Za ním plná trámů, valců, klínů
 guillotina zrak můj zarazí,
 po níž karavána prochází
 Sansculotů se a Jakobínů;

Cože, medle, k trestům slavských stínů
 tyto světoborce uvází?
 Aha! nyní sama překazí
 pamět má řeč mojich čeledínů;

Tit' sem z Remsu přišli v počtu valném,
 evangelium kde zloupili
 staroslavské v chrámě katedralném;

nad nímž hlavy ku Francouzů správě
 korunované zde činili
 přísahu svou dlouho ke cti Slávě.

636

Ještě více jsem se zadivila,
musevši zde mnohé viděti
serdce po pekle se kouleti,
ano, hlava jeho v nebi byla;

a když jsem se důvod přičinila
rozdělení toho zvědět,
jme se jeden z běsů křičeti
tak, že jsem se téměř zapýřila:

Slavistů těch jsou to zůstalosti,
kteří byli sice učení,
bez lásky však a bez národnosti;

k Slávě měli ne co milencové
k milence se, než co studení
k mertvole se mají pitevcové.

637

Když pak oko moje záměř mělo
z bludiště se toho vymásti,
přijdu k jeskyni a propasti,
z nichž jak Stentor dvoje echo znělo:

Kolikráte koli zahučelo,
grunt se pekla musel zatřásti,
tím víc tedy zmatek uklásti
ve smysl těch slov mé ucho chtělo:

I co slyším? Z jedné díry heslo
ku severu v hloupé honose
„Polska stoi nerzadem“ se neslo;

ze druhého doupěte pak letí
k jihu přísloví to, že „Kto se
neosveti, taj se neposvetí“.

638

V Slavopekle tomto pelno draků,
černokněžníků, sov, tasanů,
mátoh, světloňů, bolvanů,
tříbků, zmoků, běsů, vukolaků;

pikulíků, mořen, rosomáků,
přišichvostů, oblud, šklubanů,
potom vydřiduchů, katanů,
ozembuchů, fiflen, ušklebáků:

Klevety pak a lži křivohubé,
bole stonohé a nemoce,
potvory těž jsou zde kolozubé;

onen škřípí, řeve ta jak saně,
toto slintá, kvičí, škřehoce,
takže nelze dlouho hledět na ně.

639

Hostinu jim strojí Zoufanlivost
v kuchyni, jenž sluje Vzteklotou,
kuchařky jsou Bída se Psotou,
stolem hlad a misou neduživost;

jídlo jed a lyžice jsou lživost,
nůž a vidly jsou strach s hryzotou,
nápoj žluč a sliny, hnusotou
nazývá se chut a mravy divost:

Tvářeškrabný svár je ponukačem,
jídloňů ouřad zrádcové,
hudců, zpěvců mají hromy s pláčem;

rukolom jest jejich zbroj a branba,
berla pomsta, trůn jsou hříchové,
na němž králka, opak Slávy, Hanba.

640

Posléze nás v koutě pekla čekal
Cerber ještě s hlavou člověčí,
měl být Chorvat podle nářečí,
ačkoli už hlasem cuzým štěkal;

vůkol sebe zubem vepře sekal,
avšak srdce měl jen zaječí,
i nám k němu jdoucím zlořečí,
že sám Pluto břechů těch se lekal:

Štípali pak z jedné mouchy, švábi,
bzdochy, seršně toho psohlavce,
z druhé strany štíři, červi, žáby;

Bůh tě naprav, bídný Dugoniči!
řeknu a pak volám na správce,
by už zamknul peklo svými klíči.

641

Odpust', že tak nedokonale jsem
muky tyto vpletla ve znělky,
a jen zlomky, částky, necelky
tobě psala, i to s velkým děsem:

Neráda dlím v pekle, s bídou, s běsem,
tu by museli být Španělky,
jenž, jak bojů s býky přítelky,
dívají se na bolesti s plesem:

Můj duch posud často omdlévával,
ale anděl ambrou v kalichu
po každé mu posilnění dával;

vstoupila jsem do pekla jen k cíli
tomu, aby naši bez hříchu,
cuzinci pak bez výmluvy byli.

642

Když jsme vyšli - ještě přede branou
vidím klečet starce slepého,
vlasů bílých, roucha černého,
potokem mu selzy k nohám kanou;

bil se v persy, kořil s opykanou
vinou skutku svého bludného,
žel mi bylo jeho tklivého
losu, i jdu k němu na zeptanou:

„Padam do nog, ja sem Polak Gliński.“
Gliński? - hotujte se k odjezdu,
dnes se končí byt váš nehostinský;

ihned jsem ho k dceře jeho vzala
odtudto a vedla na hvězdu,
která co voz pro nás tu už stála.

643

V cestě odsud potkala nás rota
s větrnými mlýny válčící
panslavismu: Paget jezdící
s Rozinantem v rouchu Don Quijota;

na pravici, stělesněná zlota,
v nos si tabák perstem cpající
baba, miss Pardoe slující,
Dulcinea toho Brito-Škota;

za nimi pak chudých na oslicích
Sancho-Pansův celý pluk se hnal
o ty obry kopí lámajících;

jeden z Augšpurku se býti zdál –
„Šťastnou cestu ode země v peklo“,
naše družstvo rytířům těm řeklo.

644

Tak, hle, známost krátkou, ale jistou
o těch světech jsem ti podala,
nediv se, že více poslala
z nebe jsem ti nežli z pekla listů;

ach, a mám-li vyznat pravdu čistou,
nejvíc i z těch, jež jsem opsala,
v peklo jen zlost Němců veštvala,
těchto věčných Slávy antikristů:

Nebo to se musí dáti Slávě,
že lid její Bohu náchylný,
tichý, dobrý, při moudré je správě;

a když vtip můj rovné s rovným slípá,
tak se mi zdá býti rozdílný
Němec a Slav jako dub a lípa.

645

O, vy bratři, o, vy sestry sladké,
co ste živi ještě na zemi,
prosím, volných uší přejte mi,
ať vám přidám naučení krátké;

varujte se onné cesty hladké,
kterou ďábel protkal sítěmi,
aby na ní zrádce s dušemi
lapat mohel do sve pasti vratké:

Podťte sem, hle, příklad sobě bráti,
i k těm dobrým, i k těm šibalům,
učte se svůj národ milovati:

Hučte, Tatry, hlas ten k Horám Černým,
hučte, Krakonoše, k Uralům:
Peklo zrádcům, nebe Slavům věrným!